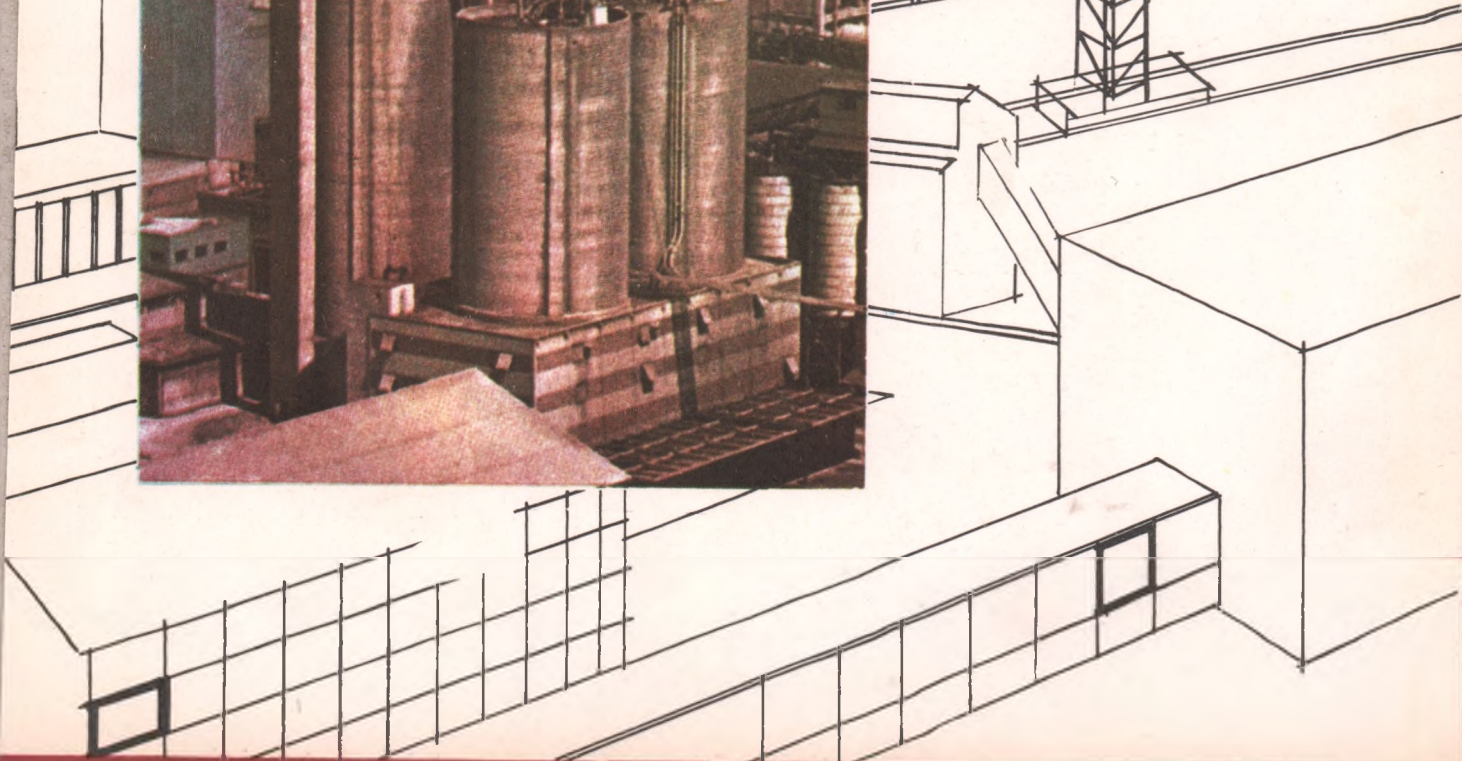
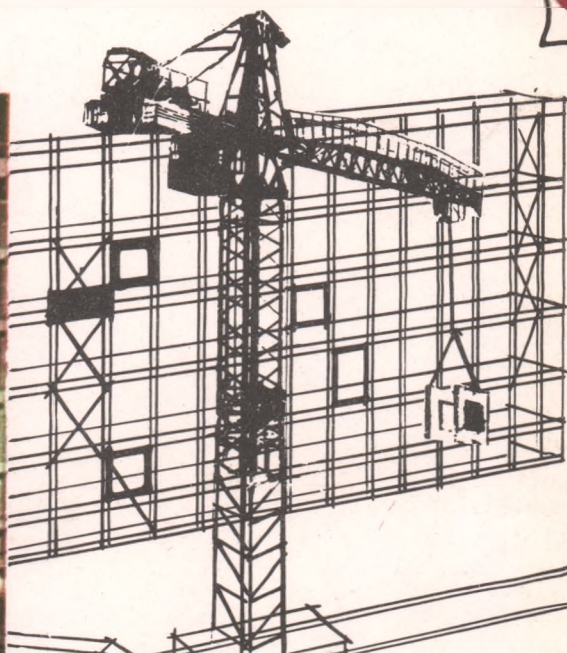
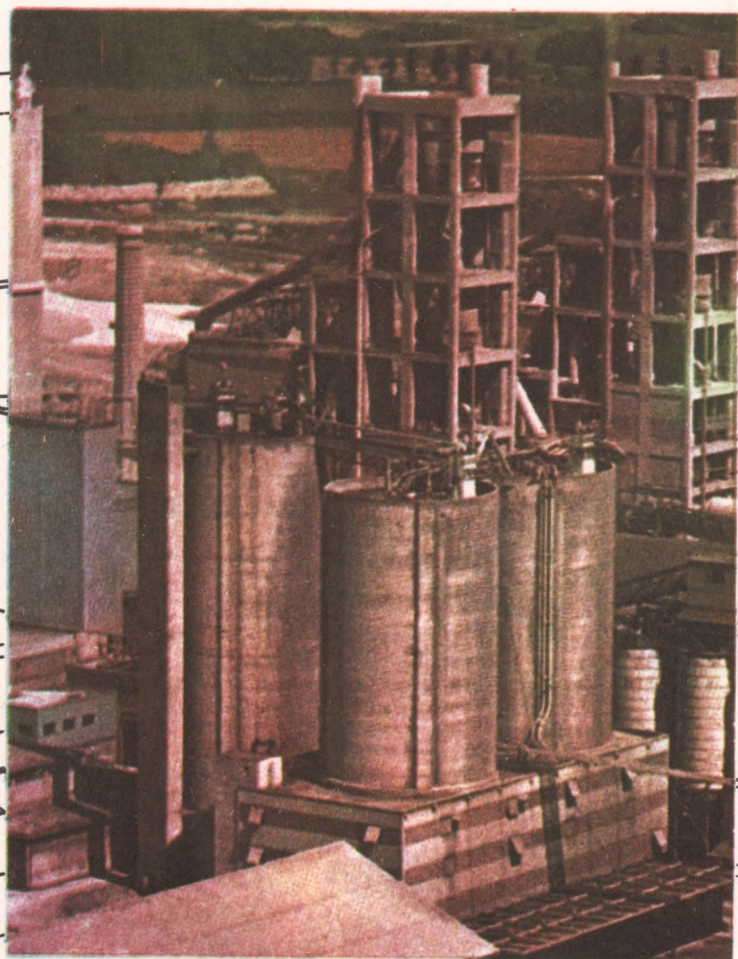

Revista ECONOMICA

UL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

m și calitate șantierele de construcții

VIZITA DE LUCRU A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN JUDEȚUL HARGHITA

Vizita de lucru a secretarului general al partidului în județul Harghita a fost consacrată analizei la fața locului a amplasării unui important obiectiv hidroenergetic pe cursul superior al Tîrnavei Mari, obiectiv înscris în Programul național de perspectivă pentru amenajarea bazinelor hidrografice din țara noastră. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu activiști de partid și de stat, cu specialiști, a cercetat de-a lungul văii Tîrnavei Mari diferite variante propuse pentru amplasarea barajului și a dat prețioase indicații privind ridicarea noii construcții. Importantul obiectiv hidroenergetic, menit să contribuie la sporirea potențialului economic al zonei, al întregului județ Harghita, constituie încă o expresie a politicii Partidului Comunist Român de dezvoltare economico-socială a tuturor județelor țării.

Întreaga vizită de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în județul Harghita s-a desfășurat sub semnul dragostei și recunoștinței fierbinți ce le nutresc oamenii muncii români, maghiari și de alte naționalități față de partid și de secretarul său general, al unității lor de neclintit în jurul partidului, al hotărîrii ferme de a nu precupeți nici un efort pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor pe 1977, pe întregul cincinal, pentru înfăptuirea programului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate.

CONDIȚIA UMANĂ ÎN PERSPECTIVA UMANISMULUI SOCIALIST

ÎN AMPLA ANALIZĂ cu privire la activitatea partidului și înregulii popor pentru înlăturarea urmărilor cutremurului și dezvoltarea economico-socială actuală a României, președintele țării, **ovarășul Nicolae Ceaușescu**, releva că „**În zilele de după cutrenur s-a dezvoltat, în mod firesc, în rindul poporului, o puternică mișcare de intrajutorare și solidaritate, care oglindește caracterul relațiilor noi statornicite în orinduira noastră, afirmarea tot mai viguroasă a principiilor eticii și echității socialiste, manifestarea conștiinței noi, revoluționare a oamenilor muncii, a trăsăturilor moral-politice înaintate ale celor ce muncesc**”.

Încercările istoriei au constituit întotdeauna teste, uneori deosebit de dure, ale calităților, disponibilităților și forței unei națiuni. În ceea ce privește poporul român, marea sa rezistență la șocuri, la loviturile primite, profunda stăpînire de sine, fermitatea sa, au ajutat întotdeauna acest popor, cu o aspră istorie, să treacă peste marile încercări. Forța sa morală, setea de dreptate și profunda sa omenie sint trăsături care și-au dovedit perenitatea istorică.

Dacă astăzi asistăm la amplificarea pe multiple planuri a atitor înalte trăsături, a forței de mobilizare a poporului, explicația nu poate fi căutată numai în trecutul istoriei noastre. Rațiunile acestei evoluții le găsim în descifrarea prezentului, a profundelor sale semnificații și implicații. Înaltele trăsături morale și calitățile unui popor se pot manifesta în plenitudinea lor dacă el este liber, stăpîn pe destinele sale și dacă este conștient de acest fapt. Personalitatea umană și forța unei colectivități nu se pot afirma deplin decît în condițiile unor structuri economice, sociale și politice care să creeze un cadru adecvat, fundamentat pe o scară de valori așezată pe principii de autentică etică și echitate socială și ale unei conduceri care să-i dea certitudinea împlinirii aspirațiilor sale profunde. Așa cum se arăta și în recenta expunere a tovarășului **Nicolae Ceaușescu** „**Încă o dată s-a demonstrat, în modul cel mai grăitor, capacitatea organizatorică și politică a partidului nostru, faptul că el își îndeplinește cu deplin succes rolul de forță politică conducătoare a întregii noastre națiuni**”.

Întotdeauna marile încercări, șocul unor evenimente, situațiile limită îndeamnă imediat la acțiune, dar, ulterior, și la reflecție. În perioada de dură confruntare prin care am trecut s-a accelerat în mod extraordinar pulsul vieții și al istoriei, s-a condensat la maximum timpul, s-a amplificat bătălia cu secunde, cu minutele, reliefîndu-se amplitudinea forței unei colectivități conștiente, unite și dirze. În aceste momente grele – arăta secretarul general al partidului – în această aspră încercare cu natura,

poporul român s-a dovedit, ca în atîtea rinduri în trecut, ferm, hotărît că facă față tuturor greutăților. El și-a strîns și mai mult rîndurile în jurul partidului și a dat dovadă de o profundă maturitate politică, de o înaltă ținută cetățenească, de un adînc umanism.

Între umanism și false probleme umanitare

CONTABILITATEA celor aproximativ două secole de dezvoltare capitalistă înregistrează tristul bilanț al unei duble inegalități: între țările globului pe de o parte, între clasele și păturile sociale din interiorul societății capitaliste, pe de altă parte. S-a acumulat în lume astăzi atîta nedreptate, atîta bogăție la un pol și sărăcie și mizerie la celălalt, încît cu greu se mai găsesc subterfugii propagandistice care să poată să justifice asemenea discrepante determinate de inechitate și injustiție economică, socială și umană. „Violențele” structurale care determină exploatare, inegalitate și inechitate, disfuncțiunile structurale create de dezechilibrare în organizarea vieții economico-sociale (injustiție și insecuritate economică și socială, disparități, discrepante și decalaje în condițiile economice, sociale și de civilizație, supraaglomerării urbane, poluare etc.), fenomene de patologie socială (creșterea criminalității, a sinuciderilor și alcoolismului, a consumului de droguri și a terorismului etc.), atentează în modul cel mai corosiv posibil la securitatea individuală și colectivă, la însăși condiția umană. Aceste distorsiuni sociale flagrante sint determinate de natura societății capitaliste, de structurile sale, de „anatomia” și „fiziologia” sistemului care o caracterizează. Dar este oare posibil să vorbim de condiția umană, de drepturile omului, eludînd sau neglijînd componente esențiale, definitorii, cum sint adevărata egalitate economică, socială și politică, desființarea exploatării, asigurarea unei reale securități economice și sociale, în ultimă instanță, dreptul omului de a se manifesta și afirma ca om ?

Este firesc, în aceste condiții, ca preocupările pentru condiția

umană, pentru drepturile omului, să cuprindă astăzi cercuri tot mai largi ale opiniei publice. Creșterea și dezvoltarea „in sine” constituie un non sens, fără finalitatea lor social-umană. Putem oare vorbi de progres fără ameliorări esențiale ale condiției umane nu numai pe plan material ci și pe cel social-politic, al eticii și echității, al justiției și securității individului și colectivității, al conștiinței și solidarității umane, pe planul valorilor spirituale?

Astăzi este tot mai mult contestată din chiar interiorul societății capitaliste orientarea concentrată pe maximizarea profitului, care eludează practic cerințele finalității social-umane a dezvoltării și consecințele extrem de nefaste ale unei asemenea orientări asupra colectivității umane, cum ar fi folosirea abuzivă a resurselor umane (exploatarea forței de muncă) și materiale, dezechilibrele regionale, urbane și de mediu, inegalitatea, inechitatea, insecuritatea economică și socială. Sistemul economiei de piață, mecanismele sale, așa cum funcționează ele în țările occidentale, sînt prin esența și logica lor tributare opticii profitului maxim. Care poate fi eficiența socială a unei societăți bazate cvasiexclusiv pe comandamentele individualismului și eficienței economice „pure”, ale căror mecanisme neglijează cerințele și aspirațiile social-umane?

Este, de aceea, cel puțin surprinzător faptul că în unele abordări pe plan internațional sînt adesea neglijate sau ocolite problemele grave care confruntă omenirea, cum sînt și cele ale inegalităților între națiuni, între „centrelor” opulente și imensa „periferie” cufundată în mizerie, între păturile bogate și cele sărace ale națiunilor, problemele exploatații pe plan internațional și național. Este desigur dificilă ierarhizarea valorilor social-umane, dar este greu de găsit o problemă mai esențială pentru condiția umană, decît aceea a lichidării sărăciei absolute și relative, a inegalității și exploatații, caracteristici ale societății bazate pe proprietatea privată. Pe fondul acestor grave disparități și insecurități economice și sociale, s-au accentuat îngrijorător tarele așa zisei societăți de consum — criminalitatea, rasismul, pornografia, consumul de stupefiante — care alienează pînă la anihilare personalitatea umană.

Deosebit de grav, în această atmosferă, în numele și sub masca libertății și democrației burgheze într-o serie de țări are loc o reactivare a cercurilor reacționare, neofasciste, care încearcă să semene vrajbă între popoare, să invenineze atmosfera politică. Lecțiile dureroase ale istoriei nu pot și nu trebuie cu nici un preț să fie uitate, iar cea mai tristă experiență prin care a trecut omenirea, fascismul, a demonstrat că orice îngăduință, orice atitudine de pasivitate față de această cea mai virulentă formă a antiumanismului este ori mlopie politică, ori complicitate.

În ultima vreme o parte a arsenalului propagandistic aflat în slujba capitalului, a marilor monopoluri, încearcă, cu o intensitate sporită să denigreze țările socialiste, printre care și țara noastră, să lovească în înfăptuirea programelor lor de dezvoltare economico-socială, prin atragerea de cadre calificate, printr-o adevărată campanie concertată de instigare la emigrare, desfășurată sub masca problemelor umanitare. Antrenînd în această acțiune transfugi, trădători de țară, indivizi care prin apartenența lor la organizații fasciste și-au autonegat condiția umană, această propagandă dușmănoasă urmărește să ademenească cetățeni ai țării noastre cu promisiunea unor condiții materiale mai bune în țări dezvoltate din punct de vedere economic. În fond, în același scop al maximizării profitului marilor monopoluri, încearcă să procure mîna de lucru calificată pe cheltuiala altor state și căreia să i se poată plăti salarii mici. Aceeași propagandă, care încearcă să amăgească oamenii cu mirajul „societății de consum”, evită cu grijă să amintească faptul că în țările capitaliste imigranții, indiferent de calificarea lor, sînt tratați ca un fel de paria ai societății, că sînt menținuți la periferia acesteia, că nu beneficiază nici de cele mai elementare drepturi umane. Instigarea la emigrație nu este nici pe departe o problemă de ordin umanitar, cum încearcă să fie pre-

zentată, ci o importantă chestiune politică, prin care se urmărește și dezorganizarea unor sectoare de activitate ale societății noastre, crearea unor greutăți statului nostru.

Racolare de specialiști străini, „furtul de materie cenușie” de către marile monopoluri, este una dintre fenomenele contemporane cele mai grave și mai inumane prin care marile monopoluri încearcă să își păstreze dominația economică, să mențină în stare de subdezvoltare numeroase țări din lume pe glob. Investiția în formarea de specialiști este una dintre cele mai scumpe și pe termen lung, iar racolarea acestor specialiști prin amăgirea cu societatea de consum constituie o gravă lovitură dată statelor în curs de dezvoltare, care nu numai că sînt spoliata de marile eforturi pe care le fac pentru formarea cadrelor, dar că rora li se închide astfel practic și posibilitatea accesului la tehnologia modernă, ceea ce nu numai că le menține, dar le și adîncițe starea de subdezvoltare relativă.

Dar, oare cum poate vorbi această propagandă de asemenea „probleme umanitare”, cum este emigrarea, cînd în propriile țări, problemele umanitare reale au căpătat dimensiuni dramatice? Zeci de milioane de oameni nu beneficiază de elementarul drept uman de a avea un loc de muncă, șomajul fiind considerat în numeroase state capitaliste ca o problemă căreia nu i se întrevede nici o soluționare. Inflația galopantă erodează din ce în ce mai puternic veniturile reale ale oamenilor muncii, maximizînd în schimb profiturile capitalului.

Iată deci dimensiunea unor reale probleme umanitare cu care este în prezent confruntată omenirea și de la care se încearcă să se distragă atenția sub perdeaua de fum a provocărilor și a minciunilor grosolane răspindite de unele organe de presă și de posturi de radio din țările occidentale. Este evident pentru orice om de bună credință că o asemenea atitudine nu are nimic comun cu principiile umanitarismului, că, din contră, demonstrează legătura acestor oficine propagandistice cu cercurile cele mai reacționare.

De la eliberare, la participare și responsabilitate

OPȚIUNEA României pentru socialism a însemnat, prin esența sa, nu numai eliminarea mecanismelor vicioase ale exploatații și alienării omului și instaurarea noilor relații și valori socialiste, ci a presupus implicit și neacceptarea filozofiei creșterii economice privită „in sine”, și conceperea creșterii economice ca mijloc de realizare a scopului programatic declarat al politicii partidului nostru: ridicarea nivelului de trai material și spiritual. În cadrul proiecției sociale elaborate de Partidul Comunist Român, creșterea economică a fost abordată ca un mijloc necesar realizării condițiilor materiale necesare dezvoltării și progresului de ansamblu ale societății românești, pentru ameliorarea pe multiple planuri a condiției umane.

Se poate spune că unul din vectorii de forță, ai dinamicii societății socialiste în țara noastră l-a constituit dialectica evoluției: eliberare → egalitate → echitate → participare → responsabilitate. Societatea socialistă a pus în termeni esențiale noi relațiile om-om și om-societate, pe toate planurile (economie, producție, tehnologie, ideologie, politică, cultură etc.). Opțiunea României pentru socialism a declanșat un lung și com-

lex proces de transformări revoluționare. Instaurarea relațiilor de producție socialiste, eliberarea omului de exploatare și situația întregii colectivități în poziție egală față de mijloacele de producție, în cadrul proprietății socialiste, au constituit doar începutul revoluționării societății noastre. Pe măsura dezvoltării forțelor de producție și a întăririi proprietății socialiste au fost dezvoltate și perfecționate permanent relațiile de producție, au fost promovate noi valori etice și a fost perfecționat permanent cadrul instituțional, care să asigure promovarea valorilor socialiste, etice și echitate socialistă, de atragere multilaterală a maselor la viața economică, socială și politică, de creștere a participării și responsabilității lor în procesul conducerii societății, în proiectarea și construcția noii societăți.

După cum spunea tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în recenta sa expunere „**în spiritul concepției umanismului revoluționar, România a rezolvat de mult, în mod radical, problemele fundamentale ale întregii națiuni. În țara noastră a fost lichidată pentru totdeauna exploatarea omului de către om, s-au creat condiții de muncă pentru toți cetățenii, s-a pus capăt vechii politici de învrăjbiere națională, asigurându-se deplina egalitate în drepturi a tuturor oamenilor muncii fără deosebire de naționalitate, posibilitatea lor de a se bucura din plin de cuceririle socialismului, de a duce o viață liberă și demnă, participând activ și efectiv la conducerea societății, la făurirea conștiinței a propriului destin, a propriei lor istorii**”.

Înțelegerea binomului „omul-scop”, „economia-mijloc” și organizarea mecanismelor și dinamismelor sociale în deplină concordanță cu finalitatea social-umană a procesului de creștere economică-dezvoltare-progres, pun în evidență natura sociocentrică a societății socialiste românești, orientată spre om și aspirațiile sale. Aceasta constituie una din premisele-cheie pentru înțelegerea acțiunilor colectivității românești în mobilizarea sa extremă pentru refacere și asigurarea continuării neabătute a dezvoltării și prosperității sale. Redarea extrem de rapidă a deplinei vitalități a organismului economico-social al țării, după catastrofele provocate de cutremur, constituie o dovadă deosebit de concludentă a energiei și sinergiei organizării sociale, a eficienței economice și sociale a societății noastre.

În practica socială dinamismele și mecanismele pe diferite planuri, economic, tehnologic, ecologic, social-politic se interconstruiesc reciproc și numai o echilibrare adecvată a criteriilor eficienței economice cu cele ale eficienței sociale, a opticii pe termen scurt cu optica pe termen lung, poate realmente imprima adevărată raționalitate și eficiență acțiunilor și să le asigure veritabilă finalitate social-umană. Este tot mai mult contestată astăzi ideea că „bunăstarea” unei națiuni ar putea fi exprimată numai prin indicatori economici. Dacă identificăm dezvoltarea și progresul cu satisfacerea cât mai deplină a unui avantaj larg de erințe social-umane, cu transformări ce au loc pe diferite planuri ale vieții și organizării sociale pentru a ameliora condiția umană, să promoveze mai multă justiție și echitate în structurile, relațiile sociale și în starea colectivității, atunci „măsurile” cu care caracterizăm „bunăstarea” nu mai pot fi cantonate numai în planul economic.

Dacă dorim o caracterizare veridică și concludentă a nivelului de dezvoltare socială a unei națiuni, a condițiilor asigurate membrilor colectivității, a condiției umane, inclusiv a drepturilor de bază ale omului, nu pot fi eludate elementele de apreciere a naturii societății (privind esența, conceptele și valorile sale de bază, structura de clasă, rolul și locul lor în societate, natura relațiilor între ele, structurile sociale, politice, a instituțiilor și mecanismelor, sensul unității lor etc.), a relațiilor individ-societate (echitatea și justiția socială, securitatea economică și socială, creșterea gradului de participare și responsabilitate socială etc.), a modului de satisfacere a cerințelor individuale și colective de existență (hrană, îmbrăcăminte, locuință, educație, sănătate, cultură, comunicații etc.), ca și alte elemente esențiale pentru definirea condiției umane, a eficacității și echității sistemului social. Una credință și rigoarea obligă la luarea în considerare a acestor aspecte definitorii pentru modul în care sunt asigurate drepturile omului, condiția umană sau „starea” colectivității.

Omul multidimensional, în centrul tuturor preocupărilor

ÎN VIRTUTEA căreia logici, elemente de judecată sau principii mai putem astăzi considera omul doar ca homo faber sau homo oeconomicus, interesându-ne de el doar din punct de vedere ontologic, biofizic sau al cerințelor materiale sau psihosomatice? Granițele activităților, preocupărilor și aspirațiilor sale s-au extins continuu, manifestându-se tot mai mult multidimensionalitatea sa și a mediului său de viață materială și spirituală, crescând importanța elementelor psihosociale, a relațiilor interumane și ale mediilor de viață socială, politică, culturală etc. Înseși trebuințele omului, pe măsură ce îi sînt satisfăcute cerințele materiale individuale de bază (de hrană, de îmbrăcăminte, adăpost etc.), ca și cele de educație, de sănătate etc., evoluează tot mai mult spre cerințe de natură psihosocială.

Țelurile programatice ale societății noastre au declanșat mutații profunde, pe multiple planuri, dînd naștere la noi resorturi și dinamisme în conștiința individuală și socială, amplificînd simțămintele de responsabilitate și solidaritate umană, manifestate la un grad atît de înalt în aceste zile. Este vorba în primul rînd de profundele transferuri intervenite în planul conștiinței sociale și programul ideologic al partidului reflectă ideea de progres, de politicizare a societății, de înțelegere mai profundă a dinamicii și dinamismelor sociale, a oportunităților și obiectivelor sociale esențiale pentru viața colectivității și a fiecărui membru. Dacă comuniștii s-au aflat și în aceste zile în primele rînduri explicația se găsește în conștiința politică înaintată care le motivează și ghidează acțiunile, în înțelegerea mai deplină a necesității. Aceasta înseamnă realizarea unor modificări profunde pe planul conștiinței umane, realizarea unei dezvoltări și manifestări multilaterale a personalității umane.

Profund atașat valorilor și finalității social-umane, umanismului revoluționar al societății socialiste, care trebuie să fie, așa cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, societatea totală împliniri a personalității umane, în care fiecare cetățean să se simtă stăpîn pe destinul său, să poată gândi și acționa nestingherit în folosul progresului social, partidul nostru se preocupă cu consecvență și deosebită grijă de dezvoltarea conștiinței și a cadrului ei de manifestare. Pornind de la țelul social-uman al creșterii și dezvoltării, de la înțelegerea multidimensionalității personalității umane, programul dezvoltării societății socialiste românești, ca și programul ideologic al partidului reflectă ideea de progres multilateral. Cuprinzînd un sistem deplin coerent de scopuri, valori, strategii de acțiune și politici de creare, alocare și valorificare largă a resurselor materiale și umane, aceste programe prevăd profunde transformări pe multiple planuri, economic, social, politic, al conștiinței, al stării colectivității, condiției și solidarității umane.

În amplul său discurs rostit zilele trecute, secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a relevat că în mijlocul poporului nostru s-a născut o nouă solidaritate umană, care dovedește trăsăturile sale social-politice și morale înaintate. Marea forță a societății noastre se datorește puternicei sale unități, coeziunii sale depline în jurul partidului, centrul vital al națiunii. Pentru că, o societate umanitară se caracterizează în mod implicit și printr-un înalt grad de solidaritate, bazat pe un profund umanism, pe un nivel ridicat de omogenitate socială, pe țeluri și valori etice comune, pe o deplină compatibilitate a aspirațiilor colective și individuale, pe un înalt spirit de cooperare și întrajutorare socială.

Ioniță OLTEANU

Exigențe ale activității pe șantierele de construcție și reconstrucție

ACCELERAREA RITMULUI DE EXECUȚIE A LUCRĂRILOR

Pe întreg cuprinsul țării se desfășoară o amplă și rodnică activitate menită să asigure reintrarea în ritmul normal de lucru a tuturor unităților afectate, îndeplinirea exemplară a sarcinilor izvorâte din cincinalul revoluției tehnico-științifice — etapă importantă în edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate. Concomitent cu obținerea de produse peste plan, de calitate superioară și la costuri tot mai reduse, se depun eforturi substanțiale pentru repunerea în funcțiune a utilajelor și mașinilor avariate, pentru reconstrucția halelor și clădirilor care au avut de suferit.

Nenumărate fapte ilustrează spiritul de inițiativă, de întraajutorare, de solidaritate al oamenilor muncii. Constructorii de la Iași și Brașov au venit să înalțe blocuri de locuințe în București. Specialiști de la Săvinești au sosit la Combinatul chimic de la Valea Călugărească să ajute la repunerea în funcțiune a zecilor de utilaje și instalații distruse de cutremur. Numeroase echipe de zidari, dotate cu toate uneltele și mijloacele necesare, lucrează acum pe fronturile reconstrucției în orașul Zimnicea.

ÎN ACEST AN, planul în domeniul investițiilor și, mai ales, în cel al sporirii productivității muncii este simțitor mai mare față de 1976. Ținând seama de aceasta pe șantiere și la nivelul trusturilor de construcții au fost adoptate planuri cuprinzătoare de măsuri tehnico-organizatorice, care au vizat îmbunătățirea tuturor laturilor activității.

Datorită acestui fapt, multe șantiere au reușit nu numai să îndeplinească planul valoric de construcții-montaj pe primele trei luni ale anului, dar să și dea la termen și uneori în avans obiective de certă însemnătate pentru sporirea producției materiale. Sint concluzive, în acest sens, realizările obținute de unele șantiere și grupuri de șantiere aparținând Trustului Energomontaj. Astfel, grupul de șantiere Turceni a depășit planul la construcții-montaj cu 1,4%,

Șantierul de construcții-montaj, instalații automatizări și punere în funcțiune cu 0,4%, iar Grupul de șantiere București cu 0,3%. **Activitatea fructuoasă desfășurată pe toate șantierele a creat premise favorabile ca și pe ansamblul trustului planul la construcții-montaj și productivitatea muncii să fie nu numai îndeplinit, ci și depășit (vezi tabelul).** Se impune a fi menționat un fapt deosebit de important: **întregul spor de producție obținut în primul trimestru al anului a fost realizat pe seama creșterii productivității muncii.**

ESTE îndeobște cunoscut faptul că materializarea finală a oricărei activități de investiții — punerea în funcțiune a noilor capacități, — este cu atât mai eficientă cu cât ea se realizează în termen sau în devans. Acest fapt crează, pe de o parte, posibilitatea micșorării imobilizărilor neproductive în in-

vestiții neterminate, iar, pe de altă parte, condiții favorabile creșterii volumului valorilor de întrebuințare puse la dispoziția societății la un moment dat, sporirii aportului investițiilor la realizarea venitului național.

Eforturile comune, ce se caracterizează printr-o înaltă responsabilitate, se soldează cu realizări remarcabile. Zilnic, zeci de familii se mută în apartamente noi sau revin la locuințele reparate și consolidate. În industrie numeroase colective obțin producții suplimentare, atât de necesare economiei naționale în această perioadă. Pe șantierele de investiții se desfășoară o activitate intensă astfel încât noile obiective industriale să fie racordate mai devreme la circuitul economic. În agricultură paralel cu eforturile îndreptate — cu precădere — spre efectuarea la timp a însămînțărilor și lucrărilor de primăvară, se depun eforturi pentru punerea în stare de funcțiune a tuturor construcțiilor zootehnice sau a serelor deteriorate.

Într-o deplină unitate, întregul nostru popor este ferm hotărât să muncească cu pasiune, să nu-și precupească eforturile pentru realizarea integrală a sarcinilor planului pe anul în curs, pentru înflorirea multilaterală a economiei, pentru ridicarea patriei pe noi culmi de progres și civilizație.

Călăuzindu-se după aceste comenzi economice, colectivele de constructori de pe multe șantiere din cadrul trustului au depus eforturi ca, odată cu îndeplinirea valorică a planului, să grăbească ritmul lucrărilor, să scurteze termenele de punere în funcțiune a unor obiective importante. Iată un exemplu semnificativ: montarea cu 12 zile în avans a grupului nr. 1 de 24 MW și cu 5 zile a grupului nr. 2 — tot de 24 MW — de la Hidrocentrala Rîureni de către Grupul de șantiere Rm. Vilcea.

Faptul că o serie de obiective au fost puse în funcțiune în termen, iar altele în avans, a creat posibilitatea nu numai ca acestea să producă energie mai devreme, dar a dat puțință și șantierele să atace, cu același potențial tehnic și aceeași forță de muncă, alte obiective care figurează în planul pe acest an și să creeze premise pentru scurtaarea termenelor de finalizare a acestora.

Care au fost principalii factori ce au facilitat obținerea acestor rezultate?

● **Intocmirea de grafice de execuție cu termene precise pentru toate capacitățile prevăzute să intre în funcțiune.** În aceste grafice, însoțite de măsuri specifice — în funcție de situația fiecărei lucrări — au fost prevăzute termene intermediare pentru realizarea stadiilor

Îndeplinirea principalilor indicatori de plan pe trim. I la nivelul Trustului Energomontaj

Planul producției de construcții-montaj		Planul productivității muncii pe angajat	
Realizat	Față de perioada corespunzătoare din 1976	Realizat	Față de perioada corespunzătoare din 1976
100,5	115,5	101	116

Plan = 100

zice, care s-au urmărit și se urmăresc organele de conducere și îndrumare producției. Asemenea grafice cu stadii intermediare au fost întocmite la hidrocentrala Rîureni pentru montarea grupului 2 de 24 MW în care a fost prevăzut termenul de 10 ianuarie 1977, iar la hidrocentrala de pe Someș 15 martie pentru montarea rotorului generator al grupului 2. În general, **graficele intermediare se dovedesc a fi instrumente eficiente de lucru, permițând să se intervină operativ cu măsuri atunci când intervin neajunsuri în buna desfășurare a activității.**

● **Creșterea coeficientului de schimburi.** Dat fiind specificul producției, pe toate șantierele au fost introduse 2 schimburi de 10 ore, asigurându-se asistența tehnică corespunzătoare. În plus, a fost trecut la loturile de lucru personal ingineresc și tehnic care, împreună cu conducerile șantiereilor, analizează zilnic mersul lucrărilor. Organizarea acestor schimburi a creat condiții pentru ca **utilajele de bază să fie folosite mai din plin.** La Grupul de șantier Turceni, la șantierul Doicești și la șantierul Palas-Constanța, de pildă, s-a obținut în trimestrul I 1977 un indice de utilizare a macaralelor — utilaje de bază în activitatea de montaj — **de 88% față de 85% cât prevedea sarcina.** În același timp, s-a urmărit respectarea riguroasă a programelor de reparații și de bună întreținere a acestor utilaje și a altora, pentru a se preîntîmpina defectarea și stagnarea lor.

● **Extinderea acordului global.** Formă de stimulare a constructorilor pentru depășirea producției și a productivității muncii și de mărire a veniturilor în raport cu realizările obținute, acordul global a fost extins simțitor în trimestrul I, atingînd pe unele șantiere nivele relativ ridicate (de exemplu, **la Șantierul de montaj instalații, automatizări și punere în funcțiune, 83% din personal a lucrat în acord global.**)

● **Utilizarea fondului de timp maxim disponibil.** Anul trecut, la nivelul trustului, s-a realizat un indice de utilizare a fondului de timp maxim disponibil de 96%. În acest prim trimestru, pe multe șantiere acest indice a fost îmbunătățit ca, de pildă, la Grupul de șantier București, unde s-a înregistrat 96,3%.

● Paralel cu activitatea desfășurată pentru scurtarea termenelor de punere în funcțiune a diferitelor obiective, constructorii de pe toate șantierele trustului au pus un accent deosebit pe **ridicarea calității lucrărilor.** În acest sens au fost stabilite măsuri pentru sporirea responsabilității și conștiințozității în muncă, pentru întărirea asistenței tehnice în toate schimburile, efectuarea unui control riguros la fiecare fază de lucru.

Dar, la respectarea calității lucrărilor la montaj a agregatelor energetice sînt chemați să participe, deopotrivă, constructorii, beneficiarii și întreprinderile furnizoare de utilaje. În unele cazuri, datorită nerespectării unor astfel de cerințe din partea unor constructori, beneficiari și furnizori de utilaje, pe șantiere au apărut rămîineri în urmă la diferite faze de lucru. Asemenea situații

s-au localizat la Rîureni și C.E.T. Deva. De pildă, montajul electrofiltrelor de la cazane a înregistrat, datorită faptului că Întreprinderea „Vulcan” din București și Întreprinderea metalurgică Iași nu au furnizat la timp electrozii de depunere, o întârziere de câteva luni.

În același context, se cere menționat și faptul că unii beneficiari nu au urmărit să asigure întotdeauna și în bune

pectat graficele privind, de pildă, predarea la montaj în stadiul finisat a unor lucrări de la Șantierul Palas-Constanța — montorii fiind nevoiți să lucreze în paralel și să nu poată obține randamente înalte.

Desigur, recuperarea grabnică a unor rămîineri în armă privind stadiile fizice ale unor lucrări, precum și asigurarea unei calități corespunzătoare a lucrărilor, depind, în primul rînd, de **șantierele trustului, de felul în care acestea își organizează activitatea.** Dar, în același timp, ele depind, în bună parte, și de **felul în care acționează constructorii, beneficiarii și furnizorii de utilaje tehnologice.** În măsura în care și aceștia își vor îmbunătăți activitatea și vor colabora strîns cu șantierele Trustului Energomontaj — respectîndu-și întocmai obligațiile ce le revin — se vor putea înregistra progrese remarcabile în înfăptuirea la termen și chiar în devans a obiectivelor planificate să intre în funcțiune în semestrul I și în perioadele următoare ale anului.

ÎN SPIRITUL măsurilor trasate pentru realizarea la timp și în bune condițiuni a investițiilor — sarcină economică fundamentală subliniată de tovarășul Nicolae Ceaușescu în Expunerea prezentată la ședința comună a organelor supreme de partid și de stat, atît la nivelul șantiereilor, cît și la cel al trustului au fost stabilite noi acțiuni menite să ducă la impulsianarea activității pe șantiere, în așa fel încît planul pe primul semestru să fie nu numai îndeplinit, ci și depășit.

Este vorba, în primul rînd, să se aplice întocmai măsurile stabilite inițial în programul privind folosirea integrală a **utilajelor din dotarea șantiereilor pentru a se obține indici mai înalți de utilizare.** În același timp, se va pune, în continuare, un accent deosebit pe **folosirea din plin a timpului de lucru** — factor de cea mai mare însemnătate în creșterea productivității muncii — prin aprovizionarea locurilor de muncă cu materiale, scule și dispozitive. Se va urmări ca **nivelul realizărilor din schimbul II să tindă spre cele din schimbul I.** Asigurarea operativă a forței de muncă se va face, după caz, prin redistribuirea muncitorilor din cadrul șantiereilor și al grupurilor de șantiere și prin repartizarea unor absolvenți din școli profesionale, licee industriale și prin noi angajări.

Pentru perfecționarea organizării și conducerii activității pe șantiere — se va crea o **unitate model** — Șantierul de montaj cazane din grupul de șantier Turceni — unitate în care se vor asigura toate condițiile pentru aplicarea unor **metode avansate de organizare a producției și a muncii.** Pe baza rezultatelor ce vor fi obținute aici, acțiunea se va extinde ulterior și la celelalte șantiere și grupuri de șantiere, ținîndu-se seama de condițiile specifice de activitate a fiecăruia.

Toate aceste măsuri vor crea condiții favorabile atît recuperării grabnice a rămîinerilor în urmă, cît și realizării în bune condițiuni a planului pe primul semestru, scurtării termenelor de dare în folosință a obiectivelor prevăzute pentru această perioadă.

L. ȚINTEA

RECONSTRUCȚIE SUB SEMNUL SOLIDARITĂȚII

CAPITALA, greu lovită de cutremurul din 4 martie, cunoaște febra activității de reconstrucție. Se lucrează cu toate forțele la consolidarea clădirilor avariate, la demolarea unor imobile ce nu mai prezintă siguranță și la pregătirea terenului pentru construcțiile ce le vor lua locul. Zilnic se stabilesc adevărate recorduri ale ritmului de înălțare a noilor locuințe.

Șantierele ansamblurilor urbane din Drumul Taberei, bd. Armatei Poporului, Titan, zona Institutului politehnic au devenit, în aceste zile, șantiere ale solidarității. Organizațiile de construcții locale din 19 județe ale țării care n-au fost afectate ori au avut mai puțin de suferit de pe urma seismului au trimis în Capitală formații complexe de muncitori și cadre tehnice, cu utilajele, sculele și dispozitivele necesare, pentru înălțarea celor 5 000 de apartamente cu care a fost suplimentat planul pe acest an.

Constructorii veniți de la trusturile și întreprinderile din județele Cluj, Maramureș, Satu Mare, Bistrița-Năsăud, Galați, Bacău ș.a. au atacat din plin lucrările de organizare de șantier și lucrările de bază. Ei muncesc în schimburi prelungite, folosind la maximum timpul, cu conștiința deplină a faptului că cel mai bun ajutor pe care-l pot da familiilor sinistrate este realizarea cît mai rapidă și de bună calitate a noilor locuințe. Pe măsură ce sosesc de la institutul „Proiect-București”, planurile de săpături, de fundații sînt date în execuție. S-au pregătit cofrajele pentru turnarea pereților-diafragmă, iar la întreprinderile de prefabricate „Progresul”, Militari, „Granitul” a crescut ritmul de confecționare a panourilor mari pentru planșee și fațade.

Încă în acest an, zeci de blocuri trainice, frumoase vor sta mărturie contribuției țării la reconstrucția Capitalei. Mărturie a unității și omeniei, a griii partidului și statului pentru rezolvarea nevoilor populației.

condițiuni echipamentele necesare montajului. Așa a fost cazul la C.T.E. Rovinari și C.T.E. Turceni, unde echipamentele n-au sosit în ordinea succesiunii montajului, deși din punct de vedere al tonajului, livrările au fost corespunzătoare.

O serie de greutăți au creat montorii și constructorii. Aceștia nu au res-

În industria construcțiilor navale

CREȘTEREA GRADULUI DE UTILIZARE A CAPACITĂȚILOR DE PRODUCȚIE

ÎN CADRUL preocupărilor pentru dezvoltarea rapidă și cu prioritate a ramurilor purtătoare de progres tehnic, de o atenție deosebită se bucură industria construcțiilor navale. În fața acestei industrii, ce valorifică complex potențialul uman și material al țării, stă sarcina de a asigura într-un timp cât mai scurt navele necesare întregului transport maritim și fluvial și de a realiza într-o proporție însemnată instalațiile pentru echiparea navelor. Atingerea unor asemenea obiective, subliniate în programul prioritar aprobat de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. pentru dezvoltarea acestei subramuri necesită, așa cum arată tovarășul Nicolae Ceaușescu, folosirea cu înaltă eficiență a fondurilor de investiții, amplificarea eforturilor pentru gospodărirea și utilizarea cu maximum de randament a potențialului productiv existent. Această problemă, cu valabilitate permanentă, capătă noi dimensiuni în condițiile actuale, cînd trebuie recuperate, într-un termen cât mai scurt, pagubele suferite de economia națională în urma cutremurului.

Dimensiunile și structura unor rezerve

REALIZAREA a circa 70% din producția industrială a anului 1980 pe seama capacităților existente la începutul anului 1976 — sarcină trasată de conducerea de partid, indicație expresă a secretarului general al partidului — ridică probleme deosebite în fața industriei construcțiilor navale; cu atît mai mult cu cît în perioada anterioară, respectiv anul 1976, posibilitățile de folosire mai judicioasă a capacităților de producție nu au fost nici pe departe epuizate.

Analiza de detaliu a factorilor de influență asupra utilizării capacităților de producție în această subramură scoate în evidență utilizarea sub posibilități a unor mașini și utilaje existente în dotarea șantierei și întreprinderilor mecanice; realizarea unui grad scăzut de folosire chiar la unele mașini specifice, de mare productivitate — prese de ambutisat, ciocane de forje, valțuri de îndreptat table, precum și utilaje clasice ca freze universale, verticale, șepinguri; folosirea nerațională și incompletă a suprafețelor de producție, a forței de muncă; introducerea timidă a noilor tehnologii moderne și preocuparea insuficientă pentru extinderea celor existente; creșterea sub necesități a gradului de specializare, cooperare etc.

Capacitățile de producție în construcțiile navale puteau fi mai bine folosite dacă la toate unitățile din cadrul Centralei construcțiilor navale ar fi existat o preocupare sporită pentru creșterea indicelui de utilizare a timpului maxim disponibil. Deși prin plan s-a prevăzut ca fondul de timp calendaristic să fie utilizat în proporție de 64%, iar timpul maxim disponibil de 85%, nici unul din șantiere nu s-a încadrat în nivelele stabilite, ceea ce a făcut ca pe centrală să se realizeze doar 62,6% și respectiv 75,4% (tabelul nr. 1). Dar însăși faptul că prin plan s-a prevăzut ca fondul de timp calendaristic să fie utilizat doar ceva mai mult decît jumătate (64%) scoate în evidență că atît la nivelul centralei, cît și al unităților s-au reținut rezerve importante de capacități pentru revizii, reparații și alte întreruperi neprogramate, al căror volum se ridică la peste 20% din media zilelor lucrătoare pe an.

În ceea ce privește utilizarea fondului de timp maxim disponibil, reține atenția faptul că nivelul planificat a fost influențat de rezultatele sub posibilități înregistrate de șantierele navale Giurgiu, Oltenița, Drobeta-Turnu Severin și Brăila. În aceste condiții, în cadrul centralei navale, la nivelul anului 1976, fondul de timp neutilizat (la mașinile și utilajele a căror evidență se urmărește statistic) a totalizat un volum ce echi-

valează cu manopera necesară pentru construirea unui mi-ralier de 12 500 tdw sau a două cargouri de 2 000 tdw sau a trei șlepuri de 2 000 tone. Structura și ponderea cauzelor care au condus la înregistrarea unui asemenea volum de timp neutilizat se prezintă în tabelul nr. 2. Menținerea unor asemenea cauze constituie un greu tribut plătit neajunsurilor care se manifestă pe linia organizării științifice a producției și a muncii.

Din analizele efectuate și din discuțiile purtate cu factorii responsabili din șantierul naval s-au evidențiat înesemnabile posibilități pentru îmbunătățirea activității. Cum pot fi puse ele în valoare ?

Efectele organizării superioare a activității

INDICELE DE UTILIZARE a fondului de timp maxim disponibil al mașinilor, utilajelor și instalațiilor de lucru este nefericibil influențat de coeficientul redus de schimburi, de numai 1,52 la nivelul centralei. Se poate arăta că din volumul total al timpului neutilizat mai mult de jumătate îl reprezintă timpul neprogramat.

Fără îndoială că acțiunile ce se cer întreprinse pentru îmbunătățirea indicatorului de utilizare extensivă trebuie să vizeze în primul rînd generalizarea schimbului II și extinderea schimbului III, reducerea duratei de execuție a reparațiilor, prevenirea întreruperilor accidentale, încărcarea corespunzătoare a mașinilor prin asigurarea de comenzi în special la cele de mare productivitate, precum și asigurarea operativă a bazelor materiale care să contribuie la diminuarea stagnărilor din această cauză. Multiplele avantaje pe care le oferă îmbunătățirea utilizării extensive a capacităților de producție — reducerea cotei părți a amortizării ce revine pe unitatea de producție, scurtarea ciclului de reînnoire a capacităților de producție, reducerea termenului de recuperare a investițiilor și a efectelor uzurii morale — justifică pe deplin necesitatea aplicării cu consecvență a unor asemenea măsuri.

O latură importantă a folosirii eficiente a capacităților de producție în construcțiile navale o constituie utilizarea rațională și cît mai completă a suprafețelor de producție. Analiza de detaliu efectuată la una din unitățile centralei (Șantierul naval Drobeta Turnu-Severin) a pus în evidență faptul că în anul 1976 au existat posibilități de creștere a producției de circa 90 milioane lei, din care 14,2 mil. lei pe seama creșterii numărului de utilaje pe unitatea de suprafață, 42,9 mil. lei prin îmbunătățirea randamentului mediu pe mașină, 22,8 mil. lei prin utilizarea mai bună a timpului de lucru al mașinilor etc.

Tabelul nr.

Gradul de folosire a timpului de lucru la mașini și utilaje (1976) în %

Unitatea	Grad de folosire a timpului	
	Calendaristic	Disponibil
Centrala industrială navală	62,6	75
Șantierul naval Galați	67,8	83
Șantierul naval Brăila	62,1	74
Șantierul naval Oltenița	58,1	70
Șantierul naval Giurgiu	57,7	70
Șantierul naval Constanța	65,7	83
Șantierul naval Drobeta-Tr. Severin	59,1	70

Tabelul nr. 3

Influența unor factori asupra creșterii gradului de utilizare a capacităților de producție

	Pondere factor în creșterea gradului de utilizare a capacității de producție (in %)	Valoarea (mil. lei)
TOTAL	100	280,8
Ridicarea randamentului fondurilor fixe	43,8	123,0
Creșterea gradului de specializare	8,3	23,0
Creșterea gradului de me- canizare a muncii	16,7	46,3
Creșterea indicelui de utilizare a fondului de timp al mașinilor	14,0	39,3
Creșterea gradului de folosire a suprafețelor de producție	17,2	48,7

mil. lei prin modificarea structurii suprafeței. Rezerve în această direcție se găsesc de fapt în toate șantierele; ele se ridică cu cei peste 10 mii m.p. suprafață disponibilizată în anul acțiunii inițiată de conducerea partidului în septembrie. Prin redarea în circuitul productiv a acestei suprafețe se poate obține un spor mediu anual de producție de circa 40 milioane lei, ceea ce conduce și la economisirea unor importante fonduri de investiții.

Complexitatea activității din cadrul industriei construcțiilor ale și cerințele creșterii eficienței potențialului productiv al acestui important sector de activitate, implică simultan soluționarea în timp optim și în mod corespunzător a problemelor privind aprovizionarea tehnico-materială, asimilarea și integrarea în fabricație a unor materiale și semifabricate specifice, creșterea gradului de cooperare, asigurarea importului de materiale, sporirea gradului de integrare, înlăturarea locurilor de întreruperi din fluxul de fabricație, iar, ca un element al tuturor acestor direcții de acțiune, am putea spune punctatizarea organizării producției și a muncii în toate secțiile de activitate, începând cu proiectarea, execuția și până la predarea și încasarea contravalorii navelor executate.

Asupra utilizării mai bune a capacităților de producție și creșterii eficienței economice au influențat pozitiv preocupările pe linia extinderii tehnologiilor moderne utilizate și introducerii de noi tehnologii, care numai la Șantierul naval Drobetaru Severin s-au concretizat în anul 1975 într-un efect economic de 1,4 mil. lei. Apreciind rezultatele pozitive obținute în ultimii ani pe linia introducerii progresului tehnic, trebuie subliniat totodată — dacă avem în vedere realizările pe plan mondial — că este necesară, în toate șantierele navale, modernizarea preocupărilor pentru extinderea tehnologiilor moderne, cum ar fi procedeele privind trasarea planului de formă la scară 1:10 la debitarea automată a tablelor, precum și la mecanizarea operațiunii de sablarea tablelor și profilelor; surubirea automată și semiautomată în mediu de CO₂ și argon; modernizarea vopsirii navelor; prefabricarea tubulaturii etc.

Sintetizând aspectele principale ale celor prezentate, redăm în tabelul nr. 3 influența factorilor analizați asupra creșterii gradului de utilizare a capacităților de producție. Sporul minim de producție ce se poate obține într-un an — evident, cu aceleași fonduri fixe, ceea ce înseamnă concomitent și economisirea unor cheltuieli pentru investiții de cel puțin 100 milioane lei — contribuie la realizarea a două nave de 15 000 t.d.w., ceea ce pentru economia națională prezintă o mare importanță.

Scurtarea ciclului de fabricație

CA O REZERVĂ esențială pe linia creșterii eficienței economice se înscrie scurtarea ciclului de fabricație al navelor, în acest cadru, a timpului de staționare pe cala de montaj (periga conducătoare).

În această ordine de idei este de amintit faptul că marile șantiere navale ale lumii realizează cicluri de fabricație de 4-6 ori mai mici decât la noi, datorită în primul rând unui mare grad de cooperare între unitățile de același profil și existenței unor întreprinderi mecanice, electrotehnice etc. cu caracter specific naval. Atingerea unor cicluri asemănătoare necesită luarea unor măsuri și acțiuni energice pentru descongestia șantierei navale de o serie de lucrări nespecifice, care pot fi executate în alte întreprinderi mecanice subordonate acestor centrale sau în cadrul altor centrale industriale de profil mecanic, fapt ce va conduce la creșterea gradului de integrare și, ca urmare, a nivelului tehnic al producției, a productivității muncii și eficienței economice. O anumită experiență există deja în această privință; prin măsurile adoptate în ultima vreme, inclusiv prin înființarea unor întreprinderi cu caracter specific naval, ciclurile de fabricație a navelor construite la Șantierul naval Galați au fost micșorate cu 2-4 luni.

Efectele economice ale reducerii ciclului de fabricație sînt

Tabelul nr. 2

Cauze care au determinat diminuarea fondului de timp de lucru la principalele mașini și utilaje

Principalele cauze	Pondere din total (%)
Defecțiuni mecanice și electrice la mașini	18,4
Asigurarea numărului de operatori necesar	17,5
Întreruperi neprevăzute în funcționarea utilajelor	15,7
Defecțiuni de lucru	46,3
Asigurarea materialelor	2,1

multiple și se reflectă în principal în creșterea volumului producției globale și marfă, micșorarea volumului de producție neterminată, eliberarea de mijloace circulante, scăderea volumului dobânzilor plătite pentru credite, eliberarea locurilor de montaj pe cală, a docurilor de montaj și cheiurilor de armare. Pe de altă parte, prin scurtarea perioadei de execuție a navelor, fondurile de investiții încep să participe mai devreme la creșterea venitului net și recuperarea cheltuielilor, iar prin creșterea capacității de transport a flotei proprii se reduce efortul valutar pe care statul nostru este nevoit să-l suporte încă prin închirierea de nave străine.

Scurtarea ciclului de fabricație necesită accelerarea ritmului de revizuire a tehnologiei de asamblare a componentelor navei, a tehnologiei de montaj a secțiilor și blocsecțiilor pe cala de montaj și doc uscat. În același timp, trebuie mult extins procedeele de montare a corpului navei pe cală și doc, folosindu-se blocsecțiile mari și foarte mari, procedeele atît de productive în șantierele navale japoneze și vest-germane. O asemenea extindere se impune cu atît mai mult cu cît în șantierele navale din Galați și Constanța s-a introdus încă din anul 1975 dotarea corespunzătoare.

Pentru îmbunătățirea utilizării capacităților de producție și scurtarea în acest fel a ciclurilor de fabricație este necesar, de asemenea, să se revizuiască standardele depășite, să se extindă tipodimensiunile la produsele tipizate, să se procedeze la unificarea în continuare a materialelor folosite, concomitent cu perfecționarea continuă a tehnologiilor de fabricație. Considerăm, de asemenea, că elaborarea în mod centralizat a tehnologiilor de fabricație și montaj va asigura o calitate superioară proceselor tehnologice și raționalizarea consumurilor de materiale și manoperă, îmbunătățirea conținutului documentației tehnologice la nivelul întreprinderilor constructoare cu producție de serie. În această direcție măsuri ferme și imediate se impun întreprinse pe linia modularizării elementelor constructive ale navelor. Este necesar ca Centrala industrială navală și institutul de specialitate să depășească faza de studii și să elaboreze cît mai rapid un program cu măsuri și termene foarte scurte — care să fie precizate în planul de cercetare al institutului — privind nomenclatura tuturor elementelor care se supun modularizării.

Valențele economice ale unei noi metodologii

FĂRĂ ÎNDOIALĂ că introducerea accelerată a progresului tehnic în această subramură necesită înainte de toate sporirea preocupărilor cadrelor de cercetare și proiectare pentru aplicarea celor mai eficiente soluții de construcție, dar și pentru completarea metodologiei de calcul a determinării capacităților de producție. Afirmăm aceasta întrucît aplicarea metodologiei existente nu oferă condiții pentru reflectarea modificărilor ce intervin în tehnologiile de fabricație și în dotări. Concluziile în acest sens este faptul că în urma aplicării trasaajului optic la scară 1:10 au devenit disponibile suprafețele existente în sălile de trasaaj după vechiul procedeu. Or, deși noul procedeu se aplică la toate șantierele, prin folosirea actualii metodologii de determinare a capacităților de producție rezultă că nu s-a disponibilizat pînă în prezent nici o suprafață. Ceva mai mult: cu ocazia proiectării și dotării șantierei se

Iulian PLOȘTINARU

(Continuare în pag. 14)

Piloni ai creșterii eficienței SPORIREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII ȘI REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE

NIVELUL CONSUMURILOR SPECIFICE ȘI COSTURILE DE PRODUCȚIE (III)

CAILE DE REDUCERE a consumurilor materiale sînt multiple și diverse. Alături de o justă normare tehnico-științifică a consumurilor, de gospodărirea cu grijă, rațională, a fiecărei materii prime, acțiunea de înnoire și modernizare a produselor poate asigura diminuarea consumurilor specifice, realizarea unor importante economii materiale.

În numeroase documente de partid și de stat a fost scos în evidență rolul decisiv pe care concepția unui produs în ansamblul său o are asupra consumurilor materiale. Desigur că înnoirea producției este un element caracteristic al progresului tehnic. Dar ceea ce ar trebui subliniat ca un element nou, care a intervenit cu pregnanță pe „scena” tehnicii actuale, este subordonarea tot mai accentuată a activității de concepție a noilor produse, reducerii substanțiale a consumurilor de materiale și, în primul rînd, a celor deficitare, scumpe, tot mai greu de procurat.

Produse noi și modernizate — economii substanțiale de materiale

O RETROSPECTIVĂ făcută pe perioada ultimelor decenii relevă că în trecut, inclusiv în trecutul nu prea îndepărtat, atenția proiectării de concepție era îndreptată, cu precădere, spre

Este firesc că, în prezent, lucrurile au un alt aspect, că azi accentul în concepția noilor produse se pune pe economia de materiale. Recent a fost aprobat un program special pentru aplicarea generalizează în economie a analizei valorii, ca instrument științific de asigurare a reducerii consumurilor materiale. În cadrul acestui program, o măsură distinctă statuează regula ca, pentru orice produs nou sau care se modernizează, să se stabilească, în prealabil, prin temă, greutatea-limită admisă

Tabelul nr. 2

Performanțele și greutatea unitare pentru o familie de contactoare concepute de proiectanții întreprinderii Electroaparataj-București

Tipul		Greutatea (kg/buc)			Suprafața de așezare (cm ²)		
Vechi	Nou	Vechi	Nou	Reducere(%)	Vechi	Nou	Reducere(%)
TCA 10	AR 10	0,370	0,260	30	338	238	30
TCA 32	AR 25	1,000	0,440	56	797	360	55
TCA 40	AR 40	1,000	0,850	15	797	563	30
TCA 63	AR 63	1,550	1,000	35	105	64	39
TCA 125	AR 100	5,200	2,200	57	255	110	57
TCA 200	AR 160	11,300	3,700	67	376	196	48
TCA 250	AR 250	18,200	5,400	70	511	293	43
TCA 400	AR 400	29,300	11,500	60	632	428	32

obținerea unor funcții noi ale produsului, a unor performanțe superioare (care, desigur, contribuie la reducerea indirectă a consumurilor materiale), dar în multe cazuri și asupra esteticii, a robusteții ca scopuri în sine, adeseori nefuncționale. În multe cazuri, facilitarea utilizării unei tehnologii „clasice”, dorința de a nu modifica ceea ce există îi conducea pe proiectanți la realizarea de produse sau repere supradimensionate, sensibil mai grele decît o cereau necesitățile reale. Pe scurt, proiectarea sau, re-proiectarea nu aveau, în multe cazuri, ca obiectiv central economia de materiale. Se pot da asemenea exemple din trecut și pentru țara noastră, cum a fost cazul unor tipuri de mașini de gătit, aparate de radio, stufe, articole din sticlă etc.

și consumurile specifice maxime pentru principalele materiale ce intră în componența lui. Efortul proiectării trebuie, în această viziune, orientat în mod

pregnant pe soluții și căi care să atingă acest obiectiv major, ce stă în fața economiei naționale.

Se pot da numeroase exemple care să susțină în mod convingător ce rezultate, uneori spectaculoase, se pot obține prin proiectarea unor produse noi, atunci cînd efortul de concepție este concentrat spre obținerea funcției produsului cu minimum de consumuri, în condiții de calitate, fiabilitate și durabilitate superioare (tabelul nr. 2).

Ceea ce reține atenția din datele tabelului nr. 2, în afară de reducerea propriu-zisă a greutății produsului, deci a consumurilor materiale, este micșorarea gabariturii, și îndeosebi a suprafeței de așezare a contactorului. Diminuarea cu 30—57% a acelei suprafețe are o implicație complexă, s-ar putea spune în lanț: ea permite să se diminueze gabaritele dulapurilor în care aceste contactoare se montează, în combinație cu alte aparate, ușurarea în consecință a întregului subansamblu, ceea ce mai departe conduce la reducerea suprafeței și volumului construcției sau utilajului pe care acesta se montează. Acesta este un aspect deosebit de important pentru o gamă foarte largă de produse, și în proiectare este necesar să se țină seama nu numai de efectele directe, dar și de cele indirecte pe care reducerea greutății și gabariturii unui produs le are, în continuare, inclusiv pînă la ambalajul utilizat.

Un alt element legat de reducerea consumurilor materiale, important de evidențiat, îl constituie îmbunătățirea funcționalității, ridicarea parametrilor de lucru ai produselor, care reprezintă o importantă cale de a obține, indirect, economii materiale, prin creșterea gradului de valorificare a materiei prime. Astfel, în cazul înlocuirii sânelor clasice cu role destinate forajului petrolier, de pildă, cu sânele cu știfturi din

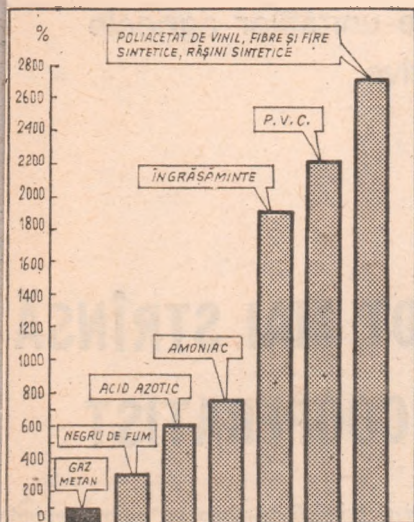
Tabelul nr. 3

Efectele economice ale înlocuirii sânelor cu role de foraj clasice cu sâne cu știfturi din carburi sinterizate și lagăre etanșe (%)

	Sapă cu role	Sapă cu știfturi din carburi metalice și lagăre etanșe
Durata de folosire	100	200 — 400
Consumul de metal la 1 mil. lei producție de sâne	100	50
Cheltuielile de foraj	100	60 — 70
Valoarea exportului pe 1 tonă material metalic	100	400 — 600

NOI RESURSE ÎN CIRCUITUL ECONOMIC

O PREȚIOASĂ „MINĂ” DE FIER VECHI: HALDELE DE ZGURĂ

Creșterea valorificării gazului metan prin chimizare, în funcție de gradul de prelucrare (în %)

carburi sinterizate și lagăre etanșe, se obțin performanțe net superioare, care se reflectă în mod complex în activitatea de foraj (tabelul nr. 3).

Reține, deci, în mod pregnant atenția faptul că creativitatea, perfecționarea conceptuală a unui produs poate să ducă, chiar la aceeași masă materială încorporată, efecte economice foarte mari, care, în final, reprezintă economii de muncă socială.

Desigur, sînt cunoscute numeroase alte exemple de natură asemănătoare din industria constructoare de mașini. Dar, în toate ramurile de producție se pune, într-un fel sau altul, aceeași problemă, care este de fapt aceea a substituiri într-o măsură cât mai mare a masei materiale din produs cu materie cenușie, cu muncă de înaltă calificare, ceea ce conferă o valoare superioară produsului.

Astfel, în industria chimică, problema decisivă este aceea de a obține într-o proporție cât mai mare, din aceeași materie primă, produse noi, cu caracteristici superioare, cu o valoare de înțelegere cât mai ridicată. Din produsele chimice principale utilizate azi în industrie, circa 40% sînt descoperite în ultimii 25 de ani. În industria noastră 6 000 produse chimice românești nu se produceau, nu erau cunoscute cu 10 ani în urmă.

După unele date din literatură, în laboratoarele de cercetare de pe glob se obțin zilnic, în medie, 280 noi compuși chimici. Acest lucru nu este întâmplător, întrucît noile produse, în afară de faptul că răspund unor noi cerințe ale tehnicii, valorifică superior materia primă (a se vedea și diagrama de mai sus). Iată de ce este de o deosebită însemnătate ca, în continuare, ca și pînă acum, să se concentreze eforturile industriei chimice, pentru a susține și accelera ritmul asimilărilor, a scurta duratele de punere în fabricație a unor noi produse chimice moderne, de mare necesitate ca înlocuitori ai metalelor neferoase și feroase, cum sînt: policarbonații, politetrafluoretanul (teflonul), poliamidele 11 și 12, fluoriretilenpropilena și altele.

În industria de prelucrare a lemnului,

Mircea PIRJOL

(Continuare în pag. 32)

ÎN ACEST AN, potrivit prevederilor planului de stat, țara noastră va realiza o producție de oțel de 11,695 milioane tone, iar în 1980 — ultimul an al actualului cincinal — 17—18 milioane tone. Atingerea unor asemenea nivele impune ca în procesul tehnologic de producere a metalului (mai ales în cuptoarele electrice și Martin) să se folosească, alături de fontă, cantități tot mai mari de fier vechi. Dacă în urmă cu 2—3 ani cantitățile de fier vechi existente în economie erau suficiente (volumul colectărilor acoperea cerințele producătorilor de metal), începînd cu 1977 lucrurile s-au schimbat, fierul vechi colectat devenind insuficient, neacoperînd decît parțial nevoile.

Această situație se explică, în primul rînd, prin faptul că a crescut numărul cuptoarelor electrice de oțel, ceea ce determină o sporire considerabilă a consumului de fier vechi, iar în al doilea rînd după cum este cunoscut, ca urmare a măsurilor luate pe linie de partid și de stat, prin prelungirea duratei de funcționare a fondurilor fixe. Totodată, se cer menționate și multiplele acțiuni inițiate în întreprinderile consumatoare — în lumina indicațiilor exprese date de conducerea partidului privind ridicarea eficienței economice — pentru valorificarea și utilizarea la un grad mai înalt a metalului, ceea ce face ca importante cantități de deșeuri să fie folosite la producerea unor piese mai mici, în loc să fie expediate la rețopire.

Și totuși, există o serie de posibilități pentru atragerea în circuitul economic a unor resurse de metal vechi, în așa fel încît acesta să satisfacă actualele cerințe ale industriei siderurgice.

Înainte de toate se impune intensificarea acțiunii de colectare. În acest sens, întreaga industrie, fiecare întreprindere trebuie să stringă și să livreze cu operativitate metalul vechi (span, deșeuri, utilaje și mașini casate etc.) unităților colectoare. Multiple acțiuni se cer desfășurate pentru colectarea metalului vechi și de la populație. În această direcție, consiliile populare, școlile, comitetele cetățenești pot aduce o mare contribuție. Se estimează, după unele calcule, că pe această cale pot fi colectate mai bine de 30—40 000 tone de metal anual.

Dar una din rezervele cele mai însemnate de acoperire a cerințelor de metal vechi există chiar la unitățile siderurgice. Faptul pare, la prima vedere, paradoxal. Și totuși, din investigațiile efectuate în unele unități siderurgice au rezultat posibilități de colectare a zeci și chiar sute de mii de tone de metal vechi. Să prezentăm cîteva.

La Hunedoara și Reșița, ca de altfel și la Galați și Cimpia Turzii, s-au format halde, în decursul anilor, prin evacuirea resturilor survenite din procesele tehnologice de elaborare a metalului, adică vărâți munți care conțin, alături de zgură, piatră, cărămizi refractare arse sau sparte, o mare cantitate de metal sub formă de scoarțe.

Multă vreme acestei resurse nu i s-a acordat nici o importanță, datorită posibilităților de colectare a unor mari cantități de fier vechi din surse mai puțin costisitoare. De altfel, trebuie spus că, și în prezent, activitățile ce se desfășoară la aceste halde denotă că cei interesați nu le acordă încă importanța cuvenită. Cerințe de economicitate impun schimbarea fundamentală a unei asemenea optici.

● Din calculele sumare făcute la fața locului de către specialiști, rezultă că numai în halda de la Hunedoara există cel puțin 800 000 tone metal, ce ar putea fi recuperat. Concomitent cu scoaterea metalului, se pot obține, prin măcinare, cantități mari de zgură, care poate fi utilizată cu succes fie la construirea de drumuri, fie în industria materialelor de construcții.

● Investigația făcută la Galați a condus la concluzia că din halda de zgură s-ar putea obține peste 1,5 milioane tone metal, tot sub formă de scoarțe, care ar putea fi reintroduse apoi în cuptoare pentru elaborarea oțelului. Acțiunile de recuperare a acestuia, spre deosebire de Hunedoara, ar fi mai puțin costisitoare, ținînd seama că aceste resturi provin de la convertizoare și nu de la cuptoare Martin.

● Dar asemenea halde, desigur mai mici, există nu numai pe lângă unitățile industriei metalurgice, ci și pe lângă cele ale industriei construcțiilor de mașini, industriei locale etc., peste tot unde se produce și se toarnă metal. Selectarea metalului din toate haldele de zgură existente ar conduce la obținerea unor cantități de fier vechi, care ar putea acoperi cerințele industriei siderurgice, nu numai pentru acest an, ci chiar în perspectivă.

Valorificarea deplină a acestor resurse impune luarea, în primul rînd, de către Ministerul Industriei Metalurgice, a unor măsuri tehnico-organizatorice corespunzătoare. Este necesar ca responsabilitatea întregii acțiuni de valorificare a haldelor de zgură să fie încredințată unei singure unități — întreprinderea de colectare și prelucrare a metalului (în prezent pe platforma haldelor lucrează independent 2—3 unități).

În al doilea rînd, pentru intensificarea activității este nevoie să se asigure o mai bună dotare cu mașini și utilaje specifice operațiilor ce se impun a fi efectuate (excavatoare, graifere, zdrobitoare, ciururi mecanice, separatoare, autobuscule, aparatură de tăiat metalul etc.), precum și cu forță de muncă calificată.

Totodată, colaborarea mai strînsă dintre unitățile metalurgice și cele ale industriei materialelor de construcții va trebui să facă posibilă valorificarea urgentă a zgurii ciuruite, fie la realizarea de cărămizi, prefabricate, fie la construirea de drumuri, pentru ca depozitarea ei să nu formeze din nou halde.

**B. VASILE
T. LUDOVIC**

În pregătirea Congresului consiliilor de conducere ale unităților agricole

● semnificații ● rezultate ● obiective

SPRIJIN MULTILATERAL, COLABORARE TOT MAI STRÎNSĂ ÎNTRE SECTORUL DE STAT ȘI CEL COOPERATIST

ÎN CELE APROAPE trei decenii ce au trecut de la istorica plenară a Comitetului Central al partidului din 3—5 martie 1949, care a jalonat procesul de făurire a agriculturii socialiste, numeroase documente de partid au accentuat și aprofundat — potrivit particularităților fiecărei

etape — sarcinile de răspundere ce revin întreprinderilor agricole de stat în sprijinirea multilaterală a sectorului cooperatist, pentru continuarea consolidării economico-organizatorice a acestuia și introducerea, pe scară întregii agriculturii, a celor mai noi și eficiente realizări ale ști-

inței și tehnicii agricole pe plan mondial. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, a subliniat în repetate rânduri necesitatea și importanța extinderii și diversificării formelor de ajutor reciproc și colaborării între sectorul de stat și cel cooperatist din agricultură.

CONSIDERĂM îndreptățit să apreciem că sprijinul acordat de agricultura de stat sectorului cooperatist s-a făcut simțit și a fost fructificat pe diferite planuri, de la transmiterea experienței acumulate de I.A.S.-uri în organizarea producției și în folosirea factorilor moderni de intensificare a producției, până la furnizarea unor importante cantități de semințe din soiurile și hibridii cei mai valoroși, material săditor, animale din fermele de elită pentru reproducție (de ouă sau de carne) etc. Semnificative cu privire la volumul acestui sprijin sînt următoarele cifre referitoare la cantitățile livrate în intervalul la care ne-am referit: peste 1,7 milioane tone sămînță de grâu; 800 mii tone sămînță hibridă de porumb; mai mult de 150 milioane buc. pomi și vițe altoite; aproape 50 mii taurăși de prăsilă și peste 320 mii vieruși și scrofițe; mai mult de jumătate de mieuțe și berbecuți din rase de ovine ameliorate etc.

Totodată, rezultatele obținute, în special în anii din urmă, de un număr de cooperative agricole de producție demonstrează că exemplul agriculturii de stat (în folosirea pe scară amplă a mijloacelor chimice în sprijinul producției vegetale, în extinderea irigațiilor, în amenajarea de sere legumicole, în organizarea și exploatarea unor mari complexe zootehnice de tip industrial) a convins și a jucat rolul de deschizător de drum, influențînd activ folosirea de către sectorul cooperatist a pirghiilor moderne care determină intensivizarea producției agricole, obținerea unor indici mai înalți de productivitate și eficiență.

ÎN CADRUL eforturilor conjugate pentru îndeplinirea mărețelor obiective stabilite de Congresul al XI-lea al partidului, sprijinul acordat de întreprinderile agricole de stat cooperativelor agricole de producție și colaborarea cu acestea înregistrează nu numai o dezvoltare cantitativă ci și un progres de ordin calitativ.

Bunăoară, pentru a putea furniza sectorului cooperatist semințe selecționate pentru toate culturile, întreprinderile agricole de stat s-au preocupat în mod organizat de extinderea suprafețelor loturilor semincere. În anii din urmă au fost organizate un număr corespunzător de ferme specializate exclusiv în producerea semințelor, unde au fost stabilite asolamente pe cîte 4—5 ani, s-au elaborat și aplicat riguros tehnologiile specifice fiecărui soi de grâu și orz, precum și fiecărui hibrid de porumb, sorg sau floarea-soarelui, urmărindu-se cu prioritate calitatea producției de semințe.

Se acordă o atenție susținută creșterii considerabile a ponderii celor mai valoroase soiuri și hibridi creați în țară sau străinătate. Așa, de pildă, ponderea soiului de orz Miraj — creație valoroasă a cercetării științifice din țara noastră, verificată în producție prin recolte de 6 000—8 000 kg/ha — crește de la 14% în anul 1975, la peste 70% în 1977. Anul trecut, agricultura de stat a produs și livrat cooperativelor agricole de producție cantități de sămînță incluzînd peste 80 000 tone de grâu din soiurile Dacia, Iulia, Ileana, Zlatna, Doina și Libelula, aproape 4 000 tone de orz din soiul Miraj, peste 50 000 tone de porumb din hibridii simpli HS-400, HS-335 opac, HS-105 A și HS-230, circa 5 700 tone de floarea-soarelui din hibridii Romsun (53, 301, 90) și Sorem-80, precum și importante cantități de semințe pentru alte culturi, însumînd peste 145 000 tone, din care peste 60% se-

mințe din înmulțirea I-a, cu înalte însușiri genetice.

În 1977, precum și în următorii ani ai actualului cincinal, agricultura de stat va acționa prin mijloace adecvate pentru ridicarea continuă a nivelului calitativ al producției de semințe, manifesta totodată maximum de discernămint și operativitate în înmulțirea celor mai valoroase soiuri și hibridi ce vor apărea, asigurînd atît necesarul propriu, cît și nevoile sectorului cooperatist.

ȘI ÎN CE PRIVEȘTE furnizarea de animale, preocuparea prioritară o constituie calitatea. Așa, de pildă, în anul 1976 peste 90% din vițelele și junincile gestante, destinate reproducției, livrate de agricultura de stat C.A.P.-urilor, au fost metise Holstein-Friză, exemplare provenind din tauri cu înalte valoare zootehnică și vaci recordiste, cu producții anuale de 7 000—8 000 litri de lapte. Concomitent, extinderea și îmbunătățirea activității rețelei de ferme de elită din I.A.S.-uri au permis creșterea considerabilă a numărului și calității taurășilor livrați pentru reproducție, din rasele zonate Bălțata Românească, Brună și Holstein-Friză. Anual au fost furnizați sectorului cooperatist și cîte 8 000—9 000 de berbecuți de reproducție din rase amelioratoare, din care cei mai productivi sînt folosiți la însemnarea artificială a oilor din rase locale.

În domeniul creșterii porcilor, se cuvine menționată în primul rînd înființarea, începînd din anul 1975, a 7 asociații economice de stat și cooperatiste pentru creșterea și îngrijirea porcilor — unități prin care raporturile în acest domeniu dintre cele două sectoare au căpătat un cadru juridic și organizatoric corespunzător etapei actuale, asigurînd astfel largi posibilități pentru o colaborare și mai fructuoasă. Agricultura de stat a participat la întemeierea acestor unități în primul rînd prin popularea lor cu materiale de prăsilă din rasele și metișii cei mai valoroși, prin acțiuni de modernizare, introducerea tehnologiilor verificate în propriile complexe industriale ca avantaje joase și eficiente, prin asigurarea permanentă a asistenței tehnice, precum și prin alte acțiuni care — împletindu-se cu aportul la fel de prețios al partenerului — au condus la obținerea unor indici simțitor îmbunătățiți de producție, productivitate și eficiență economică.

Pentru întărirea răspunderii și cointeresării materiale nemijlocite a cadrelor de conducere și a celorlalți specialiști din cadrul I.A.S.-urilor (sau I.S.C.I.P.-urilor) care participă la asociațiile menționate, retribuția a fost corelată direct cu rezultatele obținute de asociații. Totodată, participarea directorilor asociațiilor la analizarea activității și rezultatelor din complexele industriale de porcine ale agriculturii de stat (analize care au loc lunar, prin rotație, în I.S.C.I.P.-ul cu cele mai bune rezultate oferind și un excelent prilej de generalizare a experienței înaintate) a contribuit nemijlocit la perfecționarea activității de producție a asociațiilor și la aplicarea unor măsuri tehnico-organizatorice de eficiență deosebită.

Rezultatele de producție și economice pe care le obțin aceste unități probează în mod convingător avantajele reciproce care rezultă din strînsa și multipla lor colaborare. Unele dintre ele — cum sînt cele de la Verguleasa (jud. Buzău) și Independența (jud. Galați) — au realizat în anul trecut un spor mediu

creștere în greutate de peste 500 g/zi. În ansamblu, asociații au produs în anul 1976 o cantitate de peste 35 000 tone de carne de porc și au posibilitatea să ajungă încă în acest an la o producție de 40 000 de tone, ceea ce reprezintă un aport apreciabil la fondul central și, totodată, contribuie la consolidarea economico-organizatorică a unităților participante.

SPRIJINUL și colaborarea au evoluat, de asemenea, considerabil în domeniul producției avicole, care a cunoscut un ritm rapid al progresului tehnic și de organizare. Într-un exemplu și experiența agriculturii de stat, sectorul operatist și-a creat un număr apreciabil de unități avicole de producție industrială, rețea care urmează să înregistreze și o mai amănunțită dezvoltare. Desfășurarea acestui proces găsește o trairă în sine însuși modul cum este concepută și se aplică în practică colaborarea dintre cele două sectoare — de stat și cooperatist. Schema alăturată sintetizează raporturile dintre unități pe traseul întregului flux tehnologic, oglindind cum în acest proces — cu marcat caracter științific și industrial de mare productivitate — sînt antrenate **nu numai cooperativele agricole de producție, ci și gospodăriile populației.**

Centrala pentru producția avicolă deține liniile biologice, de înaltă valoare genetică și se ocupă de programul național de selecție și hibridare. După cum rezultă și din schemă, stațiile de selecție și hibridare ale centralei furnizează materialul pentru fermele de reproducție, care produc hibridii (pui de o zi); aceștia sînt difuzați atît la combinatele avicole ale agriculturii de stat (specializate în producția de ouă și carne), cît și la cooperativele agricole de producție, precum și în rețeaua de distribuție de ouă, care-i pune la dispoziția gospodăriilor populației. (Notăm, ca o realizare deosebit de meritorie, faptul că centrala a realizat și lansat hibridii adecvați pentru gospodăriile populației — pasare mixtă pentru producția de ouă și carne.) Cantitățile de pui de o zi livrate de agricultura de stat sectorului cooperatist și gospodăriilor populației au cunoscut o dinamică permanent ascendentă, înregistrîndu-se în decurs de numai 3 ani o creștere de aproximativ 100%, după cum rezultă din tabel. Cooperarea se regăsește în fazele de după procesul propriu-zis de producție, ouăle din toate cele trei sectoare fiind livrate spre stațiile de sortat și prelucrat, iar puii crescuți pentru carne — spre abatoare.

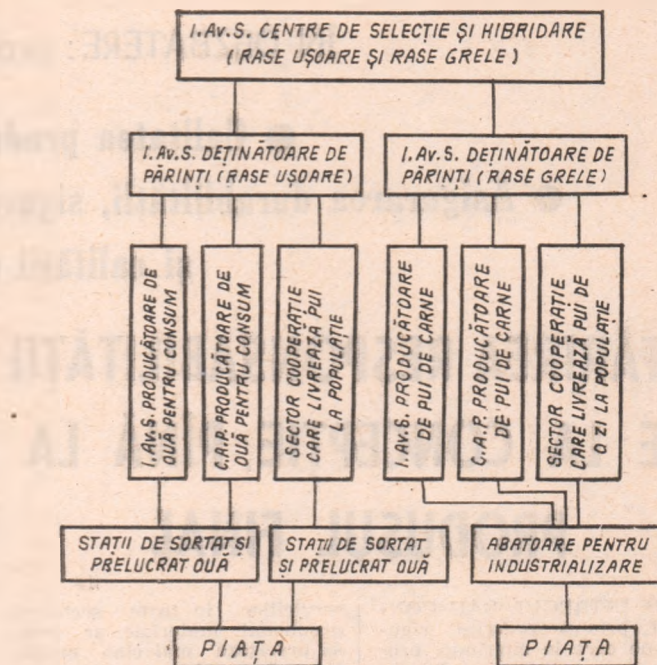
LIVRĂRI CĂTRE BENEFICIARI
(cantități, în mii capete)

Anul	C.A.P.		Gospodăriile populației
	Puicute de înlocuire (pentru ouă)	Broiler (pentru carne)	
1974	3 280	24 175	6 012
1975	3 453	30 383	7 856
1976	3 850	36 264	10 130
1977 (plan)	5 505	50 000	15 000

Caracterul accentuat științifico-industrial al producției din combinatele avicole ale agriculturii de stat, sprijinul multilateral acordat de acestea sectorului cooperatist și gospodăriilor populației exercită o influență binefăcătoare asupra dezvoltării ritm intensiv a întregii producții avicole din țara noastră.

RELAȚIILE de colaborare și intrajutorare între I.A.S. și C.A.P. nu se limitează la domeniile amintite; în general, ele au căpătat un conținut tot mai bogat și o mare varietate de forme. În acest sens, se pot cita nenumărate cazuri de colaborare reciprocă, fie cu mijloace mecanice de lucru, fie cu mijloace de muncă, precum și exemple de strînsă colaborare în realizarea unor acțiuni de interes comun. Asemenea acțiuni s-au realizat considerabil în anii din urmă și s-au materializat prin inițieri deosebit de valoroase în ceea ce privește recuperarea terenurilor mari suprafețe de teren (prin lucrări de scurgere a apelor reziduale, desecare, drenare sau îndiguire), executarea cu forțele locale a unor importante lucrări de combatere a eroziunii solului, ameliorarea pășunilor și fînețelor naturale, extinderea rețelei de irigații amenajate pentru irigații etc.

Un alt domeniu important în care sprijinul acordat de agricultura de stat sectorului cooperatist poate să treacă de la un simplu simț al constituției acțiunilor de perfecționare a pregătirii profesionale, de înarmare a cadrelor cu cele mai noi realizări ale științei și practicii agricole pe plan mondial. În acest domeniu a fost inițiat și pus la punct un sistem unitar de îmbunătățire a activității de perfecționare a pregătirii profesionale a cadrelor din toate sectoarele agriculturii — inclusiv din cel cooperatist, sistem ce are în vedere instituirea și perfecționarea specialiștilor în condițiile participării lor efective la procesul de producție. În acest scop, au fost și sînt în curs de organizare 129 de unități agricole de stat etalon (grupate în două categorii, în funcție de aria lor de cuprindere și de profilele de producție), care — pe lângă sarcinile proprii de producție — vor funcționa ca centre de instruire a cadrelor în condiții de producție.

Schema relațiilor de cooperare între sectorul agricol de stat și cel cooperatist în domeniul producției avicole.
(I. Av. S. = Întreprinderea avicolă de stat)

tățire a activității de perfecționare a pregătirii profesionale a cadrelor din toate sectoarele agriculturii — inclusiv din cel cooperatist, sistem ce are în vedere instituirea și perfecționarea specialiștilor în condițiile participării lor efective la procesul de producție. În acest scop, au fost și sînt în curs de organizare 129 de unități agricole de stat etalon (grupate în două categorii, în funcție de aria lor de cuprindere și de profilele de producție), care — pe lângă sarcinile proprii de producție — vor funcționa ca centre de instruire a cadrelor în condiții de producție.

Unitățile etalon (dintre care 111 sînt I.A.S.-uri) vor fi, în continuare, dotate cu cele mai moderne tractoare și mașini agricole; ele aplică cele mai noi tehnologii de producție și au la conducerea lor, inclusiv a fermelor, specialiști cu o temeinică pregătire profesională și experiență organizatorică (dintre care unii au efectuat stagii de specializare în țări cu agricultură avansată).

Ceea ce este nou și esențial în sistemul de perfecționare la care ne referim îl constituie faptul că specialiștii-cursanți, după o instruire teoretică vor lucra efectiv în producție ca muncitori calificați, pe toată durata unui ciclu de producție (care variază în funcție de profil, sub directă îndrumare și conducere a șefului de fermă, primind sarcini concrete de producție și răspunzînd de realizarea lor. Acest sistem de instruire și perfecționare a cadrelor din agricultură asigură cunoașterea temeinică a modului cum se desfășoară activitățile de conducere și organizare a procesului de producție (inclusiv modul cum trebuie aplicat corect sistemul de lucru în acord global), precum și a problemelor de planificare, de analiză și de urmărire a eficienței economice.

În cadrul sistemului unitar îmbunătățit de perfecționare a pregătirii profesionale vor fi cuprinse anual și aproximativ 600 de cadre tehnice din cooperativele agricole de producție, cărora li se creează largi posibilități de a prelua în mod organizat și sistematic din experiența acelor întreprinderi agricole de stat care au atins cel mai înalt nivel de organizare a producției, cei mai înalți indici de productivitate și eficiență.

NU PUTEM încheia aceste considerații fără a menționa că, în procesul complex al dezvoltării agriculturii, în satul românesc apar mereu nu numai noi cerințe, ci și noi posibilități și forme de colaborare a sectorului de stat cu cel cooperatist precum și cu gospodăriile populației. Studiarea și satisfacerea operativă a acestor cerințe, folosirea cît mai eficientă și perfecționarea relațiilor de colaborare dintre cele două sectoare constituie un imperativ de prim ordin, mereu actual, deoarece el reprezintă un factor deosebit de important pentru valorificarea deplină a marilor rezerve de creștere a producției agricole. De bună seamă că apropiatul Congres al consiliilor de conducere ale unităților agricole va oferi, din acest punct de vedere, orientări concrete de cea mai mare utilitate în scopul concentrării eforturilor pentru realizarea exemplară a sarcinilor de răspundere încredințate de partid

Marin CAPISIZU

șeful Departamentului Agriculturii de Stat
din Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare

ÎN DEZBATERE: proiectele de lege privind

● Calitatea produselor și serviciilor

● Asigurarea durabilității, siguranței în exploatare, funcționalității și calității construcțiilor

ÎNTĂRIREA RESPONSABILITĂȚII DE LA CONCEPȚIE PÎNĂ LA PRODUSUL FINAL

PRIN ÎNTREGUL SAU CONȚINUT, prin prevederile riguroase pe care le cuprinde, proiectul Legii calității produselor și serviciilor oglindește în mod unitar activitatea amplă consacrată în economie realizării de produse de un înalt nivel calitativ, condiție esențială a creșterii eficienței, a valorificării superioare a muncii sociale, a intensificării participării țării noastre la circuitul schimburilor internaționale de valori materiale.

Pentru întreprinderea noastră, pentru întreg colectivul său, realizarea de produse de un înalt nivel calitativ reprezintă una din cele mai importante forme de materializare a capacității de creație, a disciplinei tehnologice, a atitudinii înaintate față de muncă. Am realizat, în decursul anilor, o variată gamă de produse începând cu tiposeriile de agregate de pompare destinate alimentării cu apă a marilor centre industriale și urbane, a sistemelor de irigații și hidroameliorații, instalații portuare, echipament de nave, agregate a căror mărime începe cu puteri de antrenare de sub 1 kW mergând pînă la 0,5 MW. De asemenea, pe lângă variația dimensională și constructivă a tiposeriilor realizate, în ultimul timp am fost preocupați de execuția subsansamblelor hidraulice din materiale speciale — oțeluri înalt aliate — rezistente în condițiile de temperatură și coroziune. Din largă gamă de produse ce au fost livrate partenerilor din țară cit și celor externi (25 țări), întreprinderea noastră nu a înregistrat, în decursul ultimilor ani, nici un fel de reclamație.

Subliniem că de un real ajutor în activitatea noastră — de altfel faptul este subliniat prin numeroase prevederi și de noul proiect de lege — este înălțarea responsabilității începînd de la concepție, execuție și pînă la urmărirea în exploatare a fiecărui produs, pentru a corespunde cerințelor deosebite și variate ale beneficiarilor. În acest context, proiectul de lege, definind cadrul legal al desfășurării întregii activități economice, orientat spre ridicarea calitativă a produselor și

serviciilor în toate sectoarele producției materiale, ar trebui să precizeze mai clar modalitatea de corelare a termenului de garanție între subfurnizorii și furnizorul general, termen care ar trebui să „curgă” pentru toți furnizorii începînd cu livrarea furniturii generale complexe. În acest fel vor fi eliminate situațiile în care unele agregate, deși se află în termen de garanție la beneficiar, conțin componente ale căror termene de garanție sînt depășite. Furnizorul general se află în prezent în situația de a suporta cheltuieli nejustificate, ocazionate de remanierii în afara profilului specific de fabricație la subsansamblele ieșite din garanție la subfurnizor și acestea numai din motive pur formale, prin lipsa unor prevederi care să specifice termene de garanție corelate.

În altă ordine de idei, trebuie arătat că proiectul noii legi precizează totalitatea condițiilor de realizare a produselor, începînd cu recepția materiilor prime și a materialelor intrate pe fluxul de fabricație, continuă cu fabricația propriu-zisă și se încheie cu atestarea calității. În acest context ar fi necesar să se definească mai detaliat cadrul necesar desfășurării activității de montaj, punere în funcțiune, intervenție la beneficiar și modul de desfășurare a așa numitei activități de „service”. O asemenea prevedere apare necesară cu atît mai mult cu cît, ca implicație directă a lipsei echipelor de specialiști ai furnizorului la beneficiar, acesta din urmă este nevoit să intervină cu forțe proprii, în cele mai multe cazuri necalificate corespunzător, punînd într-o lumină falsă proprietățile și însușirile calitative reale ale produsului.

Consider că noua lege a calității care va intra în vigoare, va constitui un cadru corespunzător etapei actuale de desfășurare a întregii activități economice în scopul creșterii eficienței sub toate aspectele.

Ion CANTEA

șeful compartimentului C.T.C. Întreprinderea de pompe „Aversa”

SARCINI MAJORE PENTRU ÎNTREGUL PERSONAL DIN CONSTRUCȚII

PROIECTUL Legii privind asigurarea durabilității, siguranței în exploatare, funcționalității și calității construcțiilor prezintă o reglementare fundamentală, care intrunește rezolvarea științifică, cea organizatorică și cea juridică a diferitelor probleme ce apar în acest domeniu în proiectare, execuție și exploatare.

Parcurend textul proiectului de lege, rezultă în mod pregnant necesitatea de a determina și a promova la toate nivelele ceea ce trebuie să constituie o calitate indispensabilă a tuturor celor ce participă la concepția și realizarea construcțiilor: înalta răspundere cetățenească și profesională pentru rezultatele materiale ale muncii lor. Proiectul de lege este nu numai un breviar de inginerie, ci în aceeași măsură un ghid în economia concretă a construcțiilor și un cod al eticii profesionale. Mi s-ar părea întru totul potrivit ca, odată adoptată, această lege să devină material obligatoriu de studiu pentru toți constructorii, în cadrul formelor de reciclare, ca și în învățămînt, de la școala profesională pînă la facultate.

Consider totodată că textul supus dezbaterii publice este încă susceptibil de îmbunătățiri, în sensul precizării unor detalii.

Astfel, la cap. II, subcapitolul „A. Construcții industriale”, ar trebui introdus un punct care să precizeze principalele condiții obligatorii de calitate la lucrările de instalații și montaje tehnologice, ținînd seama de influența lor asupra condițiilor de exploatare și chiar asupra comportării construcțiilor respective. Tot la acest capitol văd necesară precizarea unor cerințe specifice construcțiilor ingineresti cum sînt coșurile de fum, castelele de apă, turnurile de răcire, turnurile de televiziune ș.a. — obiecte înalte (uneori de sute de metri), cu dificultăți de proiectare și de execuție și a căror sta-

bilitate impune măsuri foarte stricte în execuție, un control guros (folosind o aparatură deosebită) al respectării elementelor geometrice ale obiectului.

Apreciez în mod deosebitul cum este tratată asigurarea antiseismică a construcțiilor, constată însă că subcapitolul privitoare la construcțiile pe activități cultural-educative, pentru ocrotirea sănătății și pentru comerț nu conțin referințe concrete din acest punct de vedere — deși este vorba de categorii de clădiri frecventate de un public numeros. Omitindu-se ar putea remedia fie prin completarea corespunzătoare a art. 24, 25 și 26, fie prin dezvoltarea punctului b al art. 18 referitor la condițiile de bază ale calității construcțiilor, în care caz nu mai fi necesare precizările la art. 21 punctul c și art. 22 punctul d.

La art. 63, punctul c, este osemnată obligația inspecției stat de a dispune sistarea execuției lucrărilor defectuos realizate precum și refacerea lor pe seama persoanelor vinovate. În mod corespunzător ar trebui ca și art. 48 privind obligațiile țărilor de construcții-montaj, să se introducă un paragraf referitor la îndatorirea acestora de a identifica persoanele respectate și a lua măsurile administrative privind recuperarea cheltuielii de refacere sau remediere. Prevederea din art. 72, în legătură cu autorizarea personalului din activitatea de control tehnic al calității, se cere completată prin instituirea obligativității unor examene de atestare a capacității acestuia de a face expertiză. De asemenea consider utilă, la art. 9, precizarea modului cum se va asigura caracterul unitar al sistemului inspecției de stat în construcții, în sensul corespundenței între subordonarea organului central și cea a organelor județene ale acestuia.

Mihai MUȘA

Un sistem simplificat de impunere a veniturilor din agricultură

DEZVOLTAREA în ritm ascendent a economiei naționale impune, în mod logic, creșterea continuă a producției agricole, obiectiv important al politicii economice a partidului nostru, care are în vedere satisfacerea — în condiții cât mai bune — a cerințelor de consum mereu crescînde ale populației și a altor necesități ale economiei, de produse agricole vegetale și animale. În afară de sprijinul important pe care statul îl acordă agriculturii prin dotarea — cu mijloace de producție moderne, pregătirea cadrelor de agronomi, zootehnicieni etc., punerea la dispoziție de semințe și animale de mare productivitate, asigurarea unor cantități sporite de îngrășăminte chimice și materiale antiparazitare etc., un rol deosebit revine și perfecționării, în continuare, a relațiilor financiare în această ramură de bază a economiei noastre naționale.

Pornind de la analiza actualului sistem de impunere a veniturilor din agricultură, plenara C.C. al P.C.R. din 2—3 noiembrie 1976 a constatat că acesta este complicat și, totodată, că în etapa actuală nu constituie un mijloc suficient de activ în stimularea dezvoltării producției agricole atât în cooperativele agricole de producție, cât și în gospodăriile agricole ale populației; de aceea, plenara a hotărît trecerea la un nou sistem de impunere a veniturilor care se realizează în agricultură.

Din proiectul Legii impozitului agricol, recent publicat în presă, se desprinde cu claritate faptul că se au în vedere forme și metode noi de impunere a veniturilor din agricultură, care îmbină în mod armonios cerințele simplificării radicale a modului de determinare a impozitului, cu necesitatea sporirii rolului acestei pirghii financiare în creșterea producției agricole, în toate unitățile.

În ce privește veniturile realizate din munca prestată în cooperativele agricole de producție trebuie arătat că sistemul actual de impunere a veniturilor fiecărui membru cooperativ, cu cote de impozit progresive, în funcție de mărimea venitului anual, necesită un volum mare de muncă. Totodată, în cursul anului vărsămintele din impozit se efectuează potrivit prevederilor de plan, ceea ce duce, în multe situații, la plata unui volum de impozit mai mare decît cel corespunzător veniturilor efectiv realizate. Aceasta necesită avansarea unor sume din fondurile cooperativei, pentru achitarea impozitului, diferențele regularizîndu-se la finele anului, după cunoașterea veniturilor efective realizate, între cooperativă și bugetul de stat și respectiv între cooperativă și membrii cooperativi.

Așa cum rezultă din cuprinsul proiectului de lege privind impozitul agricol, caracteristicile definitorii ale acestuia îl diferențiază net de sistemul actual de impunere. Astfel, **impozitul care se calculează în prezent pentru fiecare cooperativ va fi desființat și se va**

introduce un impozit care va fi plătit de fiecare cooperativă agricolă de producție. Aceasta nu constituie o simplă schimbare a modului de calcul și percepere a impozitului, așa cum ar rezulta la prima vedere, ci constituie un sistem la baza căruia stă stimularea creșterii producției agricole. În acest scop se prevede aplicarea unui sistem de impunere care ia în considerare un complex de factori ce influențează rezultatele generale ale cooperativei agricole de producție. Astfel, se prevede aplicarea unui impozit fix pe hectar pentru terenurile pe care le dețin cooperativele de producție și totodată a unui impozit pe fondul de retribuire al acestor unități.

Impozitul pe hectar, diferențiat pe cinci zone de fertilitate și trei categorii de folosință, constituie partea fixă a impozitului agricol, iar impozitul pe fondul de retribuire, partea variabilă a acestuia. Rezultă că în noul sistem se asigură o legătură mai strînsă între volumul impozitului și elementele rentei diferențiale: practic, o parte din renta diferențială I se preia prin impozitul fix pe hectar diferențiat pe zone de fertilitate, iar o parte din renta diferențială II se preia sub forma impozitului pe fondul de retribuire, care este influențat și de veniturile realizate ca urmare a unor mai bune dotări tehnice, a folosirii unor cantități mai mari de îngrășăminte chimice etc.

Din cuprinsul proiectului legii rezultă că impozitul fix pe hectar va stimula cooperativele agricole de producție să folosească cu maximum de randament toate suprafețele pe care le dețin, să transforme în terenuri productive și suprafețele considerate mai puțin proprii pentru agricultură, să execute la timp și de bună calitate lucrările agricole. În același timp, impozitul pe fondul de retribuire va determina luarea unor măsuri pentru sporirea continuă a veniturilor, în primul rînd pe seama creșterii producției, întrucît veniturile suplimentare realizate vor fi impuse de regulă cu aceeași cotă de impozit.

În ce privește cotele de impozit, diferențiate în funcție de venitul mediu anual pe un cooperativ, se observă că acestea sînt cu mult mai reduse decît cele actuale și în consecință veniturile suplimentare realizate rămîn aproape în totalitate celor care au contribuit la obținerea lor. De asemenea, cotele de impozit prezintă creșteri foarte mici de la o tranșă de venit la alta, astfel că, spre deosebire de situația actuală, veniturile mari vor fi impuse cu cote de impozit foarte apropiate de cele ale tranșei anterioare de venit.

Venitul mediu anual pe un cooperativ se va determina prin raportarea fondului de retribuire la numărul cooperativei care au efectuat numărul minim de norme convenționale stabilit de adunarea generală. Această prevedere este de natură să contribuie, alături de alte măsuri, la sporirea gradului de participare a membrilor cooperativi la muncă, la efectuarea tuturor lucră-

rilor agricole, și în consecință, la obținerea unor producții mai mari și deci a unor rezultate financiare superioare la fiecare cooperativă agricolă de producție.

În condițiile prevăzute în proiectul de lege se realizează o simplificare radicală a modului de determinare a impozitului pe veniturile realizate din munca prestată în cooperativele agricole de producție, eliminîndu-se în totalitate calculele care se fac în prezent pe fiecare cooperativ. Impozitul fix pe hectar rămîne nemodificat, atît timp cît nu se schimbă modul de folosință al terenurilor agricole sau suprafața.

Impozitul pe fondul de retribuire al cooperativei agricole de producție se calculează, de asemenea, pe total cooperativă. Determinarea acestui impozit este simplă, volumul său stabilindu-se la fiecare plată, prin aplicarea la fondul de retribuire a cotei de impozit aferentă venitului mediu anual planificat pe un cooperativ. La sfîrșitul anului, în cazul în care, pe baza realizărilor efective, rezultă o altă cotă de impozit decît cea prevăzută în plan, se efectuează, pe total cooperativă, regularizarea diferențelor între impozitul plătit în cursul anului și impozitul definitiv. Sistemul prevăzut în proiectul de lege dă posibilitatea fiecărui cooperativ să cunoască direct veniturile ce urmează să le primească pentru munca prestată, întrucît aceste venituri sînt efective.

În ce privește gospodăriile agricole ale populației, proiectul de lege prevede introducerea unui impozit fix pe hectar, diferențiat pe cinci zone de fertilitate și trei categorii de folosință a terenurilor agricole. În noile condiții impozitul practic rămîne nemodificat de la un an la altul, astfel că producătorii vor cunoaște de la început obligațiile care le au față de stat. Este de subliniat că impozitul fix pe hectar va fi plătit de toate gospodăriile agricole ale populației, ceea ce va constitui un stimulent în creșterea producției agricole pe toate terenurile, indiferent de mărimea acestora. Aplicarea impozitului fix pe hectar duce la desființarea impozitului pe veniturile din creșterea animalelor, astfel că toate gospodăriile agricole ale populației vor fi stimulate în creșterea șeptelului și în obținerea unor producții cît mai mari de carne, lapte și lînă.

Prevederile din proiectul de lege privind impozitul agricol sînt de natură să contribuie la perfecționarea, în continuare, a relațiilor financiare în acest domeniu de activitate, vor simplifica modul de determinare a impozitului și vor contribui la stimularea creșterii producției agricole și a veniturilor care se realizează în agricultură, la valorificarea unor cantități sporite de produse agricole către stat, atît de cooperativele agricole de producție, cît și de gospodăriile agricole ale populației.

G. NICOLESCU

UTILIZAREA CAPACITĂȚILOR DE PRODUCȚIE

(Urmare din pag. 7)

prevăd în continuare în dotare săli de trasaj cu suprafețe apreciabile, așa cum este cazul Șantierului naval Tulcea !

Pornind de la această stare de fapt, considerăm că determinarea capacității la trasajul optic, care necesită o suprafață de circa 10 ori mai mică față de vechiul procedeu, trebuie să se facă după numărul de aparate de trasaj optic. Se economisesc astfel importante cantități de material lemnos, manoperă, utilaje, se poate extinde lucrul în trei schimburi și altele. În ceea ce privește determinarea capacității la sablare și pasivizare, a reieșit că, deși în calcul se are în vedere lucrul în trei schimburi, la șantiere se lucrează în două, renunțându-se și la cooperarea cu alte întreprinderi care nu posedă instalații pentru a acoperi întreaga disponibilitate. La o asemenea practică trebuie renunțat cu desăvârșire.

Având în vedere modificările care intervin în asamblarea corpurilor navelor (doc uscat și doc cameră) considerăm oportună și introducerea, în locul metodologiei de calcul pentru veriga conducătoare (cala de montaj), a unei noi metodologii, adecvate asamblării corpului navelor după aceste procedee, expresia matematică a capacității (C) în acest caz fiind în funcție de raportul dintre fondul de timp maxim disponibil (td) al docului sau camerei în ore pe an și timpul mediu de montaj (tsi)

al unei nave exprimat în ore corp navă $C = \frac{td}{tsi}$. O asemenea

metodologie simplifică considerabil calculul determinării capacității de producție, totodată reflectând direct modificările survenite în tehnologia de fabricație.

De altfel, trebuie spus că în general, analiza periodică a mărimii capacităților de producție la nivelul fiecărei mașini, secții, linii tehnologice sau pe ansamblul întreprinderii reprezintă o acțiune de maximă importanță, întrucât asigură posibilitatea dimensionării juste a nivelului lor de producție, fundamentării acestora pe baze științifice, identificării rezervelor potențiale care urmează a fi puse în valoare în vederea sporirii numărului de produse. Având în vedere asemenea considerente și pentru ca factorii de decizie economică să aibă la îndemână un instrument mai simplificat de calcul și urmărire a modului de utilizare a potențialului productiv, considerăm necesar să se studieze posibilitatea ca la determinarea capacităților de producție să se folosească metodologia de echivalare la noile nave, pornindu-se de la manopera efectivă a celor existente, corectată cu anumiți coeficienți pe faze de execuție.

Astfel, pentru determinarea tonajului dw echivalent care să țină seama de efortul necesar pentru asimilarea unui nou tip de navă, propunem să se utilizeze formula :

$$T_{ei} = e_i \times T_r \times tdw^*)$$

Precizăm că, coeficientul de echivalență se calculează după relația :

$$e_i = \frac{M_c}{M_r} \times K_{si} \times K_l \times K_p^{**})$$

În fața subramurii construcțiilor navale se află probleme deosebite, prin a căror realizare trebuie să se asigure creșterea cotei de participare a flotei noastre la transportul maritim — de la 20,9% în 1970 la 75—80% în 1990 — soluționarea integrală a amenajărilor și necesarului de transport pe Dunăre, riuri, canale și lacuri inferioare, ocuparea locului 15—20 pină în 1990 în rîndul țării posesoare de flotă maritimă pentru transport, față de locul 43 pe care ne vom situa în 1990. Pentru îndeplinirea acestor importante imperative, concomitent cu acțiunile întreprinse pentru realizarea optimă a dezvoltărilor, este necesar, deci, să se manifeste o preocupare sporită pentru utilizarea mai bună a capacităților de producție și creșterea eficienței economice în industria construcțiilor navale.

*) În care : T_{ei} = tonajul navei concrete i din serie ;

e_i = coeficientul de echivalență pentru nava i din serie ;

T_r = tonajul navei de referință în tdw.

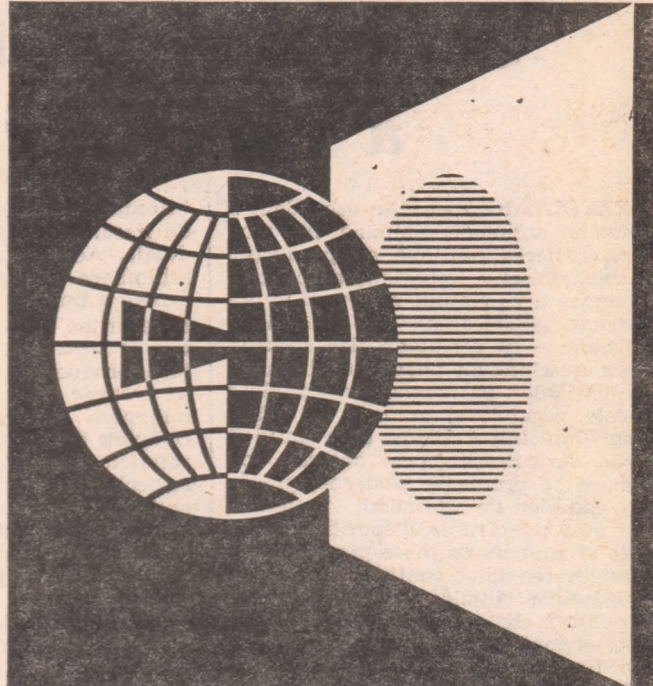
***) În care : M_c = manopera necesară pentru execuția unei nave din seria concretă determinată pe bază de diagrame ;

M_r = manopera necesară pentru execuția unei nave reprezentative (de referință) pentru un anumit șantier, luată în considerare în STE al șantierului ;

K_{si} = coeficientul de serietate ; K_l = coeficientul pentru locul îngust ; K_p = coeficientul de specialitate predominantă, determinat pentru fiecare caz în parte, în funcție de navă și de condiții concrete ale șantierului.

K_{si} = coeficientul de serietate ; K_l = coeficientul pentru locul îngust ; K_p = coeficientul de specialitate predominantă, determinat pentru fiecare caz în parte, în funcție de navă și de condițiile concrete ale șantierului.

DRUPA77

TIPAR ȘI HÎRTIE PENTRU PIATA MONDIALĂ,

DRUPA'77 arată calea pentru anii următori.

Metode noi și sisteme îmbunătățite conduc la o sporită economicitate și o calitate superioară.

Folosiți consistenta ofertă internațională — DRUPA prezentată de peste 1 000 de firme producătoare

INFORMAȚIE ȘI PROGRES

ample și fără egal

DRUPA'77 este tirgul căilor scurte, deoarece acum există sistemul de informații DRUPA (DIS), iar fiecare expozant are cuprinsă oferta sa DRUPA într-un calculator. Acesta tipărește planul curent conform propriilor dv. interese.

În sistemul de informații DRUPA sînt cuprinse 54 de profile atractive pentru dv., cu orientări aplicative.

- Realizarea zațurilor ● realizarea bazelor pentru tipar ● realizarea formelor de tipar ● tipar ● prelucrarea hirtiei ● materiale ● instalații

Cel de-al 7-lea
Tîrg Internațional
Tipar și Hirtie
Düsseldorf
3 — 16 iunie 1977

Information: Düsseldorf Messegesellschaft mbH -NOWEA-
Postfach 320203, D-4000 Düsseldorf 30, Telex 8584 853 mes d

PUBLICOM

APROVIZIONAREA LA TIMP CU PIESE DE SCHIMB — CONDITIE IMPORTANTĂ PENTRU BUNA FOLOSIRE A UTILAJELOR

**Informarea promptă și eficientă asupra realizării contractelor
de aprovizionare asigură o colaborare operativă între furnizori și beneficiari**

INFĂPTUIREA sarcinii trasate ministerelor, centralelor și întreprinderilor de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la recenta sesiune comună a organelor supreme de partid și de stat — de a lua cele mai energice măsuri pentru creșterea indicelui de utilizare a parcului de mașini-unelte, utilaje și instalații — presupune rezolvarea optimă a condițiilor necesare funcționării acestora fără întreruperi, reducerea la minimum a opririlor cauzate de defecțiuni mecanice. Importanța, din acest punct de vedere, a bunei aprovizionări cu piese de schimb relevă nevoia unei urmăriri operative a modului cum se realizează contractele, pe baza unui sistem informațional adecvat.

Se pune, deci, în mod obiectiv problema găsirii de instrumente de lucru care să permită luarea unor decizii judicioase, cu maximă rapiditate, pentru întregul volum de piese de schimb, în cazul unei informări complete și selective timpul de răspuns fiind minim.

O posibilitate de utilizare a calculatorului electronic pentru urmărirea realizării contractelor la piesele de schimb a fost identificată în urma unei analize efectuată la Direcția de aprovizionare, desfacere și comerț exterior din Departamentul îmbunătățirilor funciare. Aplicația elaborată de către Oficiul informațional și de calcul al Institutului de studii și proiectări pentru îmbunătățiri funciare are condiții de realizare practică, datorită existenței în exploatare a subsistemului informatic „gestiunea științifică a stocurilor de piese de schimb”; această aplicație îngăduie serviciilor operative ale unității să cunoască detaliat și în timp util modul de aprovizionare și desfacere pentru toate reperatele necesare utilajelor (numărul reperelor de piese de schimb ce se aprovizionează și livrează

prin intermediul direcției fiind de aproximativ 50 000).

Fișierele de contracte (cu furnizorii — **CONTFP** și cu beneficiarii — **CONTBP**) se creează la începutul fiecărui an și au ca documente primare anexele la contracte. Ele sînt organizate în acces direct (cheia înregistrării constituind-o : codul contractului, codul piesei de schimb) și au următorul conținut de informații : codul contractului; tipul (F pentru furnizori, B pentru beneficiari); codul unității; codul piesei de schimb; codul unității de măsură; prețul unitar; cantitățile contractate și cele livrate pe trimestre.

Cantitățile livrate se obțin prin programele **PRG-1**, și **PRG-2**, care realizează decadal legătura cu sistemul de gestiune științifică a stocurilor de piese de schimb, prin intermediul fișierelor **AVIZE** și **NIG**, dintre care primul conține avizele de expediție — documentele de eliberare, iar al doilea — notele de intrare în gestiune. Dacă la actualizarea cantităților livrate se constată depășiri ale cantităților contractate, programele **PRG 1** și **PRG-2** sem-

nalează acest lucru printr-un mesaj la imprimantă.

Rapoartele ce se pot obține sînt :

- **R 01. Situația intrărilor de piese de schimb pe furnizori;**
- **R 02. Situația livrărilor de piese de schimb pe beneficiari.**

Aceste rapoarte se obțin prin intermediul programului **PRR 1**, care utilizează doi parametri — primul precizînd tipul situației respective (pe beneficiari sau pe furnizori), iar al doilea — la care dintre furnizori sau beneficiari se solicită situația. Conținutul de informații al rapoartelor este : denumirea unității; codul unității; codul contractului; denumirea utilajului; denumirea reperului (piesei de schimb); codul piesei de schimb; cantitățile contractate și livrate pe trimestre.

• **R 03. Urmărirea contractelor pe utilaje.** Programul **PRR 2**, prin care se obține această situație, utilizează trei parametri, indicînd : primul — obținerea situației pentru furnizori sau pentru beneficiari; al doilea — pentru ce tipuri de utilaje se solicită situația; al treilea solicită elaborarea situației pentru contractele onorate și/sau pentru cele neonorate. Raportul are următorul conținut de informații : codul utilajului; denumirea utilajului; codul reperului (piesei de schimb); denumirea pieselor de schimb; codul contractului; cantitățile contractate; cantitățile livrate.

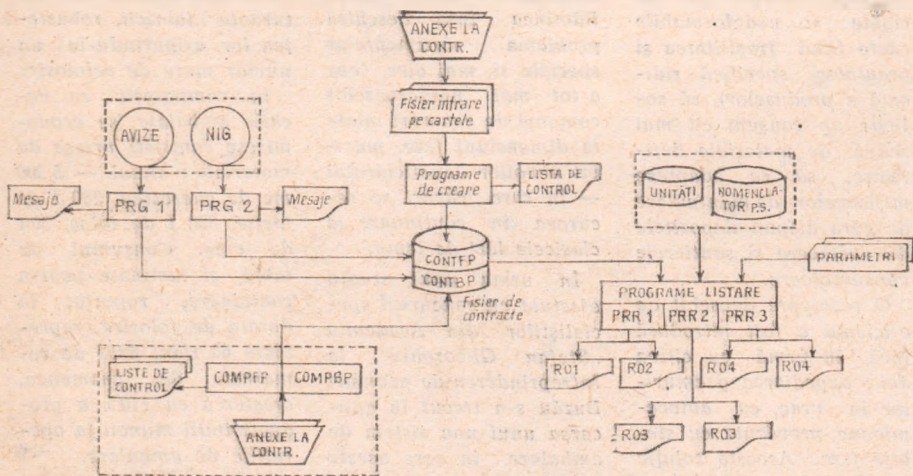
• **R 04. Situația abaterilor la contracte,** care prezintă nerespectarea contractelor, din punct de vedere atît cantitativ, cît și al termenului. Acest raport se obține la cerere sau trimestrial, cu ajutorul programului **PRR 3**, care conține un parametru ce indică natura situației respective pentru furnizori sau beneficiari. Informațiile pe care le oferă sînt : codul contractului; codul unității; denumirea unității; denumirea utilajului; denumirea piesei de schimb; codul piesei de schimb; cantitatea contractată; cantitatea livrată; abateri plus-minus.

Programele necesare obținerii rapoartelor menționate utilizează informații din fișierul de unități, fișierul nomenclator de piese de schimb și fișierele de contracte.

În cursul anului, completările sau modificările, respectiv ștergerile din fișierele de contracte se realizează prin intermediul programelor **COMPFP** pentru furnizori și **COMPBP** pentru beneficiari.

Utilizarea parametrilor în programele aplicației sporește eficiența exploatarei acesteia și oferă o largă mobilitate în cerințele utilizatorului. Dacă nu ar exista posibilitatea solicitării unor informații pentru un anumit utilaj și/sau pentru un anumit furnizor sau beneficiar, avînd în vedere volumul mare al pieselor de schimb, raportul care ar furniza informația solicitată ar conține un număr de foi cel puțin egal cu numărul paginilor de imprimantă ale nomenclatorului de piese de schimb (în cazul la care s-a făcut aplicația — peste 1 000 de file).

Aplicația „urmărirea realizării contractelor pentru piesele de schimb” dă posibilitatea unei informări prompte și eficiente a serviciilor operative de aprovizionare, asigurîndu-se colaborarea operativă cu furnizorii și beneficiarii, premisă a îndeplinirii la termen a contractelor economice.

Schema de sistem a urmării realizării contractelor pentru piesele de schimb

Marian OPREA

UN SISTEM AVANTAJOS DE MANIPULARE ȘI TRANSPORT ÎN INDUSTRIA TEXTILĂ

ECONOMII LA AMBALAREA ȘI EXPEDIEREA UNEI TONE DE FIRE : • 0,2 MC DE CHEREȘTEA • 7,4 OM—ORE DE MANOPERĂ • 493,30 LEI LA CHELTUIELILE DE TRANSPORT ȘI MANIPULARE

CHELTUIELILE efectuate de întreprinderile industriale pentru transportul, manipularea și depozitarea materiilor prime și materialelor, combustibilului, produselor finite etc. au o greutate specifică ridicată în toate ramurile industriale, fiind o componentă principală a costurilor de producție. În industria textilă, de pildă, pentru obținerea unui kilogram de țesături se transportă și se manipulează până la 350 kg de materii prime și ambalaje — ceea ce face ca în costurile produselor acestei ramuri, cheltuielile provocate de mișcarea materialelor să dețină o pondere de 20—25%; evident, reducerea lor constituie o cale importantă de creștere a eficienței economice a activității productive.

Potrivit sarcinilor stabilite de conducerea de partid și de stat, se află în plină desfășurare o amplă acțiune de introducere în toate ramurile și întreprinderile a tehnicilor moderne de manipulare, transport și depozitare, paralel cu raționalizarea ambalajelor, în sensul reducerii consumurilor de materiale la confecționarea acestora. În lumina acestor necesități și fiind scama de aspecte specifice industriei textile, un colectiv*) de la Universitatea din Galați a analizat procesul de transport și manipulare a firelor de bumbac livrate de întreprinderea textilă din localitate către beneficiarii din țară, evidențind căile pentru simplificarea lui și pentru reducerea cheltuielilor generate de aceste operații — căi care, aplicate la nivelul întregii Centrale a industriei bumbacului, pot aduce economii de zeci de milioane de lei.

IN PREZENT, firele destinate consumului intern din întreprindere și mai ales celui din afara ei sînt ambalate și transportate în lăzi din cherestea, de trei tipuri — cu capacități de 83,5; 64 și, respectiv, 52,5 kg de fire. Sistemul solicită o grijă deosebită din partea ambalatorilor, în special la închidere, baterca capacelor în cuie și ceruire (cuietele care ar pătrunde în interiorul lăzilor, în timpul manipularilor, ar intra în bobine și copsuri, rupînd firele — ceea ce ar provoca pierderi netehnologice). După fiecare întrebuințare, lăzile trebuie încheiate din nou și multe din ele reparate (la I.T. Galați cheltuielile anuale pentru aceste operații se ridică aproape la 800 mii de lei), astfel că rezistența lor se reduce, unele se desmembrează în timpul manipularilor, iar firele se degradează. Totodată, lăzile din cherestea au o uzură foarte rapidă, fiind scoase din folosință după 4—5 întrebuințări (întreprinderea — care nu face parte din cele mai mari — casează anual aproape 47 mii de lăzi, în valoare de 7,5 milioane de lei). Trebuie, totodată, avut în vedere că multe din unitățile industriale ușoare nu dispun de mijloace mecanizate pentru efectuarea manipularilor; operațiile de încărcare-descărcare, stivuire-destivuire, transport intern se execută manual, ceea ce necesită un efort fizic suplimentar și cheltuieli mari, care

— numai în cazul I.T. Galați — se ridică la 4 milioane de lei anual.

În ansamblu, cheltuielile de transport și manipulare pe care le presupune acest mod de ambalare reprezintă 1 793,70 lei/tona de fire expediate beneficiarilor.

IN VEDEREA înlăturării acestor neajunsuri, în urma unor experimentări, colectivul menționat a propus înlocuirea lăzilor din cherestea cu naveți din material plastic armate cu vergele metalice, transportabile în containere C.F.R. Costul unei naveți este de 40 de lei. Într-un container de mărime medie pot fi încărcate 30 de naveți de 51 cm lungime, 45 cm lățime și 24 cm înălțime (5 rinduri de cite 6).

Într-o navetă se pot așeza 115 warcop-uri; însumînd greutatea proprie a acesteia — 2,7 kg, greutatea firelor — 9,2 kg și cea a țevilor de material plastic — 2,53 kg, rezultă că greutatea naveței încărcate este de 14,43 kg (de 8 ori mai mică decît a unei lăzi din lemn de mărime medie), ceea ce permite manipularea manuală în bune condiții. Aceeași navetă poate fi utilizată și pentru transportul a cite șase bobine, cu o greutate totală de 9 kg de fire. Transportul navețelor de la unitatea furnizoare la cea beneficiară se poate realiza în containere sau chiar în transcontainere, dacă în localitatea unde

se află întreprinderea beneficiară există terminal pentru transcontainere.

CONSIDERÎND că, anual, între întreprinderea expediază beneficiarilor din țară 12 000 tone de fire, cu o distanță medie de transport de 500 km, varianta propusă cheltuielile de transport și manipulare se reduc cu circa 28%, ceea ce înseamnă o economie de 493,30 lei/tona de fire, respectiv aproape 6 milioane de lei pe an. Productivitatea muncii la operațiile de transport intern și manipulare crește cu 37,7%, consumul de manoperă reducîndu-se cu peste 89 m de om-ore. Se economisește anual 2 500 mc de cherestea și 75 tone de material de ambalare (hîrtie cerată, balot metalic cuie ș.a.), iar cantitatea de ambalaje care se manipulează și se transportă în ambalaje sensuri se micșorează de la 6 000 la 3 522 tone; indicele de folosire a ambalajelor crește cu 70% (de la 2 tone la 3,3 tone fire/tona de naveți). Numărul unităților de transport expediate zilnic se reduce cu 76,8% (de la 513 lăzi la 119 containere), ușurîndu-se astfel atît munca de evidență, cît și operațiile de expediție.

Containerele asigură firelor o protecție deplină în timpul transportului, fiind exclusă deteriorarea în timpul manipularilor. Navețele oferă condiții optime pentru paletizare și pentru mecanizarea operațiilor de manipulare, permițînd depozitarea pe rafturi suprapuse, în vederea folosirii complete a volumului depozitului (o navetă rezistă la o greutate de 400 kg așezată deasupra ei, fără să se deformeze), reducîndu-se spațiile de depozitare.

Soluția propusă nu poate fi aplicată izolat, ci se cere generalizată la nivelul centralei industriale — introducerea navețelor urmind a se efectua treptat, pe măsura uzării și scoaterii din serviciu a lăzilor de cherestea, așa încît acestea să nu rămîn nefolosite. Trecerea la containerizarea transporturilor va solicita, desigur, un plus de operativitate din partea întreprinderilor pentru încărcarea și descărcarea în termen a containerelelor.

dr. David APOSTU

Universitatea din Galați

*) Din acest colectiv au făcut parte, alături de autorul articolului: dr. Alexandru Pătrașcu, Florian Sipoș, dr. Neculai Maftel, Cezar Costescu.

AMBALAJ EFICIENT PENTRU GEAMURI

LIVRAREA producției fabricilor de geamuri pune probleme deosebite în legătură cu ambalajele. Acestea trebuie să fie rigide și nedeformabile (date fiind fragilitatea și greutatea specifică ridicată a produselor), să solicite un consum cit mai redus de materiale deficitare, să se adapteze mijloacelor de manipulare de care dispun depozitele de desfacere și șantierete consumatoare.

O rezolvare deosebit de eficientă a fost introdusă încă în urmă cu cîțiva ani: expedierea geamurilor în vrac, cu autocamioane prevăzute cu stelaje fixe. Această soluție

a eliminat total ambalarea geamurilor de dimensiuni standard, livrate la distanțe relativ scurte. Rămînea însă deschisă problema sortimentelor speciale și, mai ales, cea a tot mai numeroaselor comenzi de geamuri tăiate la dimensiuni fixe, potrivit nevoilor beneficiarului — în care cazuri se recurgea în continuare la clasicele lăzi de lemn.

În urma unui studiu efectuat cu concursul specialiștilor din Academia „Ștefan Gheorghiu”, la întreprinderea de geamuri Buzău s-a trecut la aplicarea unui nou sistem de ambalare, în care aceste

lăzi sînt înlocuite cu containere metalice multifuncționale. După descărcare, containerele sînt returnate fabricii, robustețea lor asigurîndu-le un număr mare de refolosiri.

În comparație cu vechile ambalaje, se economisesc cantități uriașe de materiale: anual — 5 300 mc de cherestea, 280 t de hîrtie, 850 t de talaș, 50 t de cuie. Consumul de tablă și laminate pentru containere, raportat la durata de folosire, reprezintă 60 t/an. Este de remarcant, de asemenea, creșterea cu 110% a productivității muncii la operațiile de ambalare.

In sprijinul celor care studiază in învățământul politico-ideologic de partid

CICLUL:

socialismul științific
și problemele
dezvoltării
economico-sociale
a României

CREȘTEREA EFICIENȚEI ECONOMICE — OBIECTIV CENTRAL AL POLITICII PARTIDULUI

conceptul de eficiență economică in socialism.
posibilități de exprimare a eficienței economice

FIIND O EXPRESIE a raportului dintre efectele activității forțurile depuse pentru obținerea lor, eficiența economică prezintă un însoțitor permanent, o trăsătură caracteristică lamentală, o necesitate obiectivă, obligatorie a creșterii economice. Pentru a înțelege mai bine acest lucru este necesar să știm că, la un nivel dat al resurselor, creșterea economică trebuie să-și amplifice ritmul **exclusiv** pe seama sporirii eficienței economice. În condițiile caracterului totdeauna limitat al resurselor în raport cu nevoile multiple și dinamice ale societății și ale intensificării competiției economice internaționale, **eficiența economică — consecință și totodată premisă a creșterii economice — devine criteriul de apreciere atât al gradului de valorificare a resurselor, cât și al modului lor de alocare pe diferite ramuri și sectoare de activitate, un factor mobilizator în conducerea proceselor economice.**

Criteriul eficienței economice nu poate fi însă identic cu profitul capitalist maxim care constituie scopul producției în condițiile proprietății private: eficiența economică în socialism, chiar și atunci când se prezintă ca eficiență limită, are caracterul optimului economic, rezultat din imbinarea intereselor sociale de consum și de producție, a eficienței economice imediate cu eficiența în perspectivă etc. În raport cu scopul producției socialiste eficiența economică se prezintă **un mijloc subordonat exclusiv dezvoltării economice și ridării, pe această bază, a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor.** Edificarea pe plan material și spiritual a unei civilizații superioare a omului este criteriul general al optimului economic, al eficienței economiei socialiste.

Cu toate că definiția dată eficienței economice, ca raport între efecte și eforturi, este destul de simplă și unanim acceptată, nu același lucru se poate spune și în ce privește exprimarea concretă, măsurarea acestei categorii. În literatura economică există felurite moduri de exprimare a eficienței economice. Existența unor consensuri generale în ce privește exprimarea numerică a eficienței economice se explică oarecum și prin faptul că este un concept aplicat în economia noastră relativ de puțină vreme, îndeosebi după congresul al IX-lea al Partidului. Explicația principală a controverselor pe care eficiența economică încă le mai suscită are însă, în principal, un caracter obiectiv, derivând din complexitatea deosebită a acestui concept.

Caracterul complex, multidimensional al eficienței economice și de aici dificultățile reale de exprimare cantitativă pot fi înțelese numai dacă ținem seama de **sferle eficienței, de posibilitățile necesare de abordare a acestora.** Eficiența economică vizează procese economico-sociale mai simple sau mai complexe, după cum urmează: a) la nivel **microeconomic** se referă la repartizarea sarcinilor de producție pe locuri de muncă, ateliere, sectoare și secții, repartizarea optimă a unor resurse cum sînt capacitățile de producție, materiile prime, forța de muncă, alegerea tehnicilor, tehnologiilor etc.; b) la nivel **mai agregat, inclusiv macroeconomic** eficiența economică se referă la **sfera** ale reproducției: cercetare științifico-tehnică, producție, repartiție, circulație și consum; la procesul reproducției privit în ansamblul său; la structuri de tipul sferei de producție materială și al sferei „neproductive”; la structuri organizatorice de tipul întreprinderii, ramurii, economiei naționale; de tipul întreprindere, centrală, minister, economie națională; la structuri în profil de ramură și în profil teritorial; la activități de genul sectoarelor primar, secundar și terțiar; c) în

fine, **atît la nivel macro cît și microeconomic**, eficiența economică poate fi abordată spațial și temporal, pe termen scurt, mediu și lung etc.

Toate acestea **nu epuizează** însă complexitatea conceptului de eficiență economică. Astfel, orice activitate sau proces a cărui eficiență interesează — indiferent de profilul sau structura în care se abordează — are mai multe laturi: volum, structură, calitate, cheltuieli etc. fiecare dintre acestea putîndu-se detalia din numeroase unghiuri de vedere.

Dacă ne mărginim doar la reliefaarea acestor aspecte revelatorii pentru a sublinia complexitatea conceptului de eficiență este ușor de înțeles de ce **există atît de numeroase forme și modalități de exprimare a eficienței economice.**

Particularitățile la care ne-am referit generează expresii specifice ale eficienței economice, respectiv microeconomice și macroeconomice, eficiența de ramură și teritorială, eficiența sferei productive și „neproductive”, eficiența factorilor producției (investiții, fonduri fixe, forță de muncă, materii prime), eficiența diferitelor laturi ale producției (volum, structură, calitate, cost) etc.

În efortul economiștilor de depășire a particularităților eficienței diferitelor ramuri, sectoare și sfere de activitate și de sintetizare a definiției eficienței economice s-au afirmat mai multe opinii, unele dintre acestea suferind însă de parțialitate. Astfel, numeroși economiști relevă că este neacceptabilă de exemplu, opinia după care determinarea eficienței ar trebui făcută exclusiv pe baza **venitului net** în calitate de criteriu de participare a întreprinderii, centralei sau ramurii la creșterea venitului național. Argumentele în acest sens decurg din faptul că, deși este determinat de totalitatea factorilor, fiecare exprimînd un aspect al activității întreprinderilor, venitul net nu reflectă cu suficientă precizie eficiența economică deoarece nu evidențiază și volumul factorilor care au contribuit la obținerea lui. Este contestabilă și opinia după care **costurile** exprimă integral eficiența economică. Afirmăm aceasta întrucît, spre deosebire de venitul net, de această dată se evidențiază în mod parțial nu numai efortul dar și efectul, existînd și alte laturi ale eficienței surprinse mai puțin de costuri. Numeroase puncte de vedere converg însă spre faptul că exprimarea eficienței economice ar fi posibilă prin **raportarea venitului net la volumul fondurilor de producție (fixe și circulante).** După cum se vede eficiența economică reflectă astfel, factorii tehnico-materiali și umani puși la dispoziție de către societate fiecărei întreprinderi, ramuri, cît și rezultatele utilizării acestor factori, efectele economice sintetizate sub forma venitului net, ca urmare a realizărilor obținute, în ce privește volumul, calitatea, nivelul tehnic, activitatea de aprovizionare și de desfacere, evoluția productivității muncii vii, reducerea cheltuielilor de producție în ansamblul lor.

În literatura economică, pe lângă indicatori agregați ai eficienței factorilor de producție se propun și **indicatori parțiali**, posibil de utilizat la toate nivelele și treptele ierarhice și anume:

- raportul dintre rezultatul activității economice (venitul național, producție) și consumul de muncă;
- raportul dintre rezultatul activității economice (venitul național, producție etc.) și fondurile fixe;
- raportul dintre rezultatul activității economice (venitul național, producție) și produsele primare (materii prime, materiale etc.).

Firește, în funcție de specificul uneia sau alteia dintre situații, fiecare dintre cei trei indicatori oferă o imagine parțială (netă și brută) a eficienței și în raport cu un singur factor; priviți în corelație, ca un tot, ei oferă imaginea brută și netă a eficienței economice de ansamblu, ceea ce nu reprezintă altceva decît productivitatea muncii sociale.

Programul P.C.R. cu privire la necesitatea creșterii continue a eficienței economice

CONSTITUIND o condiție primordială a progresului social-economic, a creșterii susținute a producției și a ridicării neconținute a nivelului de trai material și cultural al popoului, sporirea sistematică a eficienței muncii sociale ocupă un loc central în politica economică a partidului și statului nostru. Așa cum arată tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, în centrul preocupărilor sale din domeniul economic partidul a situat „problema eficienței activității economice, a concentrat atenția ministerelor și întreprinderilor în direcția sporirii productivității muncii, reducerii consumurilor materiale, ridicării calității produselor și creșterii rentabilității”.

Problemele creșterii eficienței economice ocupă un important loc în Programul partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Se arată în această direcție că procesele cu caracter revoluționar care s-au petrecut în societatea românească, începând cu industrializarea socialistă, făurirea și generalizarea relațiilor socialiste de producție în întreaga economie, ridicarea social-culturală și profesională a maselor largi de oameni ai muncii au asigurat premisele fundamentale ale creșterii eficienței economice, ale valorificării, la cote mereu mai înalte, a resurselor materiale, financiare și umane ale întregii societăți. Ca urmare, față de 1938 a crescut considerabil venitul național și nivelul de trai, s-a modernizat structura consumului maselor largi populare, România participă în condiții mereu mai avantajoase la schimbul internațional de valori materiale și spirituale.

Se relevă pe de altă parte că proporțiile actuale ale dezvoltării economice a României, ale bazei tehnico-materiale, inclusiv nivelul ei tehnic și calitativ, gradul înalt de competență a cadrelor, decalajele care ne separă de țările dezvoltate economic, ca și eforturile crescînde care se fac în continuare pentru dezvoltarea și perfecționarea bazei tehnico-materiale, marile posibilități decurgînd din superioritatea proprietății socialiste, a relațiilor de producție socialiste în general, etc. reclamă **sporirea pe toate căile, în ritm susținut, a eficienței economice**. Subliniind această necesitate, de concentrare a tuturor preocupărilor pentru creșterea eficienței economice — direcție principală a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră — tovarășul Nicolae Ceaușescu arată că „O problemă de bază a dezvoltării noastre economice în ritm intens, în anii ce vin, este sporirea eficienței întregii activități de producție, realizarea unor rezultate maxime, cu eforturi materiale cât mai mici”.

Procesul de sporire a eficienței economice — potrivit concepției partidului nostru — presupune desfășurarea unei activități științifice organizată, pe baza planului național unic de dezvoltare economică și socială, mai buna organizare a conducerii proceselor economice, atât la nivel macro, cât și microeconomic, în fiecare județ și localitate, în fiecare întreprindere.

Un rol decisiv în sporirea eficienței economice îl are **intensificarea activității de cercetare științifică, de aplicare rapidă, cât mai deplină, a rezultatelor cercetării în activitatea de producție; intensificarea mecanizării și automatizării producției; aplicarea pe scară largă a tehnologiilor moderne de fabricație și mai buna corelare a planului tehnic cu celelalte capite ale planului întreprinderilor, centralelor, ministerelor**; stimularea prin toate mijloacele mecanismului de conducere și organizare a inițiativelor maselor largi de oameni ai muncii, a preocupărilor acestora pentru sporirea producției și îmbunătățirea ei calitativă, concomitent cu reducerea costurilor și folosirea cu maximum de randament a capacităților de producție, a materiilor prime și energiei, a întregului potențial uman în fiecare întreprindere, secție, atelier și loc de muncă.

Evident, pentru ridicarea eficienței economice la nivelul exigențelor și al posibilităților economiei, ale fiecărei întreprinderi se impune, de asemenea, permanenta preocupare a oamenilor muncii, în calitatea lor dublă de proprietari și producători, pentru perfecționarea organizării producției și a muncii, în pas cu cerințele obiective ale creșterii producției.

Creșterea productivității muncii și eficiența economică

PRODUCTIVITATEA MUNCII este rodnicia cu care se cheltuiește o cantitate de muncă, de forță de muncă; ea se mă-

soară fie sub forma raportului dintre producția obținută la o unitate de muncă, fie invers, prin timpul de muncă cheltuit pentru producerea unei unități de producție. Oricum s-a calculat, creșterea productivității muncii reprezintă procesul care același volum de muncă se concretizează într-o masă mai mare de bunuri materiale; creșterea productivității muncii presupune o asemenea schimbare în modul de desfășurare a activității muncii, în urma căreia — așa cum arată K. Marx — timpul de muncă socialmente necesar pentru producerea unei mărfi este redus și deci, o cantitate mai mică de muncă deține de forță de muncă, are o sferă mai redusă decît eficiența economică, reprezentînd un factor al acesteia.

Se observă, deci, că între productivitatea muncii și eficiența economică este o legătură organică. Astfel, dacă vom avea în vedere productivitatea muncii sociale (adică rodnicia cu care se cheltuiește nu numai munca vie, ci și munca trecută), atunci productivitatea muncii, de regulă, este însăși eficiența economică. Productivitatea muncii vii — adică aceea la care ne referim în acest paragraf — măsurînd numai eficiența consumului de forță de muncă, are o sferă mai redusă decît eficiența economică, reprezentînd un factor al acesteia.

Influența productivității asupra eficienței se manifestă prin intermediul retribuției. Acest lucru este mai evident dacă ținem seama că între productivitate și valoare este un raport invers proporțional: cu cît productivitatea muncii crește mai repede cu atît valoarea pe unitatea de produs scade mai mică.

Din cele arătate rezultă implicit că eficiența economică crește cu atît mai mult cu cît ritmul de creștere a productivității muncii vii este mai mare. Înțelegem astfel mai bine de ce conducerea partidului a hotărît accelerarea, în cursul aceluiași plan cincinal, a ritmului de creștere a productivității muncii în industrie, în construcții, în transporturi, în agricultură etc. Astfel, față de 6,7—7,2% cît se prevăzuse pentru industrie în Directivile Congresului al XI-lea al partidului, urmează să se realizeze, în perioada 1976—1980, un ritm mediu anual de creștere de minimum 9,1%. Pe această bază contribuția productivității muncii la creșterea producției industriale va fi de cel puțin 80% față de 70% cît fusese inițial prevăzut.

Realizarea unor ritmuri accelerate de creștere a productivității muncii în toate ramurile și sporirea eficienței economice este nu numai o cerință teoretică imperioasă, dar și o posibilitate practică dacă avem în vedere puterica și modernă bază tehnico-materială de care dispunem, potențialul însemnat al cadrelor calificate, posibilitățile suplimentare care există în țara noastră pentru sporirea productivității și, desigur, efortul sever de dezvoltare și perfecționare continuă a bazei tehnico-materiale din întreaga economie națională în cursul aceluiași plan cincinal.

De aici desprindem că sporirea mai accelerată a productivității muncii și ridicarea pe această bază a eficienței economice se realizează atît prin acțiunea unor factori și căi macroeconomice (modernizarea structurii economiei naționale și a ramurilor și de aici sporirea ocupării forței de muncă în activități și ramurile cu un nivel mai înalt al productivității muncii, creșterea înzestrării tehnice și electroenergetice a muncii, carea gradului de specializare și cooperare în toate ramurile etc.), cît și prin acțiunea unor factori microeconomici. Aici la „îndemîna” fiecărei întreprinderi, a fiecărui om al muncii în rîndul acestor din urmă factori se înscriu mai buna organizare a bazei tehnico-materiale, introducerea rapidă a tehnologiilor moderne și perfecționarea celor existente, asimilarea produselor noi și reproiectarea celor existente, organizarea și perfecționarea producției și muncii, mai buna organizare a pregătirii și perfecționării cadrelor calificate, mai buna aplicare a resurselor materiale și morale etc.

Reducerea cheltuielilor materiale. Căi de valorificare superioară a resurselor și de sporire a eficienței utilizării lor în producția socialistă

CREȘTEREA EFICIENȚEI ECONOMICE este posibilă nu numai pe calea economisirii muncii vii dar și prin folosirea cu maximum de economicitate a celei de a doua componențe a muncii sociale — munca materializată (trecută), concretizată în: fonduri fixe productive, materii prime, materii combustibile, energie etc.

Pentru a înțelege mai exact rolul economisirii muncii vii și sporirea eficienței economice trebuie să arătăm, înțelegînd, că volumul muncii materializate aflat în circuitul economic crește continuu. Aceasta este o trăsătură caracteristică revoluției tehnico-științifice contemporane, o urmare fir-

țici perseverente a partidului de promovare a cuceririlor științifice și tehnicii.

În acest cadru trebuie arătat că eficiența economică nu este în mod satisfăcător în orice condiții de evoluție a cheltuielilor materiale în valoare absolută; dacă ele cresc prea mult, în condițiile în care nu sînt folosite cu maximum de eficacitate, atunci eficiența economică se poate reduce.

Numărul total absolut al muncii materializate, un volum mare, ne arată că acest gen al muncii sociale devine și prin el o rezervă de creștere a eficienței economice. Astfel, în anul social al țării din 1975, cheltuielile materiale reprezintă 57,4%; dacă cheltuielile materiale ar fi reprezentat numai 56,4%, adică ar fi fost mai mici cu doar un singur procent, acesta s-ar fi adăugat venitului național care în loc de 43,6% ar fi reprezentat 43,6%, crescînd astfel eficiența economică.

În condițiile dinamismului dezvoltării economiei noastre, creșterea unui singur procent al cheltuielilor materiale în produsul social este din ce în ce mai mare. La nivelul anului 1980, creșterea cu un singur procent a ponderii cheltuielilor materiale echivalează cu 13—14 miliarde lei. Se înțelege astfel mai bine de ce este atât de importantă pentru economia noastră națională creșterea unui singur procent este economisită sau, dimpotrivă, cheltuit în mod inutil sau cu eficiență redusă.

Prin urmare, analizând efectuate, conducerea partidului apreciază că există încă mari rezerve de economisire a cheltuielilor materiale în condițiile menținerii și ridicării calității producției. Peste 70% din fondurile fixe ale țării au o vîrstă sub 10 ani, nivelul cheltuielilor materiale raportate la o unitate de produs național este însă mai mare în România decît în țări dezvoltate din punct de vedere economic.

Prin urmare, pornindu-se de la aceste realități, ca și de la prevederile de politică aplicării creației științifice în producția materială, în actualul cincinal se prevede reducerea ponderii cheltuielilor materiale în produsul social de la 57,4% la 53,8%. În ceea ce privește consumurile specifice din toate ramurile, pe lângă reducerea ponderii și acțiunea unor factori macroeconomici este necesar să se acționeze puternic și în direcția mobilizării resurselor existente în fiecare ramură, subramură, întreprindere și de muncă.

În vederea economisirii cheltuielilor materiale, a valorificării lor complexe și superioare și a sporirii eficienței economice este necesar astfel să se extindă, în continuare, normarea consumului de materii prime, să se îmbunătățească permanent normele de consum în pas cu cerințele progresului tehnic, să se intensifice activitatea de tipizare a produselor, să se intensifice proiectarea produselor a căror greutate pe unitatea de capacitate este mai mare decît a produselor similare din alte țări, să se raționalizeze în mod științific consumul de combustibil și energie, să se extindă activitatea de recuperare a energiei pierdute, precum și valorificarea resurselor energetice locale.

Pentru reducerea cheltuielilor materiale o importanță deosebită prezintă utilizarea intensivă a capacităților de producție. Creșterea maximă a capacităților de producție permite recuperarea într-un timp mai scurt a investițiilor efectuate în mijloace fixe în funcțiune, micșorarea și chiar eliminarea pierderilor provocate de uzura morală, sporește capacitatea economică a societății de a asimila și introduce în producție noile tehnici și tehnici de parametri tehnici moderni, permite creșterea posibilităților de folosire a acumulării pentru construirea unor obiective economice. Utilizarea intensivă a capacităților de producție duce la creșterea cantității de produse obținute în același timp și la scăderea cotei părții din amortizare care revine pe produs, ceea ce înseamnă reducerea cheltuielilor materiale a costurilor și creșterea ponderii produsului net în valoarea produselor.

Rentabilitatea — formă a eficienței economice

RENTABILITATEA este o formă a eficienței economice, una din expresiile ei sintetice, reflectînd capacitatea fiecărei unități economice de a obține un beneficiu cît mai mare cu cheltuieli mai reduse. Reprezentînd atît rezultatele obținute în gospodărirea resurselor, cît și consumul de resurse, respectiv raportul dintre acestea, rentabilitatea este un indicator care se întindează cu rigurozitate în definiția sintetică, agregată a eficienței menționată anterior. Între rentabilitate și eficiența economică nu este o identitate, eficiența economică considerîndu-se că are un conținut mai bogat, o sferă mai cuprinzătoare. Astfel, se consideră că rentabilitatea este indicatorul de eficiență

cel mai expresiv al întreprinderii; la nivele mai agregate însă, dat fiind împletirea unui mare număr de procese cu caracter complex, economic, social-politic etc., rentabilitatea nu mai poate reda decît latura economică a eficienței.

Rentabilitatea este însă o problemă fundamentală a întregii societăți. Acest lucru trebuie înțeles în sensul că orice activitate economică trebuie să răspundă unor cerințe concrete ale societății, unor nevoi reale ale vieții materiale și spirituale. Această cerință nu se pune doar în fața întreprinderii în ansamblu, ci și pe subdiviziunile acesteia pînă la nivelul produsului.

Cerința ca fiecare produs să aducă un beneficiu cît mai mare și deci o rentabilitate maximă nu echivalează cu profitul maxim din capitalism. Dincolo de relațiile de exploatare pe care le exprimă, acesta poate să fie optim doar în raport cu întreprinderea unde s-a produs, cu interesul privat capitalist, pe cînd în socialism, nivelul maxim al rentabilității către care tindem pentru orice activitate sau produs are un caracter optim întrucît produsul respectiv, fabricat de întreprindere, reflectă, în primul rînd, interesele de ansamblu ale economiei naționale, proporțiile din economie, echilibrele dintre ramuri și sectoare, dintre cerere și ofertă. În aceste condiții rentabilitatea are un caracter optim întrucît rezultă din planul național unic, din rațiunile care stau la baza elaborării și realizării lui.

Beneficiul este rezultatul financiar pozitiv al unei activități productive, reprezentînd diferența dintre veniturile realizate și cheltuielile efectuate. El este o parte din venitul net al societății și se folosește ca sursă a reproducției, mijloc de cointeresare materială a unităților economice și a colectivului de lucrători, precum și ca instrument de comensurare și apreciere a eficienței economice.

Exprimarea rentabilității nu întrunește nici ea un consens unanim. Astfel, în practică rata rentabilității se calculează ca raport între beneficiu și costuri. Ținînd seama că în practică beneficiul apare adeseori ca una din formele venitului net, rata rentabilității se calculează, firește, ca raport între venitul net și costuri. Acest mod de calcul al rentabilității este însă criticat de către tot mai mulți economiști care propun ca rata rentabilității să se determine prin raportarea beneficiului la fondurile de producție (fixe și circulante) și nu la costuri. În modul de calcul nou propus, alături de obiectele muncii și energie, se includ fondurile fixe în ansamblul lor, ceea ce, ținînd seama și de rapiditatea uzurii lor morale în epoca contemporană, se justifică pe deplin.

Cele arătate relevă limpede importanța acordată de partid creșterii eficienței economice, preocupările existente pentru a găsi cele mai potrivite modalități și formulări de reflectare a acestui proces. Ele relevă pe de altă parte necesitatea valorificării cît mai rapide în practică a rezervelor existente în ce privește sporirea eficienței.

Gheorghe RĂBOACĂ

INTREBĂRI

1. Ce este eficiența economică și cum se măsoară?
2. Care este rolul eficienței economice în creșterea economică și în înfăptuirea politicii partidului de ridicare a nivelului de trai?
3. Care sînt efectele promovării progresului tehnic asupra cheltuielilor de muncă (vie și materializată) și cum trebuie acționat în acest cadru pentru creșterea eficienței economice?
4. Care sînt factorii macro și microeconomici de economisire a muncii vii și trecute.
5. Ce este rentabilitatea? Care sînt formele ei de exprimare și cum se măsoară?

BIBLIOGRAFIE

Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Editura politică, 1975, partea a III-a, paginile 65—88.

Nicolae Ceaușescu: Raport la cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român. Editura politică, București, 1974, p. 47—63.

Nicolae Ceaușescu: Cuvîntare la Plenara comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României, din 21—22 iulie 1975, Editura Politică, 1975.

Nicolae Ceaușescu: Expunere la Ședința comună a Comitetului Central al P.C.R., Marii Adunări Naționale, Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale și activului central de partid și de stat din 28 martie 1977, în Știința nr. 10 763 din 29 III 1977.

În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățământul economic superior

IMPERIALISMUL — STADIUL CEL MAI ÎNALT AL CAPITALISMULUI

Pentru a veni în ajutorul candidaților la examenul de admitere de la facultățile economice, „Revista economică” în colaborare cu Catedra de economie politică de la Academia de Studii Economice, publică, în mod regulat consultații pe anumite teme selecționate din „Programa de economie politică pentru admiterea în învățământul superior în anul 1977”.

Apariția imperialismului

ÎN DEZVOLTAREA SA, capitalismul a cunoscut două mari stadii: stadiul dominației liberei concurențe sau stadiul premonopolist și stadiul monopolist sau imperialismul. Trecerea de la capitalismul premonopolist la imperialism a avut loc în ultimele trei decenii ale secolului al XIX-lea. La baza acestui proces au stat, în principal, două fenomene: a) dezvoltarea forțelor de producție care au cunoscut un avânt deosebit în ultima treime a secolului trecut și b) extinderea relațiilor de producție capitaliste pe tot globul.

Procesul rapid al dezvoltării forțelor de producție la sfârșitul secolului trecut s-a concretizat în mari progrese în tehnica și tehnologia metalurgiei, a construcțiilor de mașini, în producerea energiei electrice în cantități mari și folosirea ei pe scară industrială, în perfecționarea mijloacelor de transport și extinderea căilor ferate etc. Dezvoltarea forțelor de producție a determinat modificări în cadrul relațiilor de producție și în primul rând în relațiile de proprietate. Aplicarea în producție a noilor cuceriri ale tehnicii nu putea fi realizată de către capitalurile mici și în cadrul unor întreprinderi de mici dimensiuni; pe de altă parte, întreprinderile mici și mijlocii nu pot face față concurenței marilor întreprinderi. Se accentuează astfel procesul concentrării și centralizării capitalului*) și pe această bază, concentrarea producției în mari întreprinderi industriale; centralizarea capitalului a avut loc atât pe baza asocierii unor capitaluri sau a „înghițirii” unora de către altele, ca rezultat al luptei de concurență, cât și pe baza apariției și extinderii societăților pe acțiuni**).

Formarea, în diferite ramuri industriale a unui număr redus de întreprinderi mari, care dau cea mai mare parte a producției ramurii respective, precum și lupta îndârjită de concurență care are loc între ele, fac posibilă și necesară stabilirea, între aceste întreprinderi, a unor înțelegeri cu caracter de monopol, înțelegeri privind piețele de desfacere, prețurile, volumul producției etc. Astfel apar monopolurile. Apariția monopolurilor și instaurarea dominației acestora vor determina asemenea modificări în cadrul relațiilor de producție, care vor contura un nou stadiu în dezvoltarea capitalismului — imperialismul. Un alt fenomen care a determinat trecerea la imperialism a fost răspândirea relațiilor de producție capitaliste pe tot globul și formarea sistemului mondial capitalist. Parte integrantă a acestui proces este și formarea sistemului colonial al imperialismului — alcătuit din colonii, semicolonii și țări dependente asupra cărora își exercită dominația economică și politică țările imperialiste.

Trăsăturile imperialismului

IMPERIALISMUL nu este o nouă orînduire, deosebită de capitalism, ci doar un stadiu mai înalt al acestuia din urmă. **Imperialismul reprezintă o continuare a trăsăturilor esențiale ale orînduirii burgheze.** Forma de proprietate predominantă asupra mijloacelor de producție rămîne proprietatea capitalistă deși, în cadrul acesteia, apar forme noi: proprietatea monopolistă, proprietatea monopolistă de stat. Legea plusvalorii acționează și în imperialism ca lege economică fundamentală, iar esența relațiilor de producție burgheze — exploatarea forței de muncă salariate — constituie trăsătura esențială și în acest stadiu. Plusvaloarea îmbracă însă forma profitului de monopol. Și în imperialism și în capitalismul liberei concurențe, acționează, în esență, aceleași legi economice. Contradicțiile specifice capitalismului — în primul rând contradicția dintre caracterul tot mai social al producției și caracterul privat al însușirii rezultatelor muncii, se mențin și în imperialism, dar se adîncesc, dobîndind forme noi de manifestare.

Acest nou stadiu în dezvoltarea capitalismului a fost analizat de V.I. Lenin într-o serie de lucrări, dintre care cea mai importantă este „Imperialismul — stadiul cel mai înalt al capitalismului”, apărută în 1917. În această lucrare Lenin formulează cinci trăsături principale ale imperialismului:

1. **Concentrarea producției și a capitalului, concentrare a atins o treaptă de dezvoltare atât de înaltă încît a creat monopolurile care au un rol hotărîtor în viața economică.**

Monopolul reprezintă o întreprindere capitalistă foarte mare sau o uniune de întreprinderi, care concentrează o parte de mare a producției și desfacerii unei anumite mărfi, încît posibilitatea să îngrădească libera concurență, să domine și să impună astfel de prețuri, încît să obțină profituri ridicate de monopol. Apărute inițial în industrie, monopolurile s-au extins apoi în domeniile: comercial, transporturi, bancar și agricultură. Monopolul capitalist exprimă relații de exploatare mai cuprinzătoare și mai complexe decît întreprinderile ne-monopoliste. Profitul de monopol se obține pe calea exploatareii numai a proletariatului ci și a altor categorii de oameni de muncă: micii producători, intelectualii, atît din propria țară și din alte țări. Apariția monopolurilor și instaurarea de nației lor constituie trăsătura esențială a imperialismului.

2. **Contopirea capitalului monopolist bancar cu capitalul industrial și nașterea — pe această bază a capitalului financiar și a oligarhiei financiare.** Concentrarea producției în industrie determină concentrarea și centralizarea capitalului în domeniul bancar. Acordînd întreprinderilor industriale credite importante, băncile ajung să cunoască situația întreprinderilor creditate, se amestecă în activitatea acestora, înțînd-o, pătrund cu capitalul lor în acele ramuri industriale care sînt mai rentabile.

Concomitent și capitalul industrial pătrunde în domeniul bancar pe calea achiziționării de acțiuni sau înființarea unor noi bănci. Are loc, pe această cale, o împletire a capitalului monopolist bancar cu capitalul monopolist industrial, proces care ajunge pînă la contopirea lor și apariția unei noi forme de capital financiar. Posesorii capitalului financiar poartă de grijă la marea de oligarhia financiară; aceasta este formată dintr-un grup restrîns de mari capitaliști care nu mai sînt numai industriași sau numai bancheri, ci și una și alta — mari magnati financiari care domină întreaga viață economică și politică a țările imperialiste.

3. **Preponderența exportului de capital față de exportul de mărfuri.** În stadiul premonopolist al capitalismului, predomină exportul de mărfuri, în imperialism exportul de capital, și deosebire de exportul de mărfuri, capătă o însemnătate deosebită de mare. Volumul capitalului investit într-o anumită ramură are anumite limite determinate de cererea existentă pe piața pentru produsele respective. Ca urmare, posibilitatea de a spori acumularea într-o anumită ramură este și limitată. Profitul care nu se poate transforma în capital devine „prisos de capital”. Acesta se exportă în țări care oferă condiții mai avantajoase de plasare și asigură o rată mai ridicată a profitului. În prima jumătate a secolului nostru exportul de capital avea loc mai ales în colonii și semicolonii în principal sub două forme: împrumuturi și investiții. În perioada contemporană, exportul de capital s-a extins și în țările dezvoltate și este efectuat fie de firme particulare sau de export de capital privat — fie de către stat — export de capital de stat.

4. **Împărțirea economică a lumii între uniunile monopoliste internaționale.** Procesul concentrării și centralizării capitalului are loc nu numai la nivel național, ci și pe scară mondială. Între cele mai mari monopoluri din diferite țări imperialiste se stabilesc înțelegeri cu privire la împărțirea piețelor, la volumul producției, la politica prețurilor etc. Astfel se formează astfel uniunile monopoliste internaționale care împart între ele lumea, din punct de vedere economic. Înțelegerile care se stabilesc între monopoluri reflectă raportul de forțe existent la un moment dat. Acesta nu rămîne îneschimbat ci se modifică continuu determinînd o luptă permanentă pentru împărțirea economică a lumii.

5. **Terminarea împărțirii teritoriale a lumii între cele mai mari puteri imperialiste și lupta pentru reîmpărțirea ei.** În perioada trecerii de la capitalismul liberei concurențe la imperialismul

m, în țările capitaliste puternice se intensifică lupta pentru urzarea de teritorii cât mai întinse în Africa, Asia, America etc. și transformarea acestor teritorii în colonii. La sfârșitul secolului al XX-lea procesul era încheiat, nemaexistența teritoriilor libere. Din acest moment nu mai era posibilă aceeași urzire a unor teritorii „fără stăpîn” ci doar reîmpărțirea teritoriile deja ocupate în funcție de schimbarea raportului de forțe puterile imperialiste. În perioada contemporană, fostele imperii coloniale s-au destrămat și pe ruinele lor s-au format zeci de state suverane care luptă pentru o dezvoltare social-omnică de sine stătătoare.

Capitalismul monopolist de stat

EVOLUȚIA SA. imperialismul cunoaște, ca o treaptă dis- — **capitalismul monopolist de stat.** Acesta reprezintă **creșterea forței monopolurilor cu forța statului în scopul sporirii profiturilor de monopol și menținerii relațiilor de producție capitaliste.**

Capitalismul monopolist de stat a apărut în perioada primului război mondial. În anii ce au urmat războiului rolul economic al statului și măsurile monopolist-statale s-au diminuat. După război s-a accentuat din nou în perioada crizei economice de după război din 1929—1933 și în anii celui de al doilea război mondial. În perioada postbelică procesul împletirii forței monopolurilor cu forța statului, sporirii proporțiilor și multiplicării măsurilor intervenției statale în viața economică se intensifică asemenea măsură încît capitalismul monopolist de stat devine o formă de existență a capitalismului în țările imperialiste. Cauza principală care stă la baza apariției capitalismului monopolist de stat rezidă în contradicția fundamentală a capitalismului. Numeroși factori au determinat, în perioada postbelică, atât accentuarea gradului de socializare a capitalismului, cât și a caracterului privat al rezultatelor muncii, influențînd astfel dezvoltarea capitalismului monopolist de stat. Dintre acești factori cei mai importanți sînt următorii:

a) **Gradul înalt de monopolizare a economiei.** Au apărut întreprinderi uriașe care dețin un volum mare de capital; un număr mare de muncitori și a căror producție reprezintă o pondă însemnată și uneori chiar întreaga producție a ramurii respective. Capitalul inițial necesar înființării unor astfel de întreprinderi și volumul acumulării depășesc uneori posibilitățile chiar ale unor monopoluri puternice. Statul intervine în aceste ramuri făcînd mari investiții din buget. De aceea, gradul înalt de monopolizare este strîns legat de creșterea puterii oligarhiei financiare de crearea unei „uniuni perale” între reprezentanții acesteia și guvern.

b) **Influența exercitată de revoluția tehnico-științifică contemporană asupra forțelor de producție.** În prezent, știința se transformă într-o forță de producție nemijlocită. Dezvoltarea tehnicii economice depinde de amploarea activității de cercetare științifică. Dar aceasta cere investiții enorme care nu pot fi realizate numai prin activitatea monopolurilor private. Bugetul statului devine din ce în ce mai mult sursa principală de finanțare a lucrărilor de cercetare științifică. Revoluția tehnico-științifică determină de asemenea o adîncire a diviziunii sociale a muncii. Aceasta impune în mod obiectiv necesitatea organizării producției la scara întregii economii ceea ce impune intervenția statului.

c) **Militarizarea economiei naționale.** O parte tot mai mare din venitul național al multor țări capitaliste este cheltuită în scopuri militare. Comenzile de armament aduc profituri uriașe unor monopoluri care sînt interesate astfel în susținerea militarizării. Politica de militarizare creează legături strînse între stat și marile monopoluri.

d) **Adîncirea contradicțiilor pe plan social și, în primul rînd, contradicției între proletariat și burghezie.** Clasa muncitoare este în prezent mai bine organizată, are o conștiință politică ridicată, reprezentînd forța socială principală în stare să impună burgheziei ca o forță uriașă. Pentru menținerea pozițiilor, oligarhia financiară recurge permanent la ajutorul statului.

e) **Schimbările pe plan internațional.** Formarea sistemului mondial socialist, creșterea forțelor mondiale ale socialismului, procesul destrămării sistemului colonial, au restrîns sfera de acțiune a capitalismului. Exploatarea în forme noi a populației din țările recent eliberate de sub dominația colonială determină intervenția statului.

Formele capitalismului monopolist de stat

FORMELE capitalismului monopolist de stat nu au apărut deodată. Ele s-au conturat treptat de-a lungul evoluției acestui proces, una sau alta dintre aceste forme dobîndind în

anumite perioade și în anumite țări o amploare mai mare. Principalele forme sub care se înfățișează, în perioada actuală, capitalismul monopolist de stat sînt următoarele:

1. **Proprietatea monopolistă de stat** care se extinde asupra unor întreprinderi din industrie (de armament și civilă), transport, bănci, institute de cercetare științifică etc. Apariția și dezvoltarea proprietății de stat sub forma întreprinderilor aparținînd statului a avut loc pe următoarele căi principale: a) construcția de întreprinderi noi, căi ferate, autostrăzi, institute de cercetare etc. din bugetul statului; b) naționalizarea burgheză; c) formarea societăților mixte cu participarea statului. Proprietatea monopolistă de stat este o formă a proprietății capitaliste asupra mijloacelor de producție; ea nu desființează caracterul de capital al acestora, menține caracterul relațiilor de producție burgheze.

2. **Redistribuirea pe cale bugetară a venitului național.** În afara întreprinderilor din diferite domenii ale economiei, în proprietatea statului se află o parte uriașă din valoarea nou creată în societate. În perioada postbelică, se redistribuie prin buget, între 25% și 40% din venitul național al țărilor capitaliste, parte care, în mărime absolută, reprezintă o sumă apreciabilă avînd în vedere volumul venitului național în unele țări capitaliste. Statul dispune astfel de baza financiară pentru a interveni direct în economie în favoarea monopolurilor, acordînd marilor companii private împrumuturi, credite avantajoase, subvenții pentru înființarea unor întreprinderi, pentru stimularea și garantarea exportului de mărfuri și de capital etc.

3. **Măsuri statale de reglementare a economiei.** Statul influențează dezvoltarea unor ramuri, procesul de concentrare a producției, realizarea produsului social prin diferite măsuri privind investițiile, creditele, impozitele, prețurile, salariile etc.

În cadrul măsurilor de reglementare și control a economiei un loc important îl ocupă **încercările de planificare și programare** a proceselor economice la nivelul economiei. Planificarea capitalistă influențează, într-o anumită măsură, dezvoltarea economiei fie prin intermediul sectorului de stat, fie prin intermediul unor birouri economice folosite de stat: consumul de stat, sistemul de impozite și dobînzii, creditele etc. Eficiența planificării capitaliste este însă limitată de existența proprietății privat-capitaliste, care împiedică efectuarea anumitor cercetări necesare elaborării planurilor, precum și realizarea obiectivelor stabilite prin plan întrucît aceste obiective nu au caracter obligatoriu ci doar orientativ. În aceste condiții planificarea capitalistă nu poate înlătura instabilitatea economică, contradicțiile capitalismului, nu poate rezolva unele probleme acute ale societății burgheze cum este, de pildă, șomajul.

4. **Complexul militar-industrial.** Intensa politică de militarizare desfășurată de unele țări capitaliste dezvoltate, creșterea uriașă a cheltuielilor militare se reflectă direct asupra economiei acestor țări. Între stat, monopoluri și aparatul militar există o strînsă legătură concretizată pe de o parte în faptul că producția de armament precum și cercetarea științifică legată de aceasta sînt efectuate, în mare parte, în întreprinderi civile, iar pe de altă parte, în faptul că reprezentanții ai conducerii superioare militare aparțin oligarhiei financiare. Această formă a dominației monopolist-statale în care se întrepîndesc interesele celor mai reacționare virfuri ale oligarhiei financiare, ale conducerii armatei și ale aparatului de stat reprezintă **complexul militar-industrial.**

5. **Sprîjinirea expansiunii economice externe a monopolurilor.** Statele capitaliste inițiază măsuri concrete prin care, pe de o parte, se urmărește apărarea pieței interne de penetrația monopolurilor; și a capitalului monopolurilor străine concurențe, iar, pe de altă parte, sprîjinirea exportului de mărfuri și a exportului de capital al propriilor monopoluri.

Apărut ca o consecință a adîncirii contradicțiilor orînduirii burgheze, capitalismul monopolist de stat are scopul de a atenua aceste contradicții, de a adapta relațiile de producție burgheze la forțele de producție dezvoltate. Prin diversele sale forme, capitalismul monopolist de stat creează condiții pentru dezvoltarea în continuare a forțelor de producție. Drept consecință însă, se accentuează și mai mult contradicțiile capitalismului, apar contradicții noi, care sapă treptat temelile capitalismului pregătind condițiile revoluției socialiste.

lector univ. dr. Steliana LINTARU

*) Concentrarea capitalului reprezintă, în esență, procesul de creștere a capitalului ca urmare a acumulării capitaliste, adică a adăugării unei părți din plusvaloarea la capital; centralizarea capitalului reprezintă procesul sporirii proporțiilor acestuia prin unirea — pe baza asocierii sau a absorbției — a mai multor capitaluri într-un capital mai mare.

**) Societățile pe acțiuni sînt întreprinderi capitaliste al căror capital este format prin contribuția asociaților sub forma unor înscrisuri, reprezentînd fracțiuni de capital social, numite acțiuni.

ȚĂRÂNIMEA ȘI PROGRESUL ECONOMIC-SOCIAL AL ROMÂNIEI (II)

Revoluționarea bazei tehnico-materiale

ÎN CONDIȚIILE dezvoltării noastre economice, generale, se urmărește realizarea unei agriculturi cu caracter intensiv și complex, care să creeze condițiile pentru folosirea cât mai rațională a resurselor naturale, a mijloacelor de producție și a forței de muncă și obținerea unor producții maxime pe unitatea de suprafață.

Pentru România, dezvoltarea intensivă și complexă a agriculturii este cerută și de considerente privind utilizarea completă și cât mai rațională a forței de muncă. Din acest punct de vedere capătă o importanță deosebită acele ramuri intensive ale agriculturii care asigură ocuparea mai ritmică a forței de muncă în tot cursul anului, cum ar fi creșterea animalelor, cultura plantelor tehnice, legumicultura, viticultura, pomicultura.

Dezvoltarea industriei noastre — îndeosebi a construcției de mașini, concomitent cu crearea noilor relații de producție în agricultură, a constituit o premisă fundamentală pentru promovarea progresului tehnic și în această ramură a economiei. Această orientare a fost și este susținută de către stat prin alocarea unui volum important de investiții. În anul 1975 s-au investit în agricultură aproape 18 miliarde lei, adică 13,1% din volumul total al investițiilor din economie, pondere relativ apropiată de cea a majorității țărilor socialiste.¹⁾

Sub raportul înzestrării tehnice agricultura dispune de 119 533 tractoare fizice (213 652 tractoare convenționale), 96 633 pluguri pentru tractor 46 462 semănători mecanice, 20 209 combine pentru păioase, 17 912 combine autopropulsate.

Practic, au fost revoluționate bazele tehnicii tradiționale ale agriculturii, s-au produs adânci transformări în structura resurselor energetice, prin creșterea ponderii energiei mecanice și reducerea celei animale, a fost inversat raportul dintre munca simplă și cea complexă, a căpătat o nouă dimensiune înzestrarea energetică a muncii. Ponderea energiei mecanice, care reprezenta în 1938 doar 14% din energia folosită a devenit covârșitoare în prezent. În termeni de comparație suprafața arabilă ce revine pe un tractor convențional de 15 C.P. s-a redus de peste 35 ori (de la 2 078 ha în 1938 la 45 ha în 1975), iar numărul brațelor de muncă la un tractor în aceeași perioadă s-a redus de peste 50 ori. Aceasta a contribuit la mecanizarea masivă a agriculturii, la efectuarea lucrărilor cât mai aproape de termenele optime, la ușurarea lucrărilor agricole și creșterea productivității muncii. Sînt mecanizate practic integral lucrările la arat, semănat și recoltat păioase, iar la prașit în proporție de 80,9% în întreprinderile agricole de stat și de 63% în cooperativele agricole de producție. Din studiile de eficiență rezultă că în prezent circa 30% din sporul de producție din țara noastră se obține pe seama mecanizării lucrărilor agricole. În intensificarea agriculturii, un loc important revine și electrificării producției care lărgeste simțitor domeniul mecanizării lucrărilor agricole. În 1975 s-au folosit în agricultură și silvicultură 2 014 mil. kWh energie electrică, adică 3,7% din consumul total de energie electrică pe țară.

Tabelul nr. 1

Ingrășăminte chimice folosite în agricultură

— mii tone s.a. —

	1960	1965	1970	1975
Total	74,5	266,4	594,3	928,7
— azotoase	24,7	144,5	366,9	571,8
— fosfatice	46,8	110,1	203,2	314,4
— potasice	3,0	11,8	24,2	42,5

Tabelul

Suprafața arabilă amenajată pentru irigații, pe culturi¹⁾

	1965	1970	— mii
Total — arabil amenajată	212,9	637,8	1
din care amenajată cu :			
— grâu	8,8	48,5	
— porumb	57,5	156,5	
— legume	57,7	116,6	
— lucernă și trifoi	35,2	100,5	

¹⁾Anuarul statistic al R.S.R., D.C.S., 1976,

Pentru dezvoltarea bazei tehnice a agriculturii în etapă actuală se nasc cerințe noi, legate de diversificarea în conținut a tipurilor de mașini și mecanisme, cu performanțe tehnice mai ridicate. În prezent se folosesc în producția agricolă 50 tipuri de mașini, fiind însă necesară crearea de noi tipuri pentru mecanizarea lucrărilor în sectoare cu un mare volum de muncă manuală, cum ar fi : legumicultura, viticultura, pomicultura, lucrările de recoltat, precum și a proceselor care necesită un mare volum de muncă în creșterea animalelor. Proiectele noastre de dezvoltare, agricultura următoare, sunt înzestrate la sfîrșitul acestui deceniu cu 125 000—130 000 tractoare, ceea ce ar însemna că procesul de mecanizare a lucrărilor agricole va fi practic încheiat.

Pe baza dezvoltării puternice a industriei chimice, îndeosebi în ultimul deceniu, chimizarea capătă un cîmp tot mai larg de aplicare în agricultura noastră. Folosirea îngrășămintelor chimice, a substanțelor insectofungicide și ierbicide — mai ales asociate în condiții de irigații — dobîndesc un rol covârșitor în obținerea unor recolte mari și constante. Investițiile masive din industria chimică au dus la creșterea producției și consumului de îngrășăminte chimice și la îmbunătățirea structurilor acestora. (Vezi tabel nr. 1).

În legătură cu chimizarea agriculturii noi cerințe de a se pune apar pe multiple planuri : îmbunătățirea sortimentelor îngrășămintelor livrate agriculturii, fabricarea de îngrășăminte complexe și concentrate cu eficiență economică ridicată, creșterea și aplicarea mai mare de insecticide și fungicide care să nu acționeze negativ asupra mediului natural.

În acțiunea de ridicare a capacității de producție a soarelui un loc de seamă îl ocupă extinderea suprafețelor amenajate pentru irigații, importantă problemă, ridicată în special în ultimul deceniu, și a cărei rezolvare definitivă va înfrunți hotărîrea dezvoltarea agriculturii.

Creșterea sensibilă a suprafeței amenajate pentru irigații deosebi în ultimii 10 ani (tabel nr. 2), a fost însoțită de o orientare mai rațională a terenurilor irigate, în favoarea acelor culturi care valorifică mai intens posibilitățile existente în condiții de irigații.

Caracterizarea nivelului tehnic de ansamblu a agriculturii se concretizează în modul cel mai sintetic în creșterea fondurilor fixe, îmbunătățirea structurii acestora, folosirea lor mai rațională în procesul de producție. În anul 1975, la fiecare suprafață de hectare, deținute de unitățile socialiste, reveneau circa 4-5 mii lei fonduri fixe. Ca orientare structurală generală este să se crească mai puternic a valorii mașinilor și instalațiilor de lucru a animalelor de producție, a lucrărilor de irigații în comparație cu celelalte mijloace de muncă direct productive, care rămân totuși un rol mai puțin important în intensificarea agriculturii.

Agricultura noastră — sub influența progresului tehnic și științific — curge o etapă de adânci transformări, de perfecționare a structurii și planificării, a specializării producției, a organizării delor de gestiune și a formelor organizatorice, încercându-se să se realizeze o agricultură modernă și eficientă.

Tabelul nr. 2

Producția medie la hectar în R.S. România

— media anilor, chintale —

	1934— 1938	1956— 1960	1961— 1965	1966— 1970	1971— 1975
— seară	10,2	11,2	14,5	16,8	22,1
a	10,4	13,9	17,7	22,3	26,8
b	8,7	9,1	11,1	14,0	14,5
a-soarelui	153,5	137,4	148,9	192,4	221,4
de zahăr	77,2	105,3	85,1	93,2	114,1

În procesul complex de dezvoltare a întregii societăți în acest sens s-au întreprins acțiuni importante de concentrare a producției agricole, prin unirea unităților mici, cu posibilități reduse de dezvoltare economică, în întreprinderi, care oferă condiții mai bune pentru folosirea rațională a pământului și aplicarea metodelor agrotehnice avansate pentru utilizarea mai eficientă a mijloacelor mecanizate și a forței de muncă, cerințe ale unei agriculturi intensive și lateral dezvoltate. În perioada actuală o întreprindere agricolă de stat deține în medie circa 5 263 ha teren agricol iar cooperativa agricolă de producție 1 946 ha. În decursul anilor modernizat întreprinderile pentru mecanizarea agriculturii — au întreprins căutări stăruitoare a unor forme de organizație care să corespundă diferitelor condiții.

Acțiunile în plină desfășurare este organizarea asociațiilor de cooperatiste, prin care se urmărește în principal concentrarea și specializarea producției, introducerea tehnologiilor moderne, folosirea mai rațională a mijloacelor de producție și economisirea forței de muncă, prelucrarea și valorificarea superioară a produselor agricole și neagricole. În perioada 1971—1975 au fost înființate 330 de asociații intercooperatiste din care 321 cu caracter tehnic, având capacități de producție de tip industrial. Producția globală a asociațiilor a reprezentat la finele anului aproape 30% din totalul producției globale animale obținute de întreg sectorul agricol cooperatist.

Se urmărește îmbunătățirea sistemului organizatoric al cercetării științifice în agricultură prin legarea mai strânsă a cercetării de producție. Astfel s-au creat noi soiuri de plante cu indici agronomici și de producție superiori, s-au efectuat cercetări pentru creșterea eficienței culturilor, s-au obținut specii și noi soiuri de animale, viță de vie etc. În ramura zootehniei un loc important îl ocupă cercetările cu privire la creșterea animalelor și pășunilor în mari combinări, îmbunătățirea raselor existente și creșterea altora noi, de apărare a sănătății animalelor. În domeniul mecanizării agriculturii, cercetările se îndreaptă în primul rând spre lărgirea sistemului de mașini și îmbunătățirea calitatii acestora. În prezent pentru nevoile agriculturii funcționează 41 de stațiuni și baze experimentale care dețin peste 100 ha teren agricol, cuprinzând aproximativ 1 300 oameni de știință și cercetători.

Orientări ale producției agricole

Creșterea gradului de utilizare a pământului nu poate fi realizată de îmbunătățirea structurii suprafețelor cultivate în funcție de necesitățile economiei naționale, de condițiile naturii din fiecare zonă a țării, ca și de gradul de intensitate al activității culturale.

În primul rând de la importanța excepțională pe care o au cerealele — deosebit grâul și porumbul, pentru progresul agriculturii. După al II-a război mondial s-au luat o serie de măsuri menite să asigure condițiile necesare culturii cerealelor și transformarea acestora în produse alimentare într-o ramură intensivă cu producții mari la hectar. În prezent aceste culturile cerealiere ocupă peste 70% din suprafața totală cultivată, constituind ramura de bază a întregii agriculturi. În același timp, s-au extins suprafețele cultivate cu sfeclă de zahăr, floarea-soarelui, pomi fructiferi și

Tabelul nr. 3

Ponderea muncii vii și a muncii materializate în produsul global al agriculturii

	1938	1965	1970	1975
Total	100,0	100,0	100,0	100,0
de via	58,2	54,1	52,6	43,6
a materializată	41,8	45,9	47,4	56,4
— Munca vie	1,39	1,18	1,11	0,77
— Munca materializată				

de via. Ponderea plantelor tehnice în structura suprafețelor cultivate a crescut de la 2,6% în 1938 la 11,2% în 1975.

O mare atenție se acordă dezvoltării culturii legumelor în zonele apropiate de locurile de consum, în jurul orașelor și centrelor muncitorești, precum și culturii legumelor timpurii, extinderii producției în sere și răsadnițe, care să asigure aprovizionarea ritmică a populației, precum și nevoile de export. Pentru dezvoltarea zootehniei, suprafețele cultivate cu plante furajere s-au mărit de la 635 500 de ha în 1938 la peste 1,3 milioane de ha în 1965 și la 1,5 mil. ha în 1975, ponderea acestora sporind de la 6,7% în 1938 la 15,1% în 1975, din suprafața cultivată. Corespunzător normelor și sistemelor moderne de furajare a animalelor, au fost luate măsuri pentru lărgirea suprafețelor destinate plantelor bogate în proteine și sporirea producției la hectar la asemenea culturi.

În promovarea unei agrotehnici înaintate o atenție deosebită se acordă introducerii și extinderii în cultură a soiurilor cu productivitate și de calitate superioară și în special a hibridilor de porumb. În perioada actuală în agricultura noastră se folosesc în producție 14 soiuri de grâu de înaltă productivitate, 10 soiuri de porumb dublu hibrid și 3 soiuri superioare de sfeclă de zahăr.

O serie de măsuri tehnice și economice au fost îndeplinite în ultimii ani în domeniul viticulturii și pomiculturii, în special pentru sporirea eficienței plantațiilor, lichidarea golurilor din vii și livezi, îmbunătățirea calitativă a structurii speciilor și soiurilor, trecerea treptată la plantații intensive de viță de vie și pomi fructiferi.

În anii construcției socialiste producția medie la hectar a înregistrat creșteri deosebite de importante la principalele culturi. (tabelul 3). În anul 1976 producția de cereale a României a atins nivelul maxim reprezentând peste 2% din producția mondială de cereale sau peste 900 kg pe un locuitor. Până în anul 1990 se apreciază ca producția de cereale pe un locuitor să ajungă la 1 200 kg. de cereale. În ultimele decenii, odată cu creșterea producției de cereale, a crescut simțitor ponderea culturilor tehnice și industriale a culturilor de legume. Acțiunile importante se depun în prezent pentru creșterea producției de fructe și struguri, mai ales că la aceste produse există rămășițe în urmă.

Tabelul nr. 5

Structura producției globale agricole *)

	1938	1970	1975
Total	100,0	100,0	100,0
— vegetală	69,7	58,9	57,0
— animală	30,3	41,2	43,0

*) Pentru perioada 1938—1960 s-au folosit prețuri comparabile 1955 iar pentru 1965—1970, prețuri comparabile 1963.

În agricultura românească una din ramurile cele mai importante este creșterea animalelor, care, spre deosebire de altele sectoare nu are un caracter sezonier, asigurând ocuparea lucrătorilor în tot timpul anului și fiind cel mai puțin dependentă de factorii naturali, se pretează unei organizări a producției cu caracter industrial. Față de perioada antebelică numărul de bovine este mai mare cu 2 473 mii, de porcine cu 6 032 mii, de ovine, cu 3 778 mii și de păsări cu 51,3 mil.

În vederea dezvoltării zootehniei se extind complexe și combinările de tip industrial, metodele și tehnicile moderne de mecanizare și automatizare a proceselor de muncă, precum și procesul de ameliorare a raselor. Potrivit cu necesitățile de consum al populației și a satisfacerii altor nevoi ale economiei naționale producția animală a înregistrat creșteri importante la toate produsele. În anul 1975 produceam la 100 ha teren agricol 13 803 kg carne, 24 737 litri lapte, 36 209 buc. ouă. Producția pe locuitor a fost în 1975 de 97,1 kg, carne, 209,1 l lapte, 255 buc. ouă, asigurând condiții tot mai bune pentru aprovizionarea populației, a industriei cu materii prime și a altor nevoi ale economiei naționale.

Modernizarea structurii economice a agriculturii

AGRICULTURA ROMÂNEASCĂ tinde tot mai mult către o structură modernă, două tendințe creîndu-și loc în această direcție: una care vizează creșterea în anumite limite a ponderii muncii materializate în special a celei de proveniență industrială — în produsul global al agriculturii, cealaltă de ridicare a ponderii ramurilor care concentrează un volum mai mare de muncă vie și materializată. (tabelul nr. 4).

prof. dr. Mircea BULGARU

(Continuare în pag. 32)

1) Structura investițiilor în agricultură și silvicultură în unele țări socialiste în 1974 U.R.S.S. 20,5%, Bulgaria 16,8%, Ungaria 14,7%, România 13,3%, Polonia 13,3%, R. D. Germană 12,7%, Cehoslovacia 11,8%, Iugoslavia 5,5% (1973).

Sursă: Anuarul Statistic al R.S.R., D.C.S., Buc. 1976, p. 537—538.

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

INTR-ATIT DE MARE este decepția pe care a produs-o teoria keynesiană în cercurile de specialitate după scurgerea celor patru decenii de la apariția „Teoriei generale a folosirii forței de muncă, a dobânzii și a banilor” (1936), încit, în locul omagiului comemorativ, londonezul „Time” publica un fel de pamflet funerar, calificându-l pe J. M. Keynes nici mai mult nici mai puțin decit o stafie...!). Și nu mai poate fi de aceea nici o surprindere, cind se contrapune „stafiei keynesiene” mereu actuala „soluție”-cheie pentru gîndirea economică nemarxistă, a „economiei de piață”.

Pe această linie de gîndire intră în arena confruntării economistul canadian Harry G. Johnson (n. 1923), produs și el, printre altele, al universităților „ortodoxe” engleze: Cambridge, Londra și Manchester, în prezent stabilit la Universitatea din Chicago, cunoscută citadelă a concepțiilor liberale clasice — tradiționale burgheze, mai ales prin ultimul laureat al „Nobelului” pentru economie, Milton Friedman. Ajuns în „vremuri grele” la vîrsta „clasicilor”, H. J. se simte îndreptățit să abordeze pe cont propriu dilemele în care se zbate gîndirea economică nemarxistă actuală, mai ales în confruntarea cu cercul vicios inflație-șomaj-inflație. Pe H.J. îl neliniștesc infiltrațiile **sociologice și politice** în teoriile economice marxiste actuale — mai ales de emanație keynesiană (folosirea forței de muncă) sau de inspirație samuelsoniană (politică veniturilor). După cum se știe însă, economiștii la care ne-am referit nu introduc din cochetărie — cu atît mai puțin din mîrînimie — impactele politico-sociale conflictuale în raționamentele lor; ei sînt forțați să facă asemenea asocieri sub forța evidențelor șomajului cronic de masă și creșterii valului luptelor de masă împotriva aruncării poverilor depresiunii și inflației pe seama celor ce muncesc.

H.J. intră astfel în dispută, șocat de amplexarea problematicii sociale din rea-

Harry Johnson — un apărător anacronic al neoliberalismului

litatea de criză a capitalismului actual și din **reflecțiile** care se revendică a fi „radicale” în gîndirea economică nemarxistă actuală. Intr-un articol semnificativ intitulat „Ce este greșit în economie”, publicat în mai 1976 în revista „Banker”⁽²⁾, autorul se declară, dintru început, adversarul celor ce pretind că „știința economică ortodoxă” (burgheză) ar avea, pasămite, lacune — remediabile doar prin apelul la intervenția de stat și prin implicarea în raționamentele „clasice” a impactelor sociologice. Ca un reflex tirziu al unor refrene din arsenalul neoliberal, H.J. reia imperturbabil teze „de rezistență” ale economiei politice clasice burgheze, după care actualele probleme cu care se confruntă capitalismul ar fi explicabile prin teoriile istorice testate ale neoliberalismului. Se știe că neoliberalismul atribuie dereglările sistemului capitalist măsurilor guvernamentale inspirate de o „pseudoștiință economică”, pe care H.J. o numește „keynesismul vulgar (-i-zat)”, variantă politico-teoretică diferită de funcsi-total de ceea ce scrisese cîndva defunctul Maestru, H.J. face aluzie doar la unele consecințe negative ale aplicării „greșite” a unei teorii.

Erijindu-se în purtătorul singurului punct de vedere științific — burghez, desigur — după care problema nu se pune în a contesta, pur și simplu, teoriile economice burgheze considerate neadecvate, ci în primul rînd și mai ales în a vedea de ce NU sînt folosite în politica economică a cercurilor guvernante burgheze teoriile

„clasice”, H.J. întreabă: de ce a economiștii burghezi de formație mic-universitară asemenea expedierii pseudoștiințifice, care se dau drept autentică? Vrînd să rămînă în turmă, pînă la pală preocupare a lui H.J. este să și înțeleagă acele teorii economice „oficiale” implică postulări de „externalitate” altele cuvinte cu privire la **natura socială** a capitalismului. Sînt astfel atacate toate problemele în care „radicalii” testatari provoacă și intrigă în țările capitaliste dezvoltate atît știința oficială și politica de stat. De ce, oare, trebuia H.J., am considera că starea societății (capitaliste) se judecă **prim** după măsura în care ea asigură **forța de muncă** și reciproc de ce rămîne tributari convingerii (vulgari-siene) că **folosirea deplină a forței de muncă ar fi expresia plenară a unei politici economice juste**? Poate că, nează el, ar trebui — primo — să ținem la o asemenea prejudecată și ne temem „noi” (capitaliștii!) de și consecințele sale, cînd problema salariatilor! Altfel spus, de ce am dera relația salarii-prețuri mai mult o relație economică ca oricare tranzabilă în termenii unei piețe, și de ce am sofistica la nesfîrșit pe complexelor și multiplelor implicări logice-politice ale acestei incidente? că s-ar cuveni — secundo — să revizuiască și teza conform căreia salariile nu ar fi dominate de așa-zisa „iluzie monetară” (noțiune preluată de J.M. Keynes la V. Fischer), care pretinde că salariile nominale ar evolua independent de anticipările asupra prețurilor și salariilor, „iluzia monetară” trebuie respinsă în opinia neexplicată a lui H.J. și simplu pentru că anticipările oamenilor afaceri se referă nu în primul rînd la ceea ce trebuie să dea muncitorilor, ci mai la ceea ce trebuie să obțină din exploatarea acestora! Este de asemenea der-

FIȘE

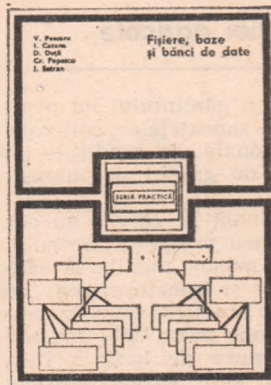
Sesiunea științifică 70 de ani de la răscoala din 1907 a tîranilor

● În zilele de 31 martie — 1 aprilie s-au desfășurat în Capitală, sub egida Academiei de științe sociale și politice, Academiei de științe agricole și silvice, Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție și Institutului de studii istorice și social-politice, lucrările sesiunii științifice cu tema: Lupta de veacuri a tîranimii pentru libertate și dreptate socială, pentru progresul, unitatea națională și neatinerea patriei noastre, participarea activă, alături de clasa muncitoare, la victoria revoluției și construcției socialiste în România.

Din partea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, au fost transmise un cordial salut participanților, precum și urări de succes deplin lucrărilor sesiunii.

La ședința de deschidere au fost prezenți tovarășii Cornel Burtică, Ilie Verdeț, Nicolae Giosan, Constantin Dăscălescu, Angelo Miculescu, Vasile Vilcu.

În comunicările și referatele susținute la sesiune au fost evocate și analizate momentele cruciale ale istoriei mișcărilor tîrănești din patria noastră, care au culmiat cu marea răscoală din 1907. S-au evidențiat: lupta înfrîntă de veacuri a tîranilor români, maghiari, sași și secui, pentru împlinirea aspirațiilor lor de libertate și dreptate socială, pentru înfăptuirea idealurilor de unitate și independență; solidaritatea muncitorilor și tîranilor; rolul comuniștilor, al partidului clasei muncitoare pentru înfăptuirea năzuințelor seculare ale tîrănimii; înflorirea actuală a vieții satelor, a agriculturii socialiste.

● Un colectiv coordonat de dr. inginer V. Pescaru cuprinzînd, în afara sa, pe mat. I. Catona, mat. D. Duță, ing. Cr. Popescu, ing. I. Satran (membri ai catedrei de cibernetică economică de la A.S.E.) a publicat în Editura tehnică, volumul Fișiere, baze și bănci de date (312 p.)

Autorii precizează, de la început, că metodele și tehnicile informatice nu constituie un scop în sine. Obiectivul general al sis-

temelor informaționale (în al prelucrării și teleprelucrării electronice a datelor) este de a contribui la eficiența activității de bază (de producție, comercială, de transporturi etc), în biectivul local (specific) și în stituie asigurarea cu informație de o claritate corespunzătoare necesare și suliciente, în timpul, a nivelelor și punctelor decizie și/sau de informare din sistemul dat cit și din meile informaționale ierarhice perioare. Orientarea dompractică a lucrării nu negliză precizarea teoretică a nivelurilor fundamentale și anume șierul de date: o grupare informații omogene din punct de vedere al semnificațiilor și cțelor de prelucrare; banca de date: un sistem de organizare și prelucrare (teleprelucrare, informației; baza de date: pare a două elemente ale bazei de date. O altă componentă a băncii de date, purtînd denirea de Sistem de Gestiune a Băncii de Date, asigură ge-

ul samuelsonian al așa-zisei „poli-entiturilor”, conform căruia folosirea a forței de muncă ar fi, ar trefie obiectivul prioritar al politicii instrumentale, iar reglementarea guvernala a prețurilor și a salariilor ar reprimă inflația.

Genea puncte de vedere, conchide nt nu numai greșite ca premise de mente logice, dar mai ales sint oare — deteriorante chiar — pentru a afacerilor în economia capita- raționamente logice adecvate (în- or economiei capitaliste) ar trebui să după părerea lui H.J., acest „stiga- șomajului de pe fruntea orînduirii a generat și-l perpetuează, între- se — în spiritul tradiției de gîndire e și neolibérale — dacă nu cumva orii (sic!) au predilecție să facă Astfel, politologii și sociologii pro- ști ar trebui să arate autorităților sint ineficiente politicile anti-infla- (care, oricum, sint și ar trebui te mai „ferm” și exclusiv pe seama ității celor ce muncesc), iar econo- ar urma să renunțe la implicările o-sociale de circumstanță.

filipica johnsoniană se desprinde al că adevăratul defect al teori- omice de expresie keynesiană ar n-au găsit „modul de a pu- problema”, astfel încît orice proble- omică reală să admită soluții bile capitalismului! Judecînd ex- din punctul de vedere al „acade- ților” care afectează o splendidă izo- politică față de mișcarea reală a eco- i capitaliste — reproșul pare plauzi- e admite că o problemă bine pusă a din capul locului jumătate de so- Or, problemele puse de „știința” mică oficială burgheză actuală ad- ntr-adevăr, deocamdată, doar cer- care mai de care mai vicioase : anul realităților, de felul celor din- ețuri și salarii, șomaj și inflație, de- și depresiune, iar pe plan teoretic —

de felul celor dintre keynesism-neolibe- ralism și sinteza neoclasică, dintre key- nesismul bastard și neoliberalismul neo- clasicizat, pentru ca totul să se „infunde” pînă la urmă în impasurile contestatarilor de tot felul, greu atenuate de replicile tot mai stinse ale „științei oficiale”. Și parcă, la drept vorbind, radicalii au ei înșiși cine știe ce „noi soluții”? Comanda socială a capitalismului pretinde economiștilor de toate orientările să se mai facă încă e- forturi perseverente de a salva (ceea ce se mai poate salva) de atacul contestata- rilor, prin concursul unor radicali a ren- vers de genul lui Harry Johnson. Acesta face la rîndu-i tot ce poate pentru a se situa pe linia aceleiași unice „comenzi sociale” a capitalismului. Cei pe care H.J. îi critică sau îi promovează în atenția „știin- ței oficiale” pentru a-i testa sint apologetii mai vechi sau mai noi ai capitalismului. Astfel el denunță keynesismul cit timp chiar țara lui J.M. Keynes ignoră rețetarul keynesian, în combaterea inflației, sperînd că economia capitalistă mai poate fi apărată și numai în numele unei imagi- nare economice de piață — printr-o con- testare atît a keynesismului, cît și a ra- dicalismului. Ceea ce repetă, ce-i drept destul de timid și „timorat” H.J., este do- meniul de referință „îndelung experimen- tat, testat istoricește” al noului libera- lism — atît american, cît și european. De fapt, H.J. nu introduce în raționamen- tele de tradiție liberal-conservatoare nici măcar un mod nou de a „pune problema”. Este, oare suficient pentru o „comandă socială” atît de penibilă cum este scoa- terea gîndirii economice burgheze din impasul nu numai (și nu în primul rînd) logic, dar mai ales politico-social în care se află? Indiferent că este keynesiană (savantă sau vulgară), neoliberală ori neoclasică, gîndirea economică de tradiție burgheză a zilelor noastre își dovedește lipsa de adecvare la viciile capitalismu- lui. Și, dacă uneori implică unele cono- tații politico-sociale, nu o face pur și sim-

plu pentru a se perfecționa, ci pentru că este obligată de ineseși aceste reverberații ale realităților capitalismului. Este de în- teles că implicațiile politico-sociale din gîndirea economică nemarkxistă deschid, cu sau fără voia acestor autori, perspective radicale. Iar perspectivele radicale, ori- cum, reanimă adversitățile față de capi- talism. De aceea, gîndirea economică pusă în serviciul capitalismului oscilează între novatorismul, mai ales eclectic, și ortodoxismul clasic-tradițional. H.J. reduce problema inadecvării unor inovări teo- retice la problema inadecvării logicii acestor teorii. Istoria însă este ignorată. Este ignorată realitatea viciilor de fond ale capitalismului — care au depășit și ipos- taza clasică și ipostaza neoclasică — re- fuzînd pur și simplu orice explicații și terapii apologetice. Cum să lupți împotriva istoriei cu simple elucubrații „logice”, cum să justifici „logic” ceea ce obiectiv este condamnat politic și social? Cînd a- ceastă logică se contraponune și celor mai nevinovate și mai timide încercări de a „pune problema” într-un fel nou, îndărăt- nicindu-se într-o acreditare banală a ve- chilor dogme — ce se mai poate spune chiar despre logică? De aceea, logicele și des- tinele personale se perindă într-o febrilă și prin aceasta greu previzibilă alternață. Dar, indiferent de destinul unor logici sau de logica unor destine personale, rămîne destinul istoric al capitalismului zilelor noastre, care el, deside orice altă logică decît cea a pieirii inevitabile. Cu ce poate împiedica logica implacabilă a istoriei a- ceastă nouă nostalgie, fie și neoliberală de ultimă oră, pe care o profesează H.J., se poate ușor înțelege.

dr. Ioan CRISTESCU

1) Time, din 8 și 15 ianuarie 1976, reluat de Problèmes économiques, nr. 1469, din 21 aprilie 1976

2) Reluat în Problèmes économiques, nr. 1491 din 6 octombrie 1976

bazei de date sau a siste- de date asociate băncii ate. Aceasta permite simpli- ta deliniției: bancă de date ză de date + S.G.B.D.

temul de informare integral o idilică revenire la modul onducere de la mijlocul se- ui trecut, cînd conducerea tății unei întreprinderi mici ealizată de o singură per- ă care ținea un singur fel ă identă, baza deciziilor sale. ele înlănțuite (integrate) g această falsă aparență, rece pornesc de la un com- de date legate prin struc- lor intrinsecă și indepen- de modul lor de prelucrare.

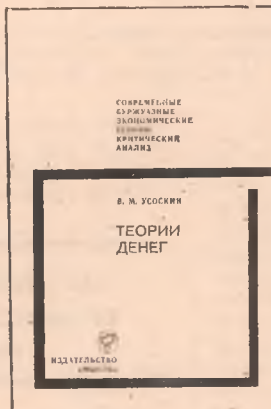
ietatea industrială”, oncept vag și ulos

ub titlul La société post- rielle: un concept vague ngereux, revista FUTURI- publică un articol scris de prospectologi canadieni —

Pierre-André Julien, Pierre La- mande și Daniel Latouche — în care se critică tendința de a in- venta neologisme pentru a ocoli problemele majore ale crizei so- cietății capitaliste și se încearcă să se demistifice conceptul de „societate post-industrială”. Această noțiune este atribuită unei societăți de abundență pentru toți, bazată, în primul rînd, pe producția de servicii, pe o știin- ță și o tehnologie capabile să răspundă în mod eficient la toate problemele actuale, pe un „stat-providență” și mai impor- tant decît în prezent și, mai ales, pe oameni „noi” și fericiți.

„Răspîndindu-se utilizarea u- nui concept atît de ambiguu cum este post-industrializarea — se afirmă în articol — se ajunge să se creadă că etapa istorică ce urmează în mod necesar ca- pitalismului nu este socialismul, ci un capitalism «deosebit», care ar reuși să depășească contra- dicțiile sale. Se elimină spec- trul unei schimbări revoluționare, presupunîndu-se că trecerea la o societate post-industrială se va

face la adăpostul ideologiilor și al conflictelor politice, sub sem- nul raționalității și al comuni- cării...”

● Apărută în Editura „Misl”, lucrarea lui V.M. Usoskin Teorii deneg (Teorii monetare), 230 p., este o analiză critică a concep- ților actuale ale unor teoreti- cienii occidentali nemarkxiști cu prtvire la bani. Înălăturarea siste-

FIȘE

mului metalic, larga introducere în circulație a banilor de credit, folosirea activă de către statul burghez a mecanismului emisiei monetare pentru reglementarea generală a economiei — spune V.M.U. — au avut un efect dublu și contradictoriu. De o parte, a crescut neîndoielnic elasticita- tea circulației monetare, ceea ce a venit în întimpinarea țelurilor și necesităților capitalismului mo- nopolist de stat, de altă parte, s-au creat condiții pentru apari- ția unor crize și mai ascutite și a unor disproporții în economia capitalistă. Capitolele cărții sint: I Economia politică burgheză despre natura banilor și rolul lor în procesul dezvoltării economi- ce; II Keynes și neoclasicii: două abordări teoretice princi- pale în analiza burgheză a bani- lor; III Modificările cele mai noi în doctrinele monetare (anii 50—70). Cartea conține un index de nume și un indice de materii.

Muncitorii străini

DEZRĂDĂCINAȚI PE DRUMURILE EUROPEI

PUȚINE subiecte se regăsesc în presa și în literatura social-politică a ultimilor 10—15 ani cu o frecvență mai mare decât drama milioanele de muncitori care și-au părăsit meleagurile natale, împinși de nevoile în care se zbateau în țările lor și atrași de multe ori de propaganda amăgitoare a celor interesați să-și rotunjească profiturile pe seama exploatarea unei mîini de lucru ieftine și docile.

„Sclavi moderni” la un preț derizoriu

NUMĂRUL muncitorilor străini din țările capitaliste dezvoltate a cunoscut o creștere considerabilă de un deceniu și jumătate, atît în cifre absolute cît și ca pondere în totalul populației active, formînd, după expresia revistei **Droit social** (mai 1976), care-i consacra un număr special, o adevărată „armată industrială de rezervă, pusă în mișcare de iluzia unei reîntoarceri cu o stare mai bună și gata să accepte salarii care evoluează în raport invers cu caracterul penibil al muncii” pe care sînt nevoiți să o accepte.

În unele țări vest-europene, ca de exemplu în R.F.G., efectivul acestei „armate” se măsoară de mai mulți ani în milioane, în vreme ce în alte țări mai mici, cum ar fi Luxemburg, ponderea muncitorilor străini atîngea, chiar într-o perioadă de criză (1974), imobesonantă cotă de 35%. Numai pe ansamblul celor nouă state membre ale Pieței Comune numărul muncitorilor străini înregistrați oficial ajungea la începutul anului 1975 la aproape 6,4 milioane (7,6% din populația activă a țărilor respective), de unde și denumirea dată lor de „al zecelea membru al Pieței Comune”.

Dacă la început muncitorii emigranți din sudul Europei occidentale se îndreptau cel mai adesea spre bazinele carbonifere din nordul continentului, treptat fluxul acesta migrator a cunoscut o largă diversificare, atît pe plan geografic cît și sectorial. La muncitorii provenind din țările mai puțin dezvoltate ale bazinului mediteranean au început să se adauge africani de la sud de Sahara, pakistanezi, sud-coreeni, iar în cazul Angliei o gamă încă și mai diversă, care dă configurația actuală atît de variată a structurii muncitorilor străini după țara de emigrație, ilustrînd o „meridionalizare progresivă” a efectivului acestora.

De asemenea, dacă la început cei mai mulți muncitori străini erau utilizați în ramuri industriale de bază precum industria carboniferă, siderurgia, în construcții și lucrări publice, astăzi majoritatea ramurilor industriale, chiar unele foarte moderne, ca de pildă industria automobilului, utilizează un procentaj considerabil de forță de muncă străină. Prezența ei este semnalată tot mai mult și în sectorul serviciilor (salubritate etc.). Ceea ce rămîne însă comun diferitelor perioade, cum constată și revista citată anterior, este faptul că muncitorii străini trebuie să se mulțumească pretutindeni cu locurile de muncă cel mai prost remunerate, cu muncile cele mai penibile sau considerate inferioare, care cer cea mai redusă calificare, care sînt cele mai periculoase și pe care muncitorii autohtoni nu doresc să le mai efectueze. În același timp, firmele pentru care muncesc acești „sclavi moderni”, nu de puține ori victime ale metodelor prin care monopolurile își procură forța de muncă cu un preț derizoriu, obțin de pe urma lor profituri considerabile, mai înalte decît cele din exploatarea muncitorilor autohtoni. Se apreciază că numai în ultimul dece-

niul muncă care fusese atribuit la început muncitorilor străini, prezența acestora a devenit un fenomen structural, legat de nevoile de forță de muncă ieftină și pentru muncile cele mai grele și mai prost plătite ale economiilor occidentale dezvoltate. În același timp însă, forța de muncă străină acționează pe piața muncii din țările gazdă și ca un factor de amplificare pe termen lung a dezechilibrului acesteia, accentuat de criza economică și de șomajul muncitorilor autohtoni. În majoritatea țărilor, în perioada cea mai acută a crizei, din anii recentți, rata șomajului a fost, de altfel, în general mai ridicată în rîndul muncitorilor străini decît a celor autohtoni. Dar chiar și la dimensiunile ceva mai reduse în termeni absoluți, (în ultimii trei ani numărul muncitorilor străini din Elveția scăzută cu 25 la sută), determinate de criză prin concedieri, reîntoarcerea în țările de origine etc., apare în fiecare zi mai evident că rolul specific jucat de forța de muncă străină o face indispensabilă în țările vest-europene.

Această concluzie rezultă în mod explicit dintr-un raport al Comisiei financiare a Adunării Naționale a Franței, țară în care lucrătorii străini reprezintă 8,5 la sută din populația activă „Muncitorii imigranți rămîn, în fapt un element structural al aparatului productiv național și, poate pentru Franța mai mult decît pentru alte țări, asigură o parte importantă a competitivității sale” (după **Le Monde** 15 februarie 1977).

Tabelul nr.1

Efectivul și ponderea muncitorilor străini în totalul populației active, în cîteva țări vest-europene

		1960	1965	1970	1974
Belgia	în mii	164	182	200	217
	în %	6,5	6,5	6,7	7,0
Olanda	în mii	24	62	120	119
	în %	0,8	1,8	3,2	3,0
Franța	în mii	936	1158	1600	1900
	în %	7,2	8,0	10,0	11,0
R.F.G.	în mii	279	1164	1839	2350
	în %	1,4	5,5	8,5	10,9

Sursa tabelelor: Bulletin hebdomadaire de la Kredietbank, Bruxelles, 1 octombrie 1976

ni în țările Europei occidentale s-au obținut prin exploatarea muncitorilor străini supraprofituri în valoare de circa 20 miliarde dolari.

Un element structural al aparatului productiv național...

DEȘI în timpul crizei din ultimii ani șomajul a atins în lumea occidentală proporții considerabile, asemănătoare celor din anii '30, numărul muncitorilor străini nu a scăzut pe măsura previziunilor anterioare. Acest fapt tinde să susțină teza potrivit căreia în prezent, nemailimitîndu-se la rolul de „amortizor conjunctural” în

...dar condiții dintre cele mai vitrege de muncă și viață

ÎN CONTRADICȚIE cu rolul economic important pe care îl joacă, milioanele de oameni dezrădăcinați din patriile lor — împinși de nevoi și amăgiți de iluziile întreținute de monopoluri averse de cîștiguri rapide — în căutarea unei posibilități de a-și satisface unul din cele mai elementare drepturi ale omului, acela de a munci, de a-și cîștiga în mod cinstit existența, cunosc o soartă tragică. Această stare de fapt este mai clar dacă nu referim, fie și pe scurt, la condițiile deosebit de vitrege de muncă și de viață care le sînt oferite.

În afară de discriminarea notorie în salarizare, un indicator al condițiilor grele de muncă cu care sînt confrunțați muncitorii străini îl reprezintă frecvența accidentelor de muncă, și, de asemenea, mai mare în rîndul imigranților. Cum atestă între altele un raport întocmit de experți francezi în aceeași ramură și la același nivel de calificare, datorită economiilor care se fac pe seama măsurilor de protecție muncii, indicele accidentelor grave est

mai ridicat pentru imigranți, ca de
 în metalurgie: 0,88 la sută în
 ul francezilor, față de 2,66 la sută
 rindul muncitorilor proveniți din
 hreb și de 1,69 la sută în rindul
 rlații muncitori străini.

Altfel, este vorba de un adevărat
 vicios. Condițiile grele de mun-
 și salariile necorespunzătoare, în
 ial în anumite ramuri, atrag re-
 gerea la forță de muncă imigrată.
 iv pentru care condițiile de mun-
 rămân grele, modernizările (care,
 gur, ar presupune investiții), ade-
 ri întârzie, iar salariile rămân de
 erie, deoarece muncitorii străini se
 nevoiți să accepte orice muncă li
 oferă, mai ales în perioadele de șo-
 ridicat, cum este și cea actuală.

ifrele statistice atestă că în peri-
 ele de recesiune șomajul este mai
 icat în rindul muncitorilor străini
 it între cei autohtoni. Aceasta în-
 te și datorită ponderii mari a pri-
 or în ramurile industriale de bază
 în construcții, toate sectoare foar-
 sensibile la variațiile conjuncturii.
 R.F.G., de pildă, ponderea șomeri-
 a fost în 1975 de 4,7 la sută, în
 samblu, dar de 6,8 la sută în rindul
 muncitorilor străini, oficiile de plasare
 ad de altfel obligate prin lege de a
 preferință cetățenilor R.F.G. în
 a străinilor la acordarea unui loc
 muncă. În Franța, constată raportul
 at anterior, rata șomajului printre
 muncitorii străini era în 1976 cu 26
 sută mai înaltă decât la muncitorii
 tohtoni, iar rata șomajului între
 muncitorii imigranți din țările Mag-
 ebului reprezenta dublul celei pe
 samblu muncitorilor imigranți.

Dintre cele mai precare sînt con-
 dițiile de locuit ale muncitorilor străini.
 ghesuiți în adăposturi nedemne de
 nțe umane (pivnițe insalubre, ba-
 ci, camere fără ferestre în care se
 arme cu schimbul), pentru care însă
 ătesc chirii exorbitante, reprezentînd
 ursa altor profituri pentru cei care
 ezită să transforme în bani sufe-
 nțele acestor dezrădăcinați. Lipsiți
 e un adăpost demn de acest nume și
 e o retribuire cît de cît echitabilă,
 psiți de asistență sanitară, de școli în
 mba maternă pentru copii, muncitorii
 migranți au găsit și mai puțin ceea
 sperau cel mai mult — siguranța
 ocului de muncă.

Ultimii angajați, primii concediați...

Străini într-o țară străină

PEREGRINĂRILE muncitorilor stră-
 ini în căutare de lucru atrag atenția
 asupra unui aspect deosebit de dure-
 ros pe plan social și uman: integrarea
 dificilă în viața socială. Dificultățile
 legate de acest aspect sînt cu atît mai
 mari cu cît muncitorii străini provin
 în măsură crescîndă din țări tot mai
 îndepărtate, cu culturi mult diferite de
 cele ale țării „gazdă”, cu alte tradiții,
 cu alte obiceiuri. Intrați într-o lume
 în care fiecare
 trăiește doar pen-
 tru el, aruncați și
 izolați la periferia
 acestei societăți,
 ruți în cele mai
 multe cazuri de
 familiile lor, mun-
 citorii străini au
 de înfruntat un
 lung cortegiu de
 umilințe și discrimi-
 nări. Căutați
 pentru munca grea
 pe care acceptă să
 o presteze, știin-
 du-se că sînt ne-
 voiți să primească
 orice muncă li se
 oferă, ei sînt însă
 mult mai puțin
 tolerați ca oamenii,
 se văd privați de
 drepturi elemen-
 tare, sînt tratați

cu răceală dacă nu chiar cu dis-
 pret. Semnificativ pentru opiniile
 anumitor cercuri de dreapta în
 această privință este faptul că în
 Elveția, în ultimii șapte ani, au
 fost organizate trei referendumuri
 care să decidă dacă să se reducă sau
 nu efectivul muncitorilor străini și a-
 ceasta nu pentru motivul că ei nu mai
 erau necesari. Este adevărat că de fie-
 care dată răspunsul obținut a fost „nu”.

Cele relatate se referă la muncitorii
 imigrați legal. Dar nu trebuie uitat că
 în afara lor există un amplu contin-
 gent — estimat numai în țările Pieței
 comune la circa 600 000 (sau la 10 la
 sută din total) — de muncitori străini
 care au imigrat ilegal, cel mai adesea
 fiind recrutați de traficanți lipsiți de
 scrupule; pentru imigranții ilegali
 condițiile de muncă și de viață sînt
 încă și mai grele, iar spectrul conce-
 dierii și al aruncării în stradă — mult
 mai apropiat. Circa 50 de muncitori,
 de pildă, în marea majoritate imigranți
 din cele mai diverse țări, angajați de
 o agenție furnizoare de „muncitori
 temporari”, au fost nevoiți să facă
 greva foamei într-o biserică din Fran-
 ța, pentru a alerta opinia publică asu-
 pra faptului că nu-și primiseră salariul
 convenit de multe săptămîni, nemaia-
 vînd din ce trăi. „Acești nenorociți” —
 scria *Revue politique et parlementaire*
 (martie-aprilie 1976) — erau aproape
 toți imigranți mai mult sau mai puțin
 clandestini, neînțelegînd limba noas-
 tră și știind încă și mai puțin s-o ci-
 tească. O pradă prețioasă pentru agen-
 ția care îi angajase. Salariul încasat

reprezenta aproximativ un sfert din
 cel pe care l-ar fi primit un muncitor
 obișnuit.

Criza economică din Occident a
 făcut ca și efectele acestei migrații de
 largi proporții asupra țărilor de ori-
 gine, prezentate în trecut exclusiv ca
 beneficiare ale fenomenului, să fie pri-
 vite mai nuanțat. S-a constatat astfel
 că șomajul în creștere în țările „gazdă”
 a antrenat nu numai restricții la anga-
 jarea de noi imigranți dar și concedi-
 erea multora din cei angajați în trecut,
 agravînd șomajul cronic din țările de
 origine, pe care se presupunea anteri-

Tabelul nr.2

Muncitorii străini din cîteva țări
 vest-europene, după țara de emigrație
 (în mii, în 1974)

Tara sau zona de emigrație	Tara de imigrație	R.F.G.	Franța	Anglia	Belgia ^{x)}
C.E.E.		527	300	630	130
Spania, Portugalia		250	740	47	38
Grecia		225	5	50	6
Maghreb		30	640	2,8	35
Turcia		590	25	3	10
Commonwealth		-	-	631	-
Alte țări		728	190	301,2	11
Total		2350	1900	1665	230

x) Inklusiv șomerii din rindul muncitorilor străini

or că-l atenuează. S-a constatat în
 plus că, mai ales cînd este vorba de
 forță de muncă calificată, de care in-
 seși țările de emigrație duc lipsă, dez-
 rădăcinarea și emigrarea ei subminea-
 ză dezvoltarea viitoare a patriei lor
 într-o epocă în care accelerarea dez-
 voltării devine un imperativ primordi-
 al. Nici argumentul contribuției pe
 care muncitorii străini o aduc la re-
 ducerea deficitului balanței de plăți
 a țării lor de origine nu și-a dovedit
 veridicitatea: valoarea contribuției
 respective s-a redus drastic în timpul
 crizei, adică tocmai cînd era mai nece-
 sară, determinînd, de exemplu, cunos-
 cuta revistă *The Economist* (20 decem-
 brie 1975) să afirme că „ar fi mai înțe-
 lept pentru țările furnizoare (de forță
 de muncă — n.n.) să nu se bazeze prea
 mult pe ea ca sursă de devize”.

★

DRAMA muncitorilor imigranți, din
 care majoritatea aparțin tinerei gene-
 rații, constituie o serioasă problemă u-
 manitară pentru epoca noastră; ea face
 și mai necesară o conlucrare activă în-
 tre țările lumii, pentru găsirea căilor
 de îmbunătățire a condițiilor de viață
 și de muncă ale maselor muncitoare,
 inclusiv ale celor nevoiți să-și pără-
 sească patria în căutare de lucru, con-
 diții, care, așa cum s-a văzut, sînt de
 cele mai multe ori înjosoare pentru
 însăși condiția umană. O asemenea
 conlucrare ar constitui o contribuție
 importantă la rezolvarea unor proble-
 me umanitare de reală stringență și
 actualitate.

D. DRAGOMIRESCU

TENDINȚE - CONIUNCTURI

Șomajul in rindurile tineretului

NUMĂRUL tinerilor în căutare de lucru se ridică în această iarnă, în țările vest-europene, la aproape 2 milioane, iar pe ansamblul celor 24 țări membre ale O.C.D.E. la nivelul record de 7 milioane, reprezentând 40% din efectivul total al șomerilor. Statisticile date publicității de Organizația Internațională a Muncii relevă că în general în acest deceniu șomajul a crescut mai rapid în rindurile

tineretului, așa cum o atestă datele tabelului de mai jos, și aceasta nu numai în Europa occidentală, ci și în America de Nord, Japonia și Australia. Situația amintită reprezintă — după opinia autorilor raportului — cea mai gravă problemă a țărilor industrializate din Occident. „Chiar dacă recesiunea ar dispărea în mod miraculos peste noapte, ar rămâne încă un mare număr de tineri în căutare de lucru umblind pe străzi cu puțină speranță că ceva se va schimba”, se afirmă în raport, în legătură cu cauzele structurale profunde ale acestui acut fenomen economic și social din lumea capitalului.

Proportia tinerilor *) în totalul șomerilor

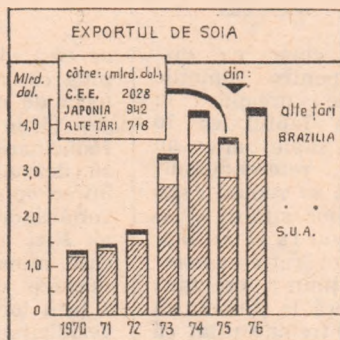
	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976
R.F.G.	19	20	20	23	28	29	---
Franța	23	25	26	29	33	37	38
Italia	27	26	27	30	32	34	35
Anglia	27	31	32	28	30	42	44

*) Tineri sub 25 ani (în cazul Italiei, sub 21 ani).
Sursa: Le Monde, 9 martie 1977.

Ascensiunea prețului la soia

DUPĂ O MIȘCARE în general descendentă, care s-a instalat în 1973, de anul trecut prețul soiei pe piața mondială a început să sporească din nou, după cum rezultă din graficul reprodus după The Economist. Pentru a face față cererii mondiale în continuă creștere (soia fiind utilizată tot mai mult nu numai ca furaj foarte bogat în proteine, ci și în alimentația oamenilor), se experimentează intens soiuri hibride de mare randament, dar cercetările nu au fost pînă acum soldate cu succes.

Principalul exportator de soia sînt S.U.A., țară care produce 2/3 din recolta mondială și furnizează 85 la sută din exportul mondial. Soia a început să concureze cu porumbul și cu grîul ca prin-

cipal produs de export al S.U.A., asigurînd încasări mai mari decît exportul oricărui produs industrial finit, inclusiv al celui de avioane cu reacție sau de calculatoare electronice. Spre deosebire de S.U.A., care livrează soia ca atare, următorul mare exportator mondial — Brazilia — exportă soia în special sub formă de făină și ulei.

Perspective 1977

ÎN TERMENI REALI, potrivit băncii americane Chase Manhattan, economia țărilor nesocialiste va crește în 1977 cu numai 3,5%, în condițiile în care rata inflației se va situa în jurul a 7%, rată despre care se apreciază că „lasă puțin spațiu pentru măsuri de stimulare a conjuncturii în majoritatea țărilor occidentale dezvoltate”. La rîndul său, Bank of America, într-un ra-

EVOLUȚII MONETARE

PERIOADA 28 martie — 1 aprilie 1977 a fost caracterizată printr-o ușoară slăbire a cursului dolarului S.U.A. în comparație cu celelalte valute vest-europene, evoluție determinată de anularea deficitului sporit al balanței comerciale a S.U.A. pe luna februarie a.c., de 1.81 miliarde de dolari.

Marca vest-germană a continuat să se reprecieze față de dolarul S.U.A., de francul elvețian și de monedele din „șarpele valutar”. Astfel, pe data de 29 martie a.c. cursul mărcii vest-germane a atins nivelul de 2.3855 mărci vest-germane pentru un dolar S.U.A., comparativ cu 2.3900 mărci la începutul intervalului.

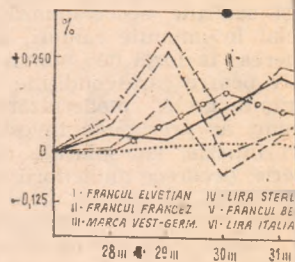
Evenimentul principal în perioada analizată a fost hotărât de guvernele Suediei, Danemarcei și Norvegiei de a devaloriza monedele naționale (cu 6% coroana suedeză și cu 3% coroana norvegiană) în comparație cu celelalte monede din „șarpe”, în cadrul căruia s-au stabilit în acest fel noi pa-

Francul elvețian a terminat intervalul la un curs de 2 franci elvețieni pentru un dolar. Francul francez s-a repreciețat ușor în intervalul analizat (4.9690 franci francezi pentru un dolar la sfîrșitul intervalului, față de 4.9730 franci francezi la începutul lui), evoluție determinată de reducerea deficitului comercial pe luna februarie a.c. la 1,5 miliarde franci francezi, de la 2,4 miliarde franci în luna ianuarie a.c. Lira sterlină s-a repreciețat față de dolarul S.U.A. în perioada analizată, terminînd intervalul la nivelul de 1.7198 dolari pentru o liră sterlină, comparativ cu 1.7180 dolari pentru o liră sterlină la începutul intervalului 31 martie a.c. Banca Angliei a anunțat reducerea dobinzii minime de împrumut de la 10,5% la 9,5%, descurajînd astfel aflulul capitalurilor din străinătate. Lira italiană și francul belgian au continuat să se repreciețeze ușor în jurul nivelurilor de 387,50 lire pentru un dolar, respectiv de 36,62 franci belgieni pentru un dolar. Yenul japonez a continuat să se repreciețeze față de dolarul S.U.A., terminînd intervalul la un nivel de circa 275 yeni pentru un dolar. Dînța a fost determinată de anunțarea excedentului balanței comerciale a Japoniei pe luna februarie a.c., de 1,4 miliarde dolari S.U.A., comparativ cu un deficit de 77 milioane dolari în luna ianuarie a.c.

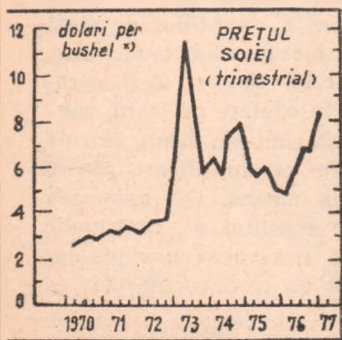
Dobinzile la eurodepozitele în dolari S.U.A. la 6 luni au scăzut în jurul nivelului de 5,8125%. În timp ce dobinzile la eurodepozitele în franci elvețieni pe 6 luni au manifestat o ușoară scădere de la 6,325% la 6,25% la începutul intervalului, la sfîrșitul lui). Dobinzile la euromarca vest-germană au scăzut ușor în jurul nivelului de 4,6875%.

Prețul aurului a continuat să scadă, terminînd intervalul la 148,25 dolari/uncie, comparativ cu 151,20 dolari/uncie la începutul intervalului și 153,60 dolari/uncie la finele perioadei precedente. Scăderea prețului aurului a fost determinată de anunțul că Trăzaria americană va efectua vânzări de aur pe piața liberă.

Paul DUMITRA
Gheorghe MUNT

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 25.III.1977, luîndu-se ca punct de referință cursurile din ziua de 25.III.

*) 36,7 busheli = 1 tonă

port consacrat perspectivei economiei occidentale, prognozează un ritm de creștere ceva mai alert, de 5,3% pe an, adăugînd însă că ar fi o eroare pentru țările capitaliste de aștepta relansarea economiei lor de la o intensificare substanțială a cererii de import

în S.U.A., R.F.G. și Japonia. În plus, această din urmă de pildă, al cărei import mează să sporească cu 15% actualul an fiscal, puțină jumte la 80 miliarde de dolari contează cu mai puțin din exporturile celor nouă membre ale Pieței comu-

RACOLAREA DE CADRE CALIFICATE — ATENTAT LA EFORTURILE PENTRU LICHIDAREA SUBDEZVOLTĂRII ÎN LUME

ISTORIA RECENTĂ A CAPITALISMULUI abundă în dovezi că monopolurile din țările occidentale recurg la orice fel de mijloace atunci când este vorba de recrutarea acea forță de muncă, acele categorii de lucrători care le pot asigura profiturile cele mai ridicate. Un astfel de mijloc este furtul — chiar dacă acestei noi metode generale i se găsește, în funcție de circumstanțe, alte echivalente, mai mult sau mai puțin ocolite. Este adevărat că în zilele noastre se cunoaște mai puțin practica răpirilor de savanți și specialiști, destul de frecventă numai cu puține dezechilibrări în urmă, în lumea capitalistă de imediat după al doilea război mondial. Dar rivarea concurenților, a altor țări, de un potențial de mână de lucru calificată a continuat să se practice, îmbrăcând forma racolării specialiștilor, a cadrelor cu o altă pregătire dintr-un domeniu sau altul, și ducând în repetate rânduri la proteste vehemente din partea țărilor afectate. Scara pe care se desfășoară în prezent acest „mare business“ dintotdeauna al capitalismului este incomparabil mai vastă decât în trecut, categoriile de lucrători vizate sînt mult mai cuprinzătoare. Iar dacă altădată victimele furtului erau mai ales întreprinderi concurente din aceeași țară sau din alte țări capitaliste dezvoltate, astăzi acestor metode incalificabile le sînt expuse înainte de toate țările în curs de dezvoltare.

COMUNITATEA INTERNAȚIONALĂ, prin forurile cele mai reprezentative în care se face auzit glasul națiunilor, a ajuns în ultimii ani la un consens larg asupra necesității de a se reduce gravele decalaje între nivelurile de dezvoltare economică ale unor țări și altele, de a se progresa pe calea lichidării în final a fenomenului de subdezvoltare. Nu a putut fi contestată prin nici un fel de argumente urgența acțiunilor în vederea atingerii acestor obiective, a unor acțiuni energice și coordonate, începînd cu efortul propriu al fiecărui popor și mergînd pînă la cea mai amplă colaborare internațională. Înlăturarea înecităților generate de imperialism, colonialism, neocolonialism se află pe primul plan al exigențelor instaurării unei noi ordini economice și politice mondiale, de care populații de multe sute de milioane își leagă speranțele în făurirea mai grabnică a unui trai demn de om.

Cu atît mai deplasată, anacronică apare în lumea contemporană persistența unor relații, practici, fluxuri care întretin și tind să accentueze subdezvoltarea, unele dintre ele însoțitoare dintotdeauna ale tendințelor colonialiste, altele dimpotrivă noi, specifice timpurilor noastre. Printre acestea din urmă stîrnește reprobarea îndreptățită a opiniei publice din țările în curs de dezvoltare, și nu numai din aceste țări, racolarea de cadre calificate —

această importantă resursă națională — de către țările cu economie avansată.

Un uriaș transfer gratuit de resurse către țările capitaliste dezvoltate

PROPORȚIILE fenomenului preocupă de mai multă vreme diferite organisme ale Organizației Națiunilor Unite, care i-au consacrat studii și au inițiat măsuri pentru o mai bună cuprindere statistică a sa, ca una din premisele pentru o contracarare mai eficientă. În ianuarie-februarie 1977, problema exodului de personal calificat din țările în curs de dezvoltare s-a aflat pe ordinea de zi a sesiunii Comisiei pentru dezvoltarea socială din cadrul Consiliului economic și social ONU; într-un raport al Secretarului general al ONU elaborat pentru această sesiune se atrage atenția asupra „deplasării curbelor cererii și ofertei“ din țările capitaliste în anii 1974—1975, pe fondul crizei economice, care a fripat capacitatea lor de absorbție pentru specialiști și chiar pentru muncitori calificați (doc. E/CN. 5/545). Dar aceasta nu schimbă faptul că „exodul“ este re-

zultatul unei vaste acțiuni de atragere a mii și mii de oameni, de determinare a lor prin mijloace adeseori perfide să-și părăsească țara. Sistemul de racolare a cadrelor este subordonat în totul nevoilor economiei țărilor capitaliste dezvoltate și ale firmelor monopoliste care o stăpînesc, subordonat deci și „adaptărilor“ cerute de oscilațiile proprii acestui tip de economie.

Mai concludente decât modificările vremelnice determinate de peripețiile ciclului capitalist sînt datele pe perioade mai lungi. În același raport al Secretarului general se citează rezultatele unei investigații asupra „exodului de competențe“ din țările în curs de dezvoltare în perioada 1961—1972 pentru care sînt disponibile cifre mai detaliate: pe baza fluxului de ingineri, cercetători, medici (inclusiv chirurghi) spre țări capitaliste dezvoltate a reieșit un cîștig net pentru aceste țări, și pentru acea perioadă, de aproape 45 miliarde de dolari — peste 30 de miliarde în cazul S.U.A., peste 10 miliarde în cel al Canadei și circa 3,5 miliarde în cazul Angliei. „Exodul de competențe“ nu reprezintă, așadar, numai emigrarea unor persoane fizice al căror rol în dezvoltarea social-economică se transferă implicit din țara lor de origine în aceea de imigrație. El reprezintă în același timp „un transfer de resurse productive din țările în curs de dezvoltare spre țările dezvoltate — un transfer invers de tehnică“, și anume gratuit, fără contrapartidă pentru țara de emigrație, remarcă autorii investigației, elaborată de către Secretariatul UNCTAD (doc. TD/B/C.6/7).

Sensul expresiei „transfer invers de tehnică“ este deosebit de puternic reliefat de cifre ca cele citate mai sus. Se poate porni de la remarcarea faptului că fenomenul denumit „exod de competențe“ sau „brain drain“ s-a observat și se observă și în relațiile dintre economiile capitaliste dezvoltate înseși, constituind unul din aspectele luptei de

concurență dintre ele. Dar cînd fluxul de personal calificat se îndreaptă spre aceste economii din țările în curs de dezvoltare, care ar trebui să fie **beneficiare** ale tehnicii și tehnologiei moderne din Occident, caracterul nefiresc, contrar judecății sănătoase, al unui asemenea fenomen este frapant. Cei despre care se știe că ar trebui să fie înainte de toate primitori de resurse productive avansate, pentru a putea să înlăture mai grabnic moștenirea nefastă a dominației coloniale de secole, se văd constrinși de mecanismul schimburilor internaționale capitaliste să cedeze tocmai resursa vitală necesară pentru asimilarea și valorificarea în propria economie a capitalului fix eventual obținut. „Transfer invers de tehnică“ înseamnă deci, ca și în cazul altor fluxuri internaționale proprii relațiilor de dependență generate de capitalism, finanțarea dezvoltării în continuare a celui bogat de către cel sărac a cărui subdezvoltare se perpetuează în condițiile cesiunii neîntrerupte a mijloacelor necesare pentru ieșirea din această stare.

Studiul menționat al UNCTAD oferă câteva expresii concrete semnificative ale fenomenului și ale implicațiilor sale dureroase pentru țările în curs de dezvoltare. În deceniul al șaptelea și în primii ani ai actualului deceniu (1961—1972), țările acestea au pierdut de pe urma emigrării numai în cele trei state occidentale amintite — S.U.A., Canada, Anglia — ceva mai mult de 230 000 de specialiști, dintre care 82 000 de ingineri și cercetători, aproape 50 000 de medici, peste 100 000 de alte cadre calificate. Pe baza estimării că spre aceste trei state se îndreaptă 75% din specialiștii racolați în țările în curs de dezvoltare se consideră că numărul total al celor emigrați în aceste condiții a fost în perioada respectivă de circa 300 000. Și aceste cifre sînt **subestimări**, cum se constată și în studiul UNCTAD, căci datele existente nu cuprind decît un grup restrîns de categorii profesionale.

Ceea ce este clar pe de altă parte, subliniază același studiu, este faptul că țările în curs de dezvoltare au devenit tot mai mult, de-a lungul anilor, principalii exportatori de personal calificat spre țările capitaliste dezvoltate. În cazul S.U.A., de exemplu, imigrația din țările în curs de dezvoltare a constituit în media anilor 1961—1972 nu mai puțin de 59% din importul lor total de personal calificat, iar procentul anual a crescut de la 37%, cît era la începutul intervalului, la 86% la sfîrșitul lui. Procentele medii pe întreaga perioadă au fost de 26% în cazul Canadei și 22% în acela al Angliei.

Poziția aceasta de „prim furnizor de competențe“ pe care o au astăzi țările în curs de dezvoltare în raport cu țările capitaliste dezvoltate, este în orice caz incompatibilă cu cerințele unor relații economice internaționale echitabile, ale creării unei lumi mai drepte în care bunăstarea unora să nu fie clădită pe suferințele nesfîrșite ale altora, fenomenul de risipă din societatea zisă „de consum“ — pe privarea de strictul

necesar traiului în țările „lumii a treia“. Crearea unei noi ordini economice internaționale cere ca țările occidentale cu economie avansată să pună capăt stimulării emigrării specialiștilor din țările în curs de dezvoltare.

Incidențe grave, cu neputință de ignorat

ADEVĂRATELE dimensiuni și implicații ale brain-drain-ului din țările în curs de dezvoltare au rămas multă vreme în penumbră. Treptat, aceasta face loc unor constatări tot mai bine fundamentate cu privire la amploarea prejudiciilor pe care fenomenul le aduce eforturilor pentru reducerea decalajelor și înlăturarea subdezvoltării.

Înainte de toate, se impune precizarea caracterului gratuit al uriașului transfer reprezentat de exodul de competențe. Pe perioada 1961—1972, cîștigul net al ansamblului țărilor capitaliste dezvoltate de pe urma acestui transfer a fost evaluat de experții UNCTAD la cel puțin 50 de miliarde dolari. Or, dacă se ia ca termen de comparație ajutorul public pentru dezvoltare din partea țărilor industriale avansate din Occident, se constată că în același interval de timp el a fost de numai 46 de miliarde de dolari. Această comparație, oricît de semnificativă, atinge însă numai o latură a problemei.

Să recapitulăm: Țările sărace, a căror economie se caracterizează printr-o rămînire în urmă pe plan tehnic, sînt puse în situația să cedeze în fiecare an țărilor capitaliste dezvoltate o parte însemnată și crescîndă din capacitatea lor tehnică sub formă de mîna de lucru calificată. Cum este „contabilizat“ acest transfer? De fapt, în nici un fel. Datorită unui sistem de contabilitate a relațiilor economice internaționale defectuos din punct de vedere conceptual, se constată în studiul UNCTAD amintit mai înainte, exodul de competențe a rămas practic nerecunoscut ca un flux valoric în cadrul acestor relații. Or, fluxurile internaționale de resurse afectează într-un fel sau altul capacitatea de producție a țărilor antrenate, și în acest sens ignorarea „transferului invers de tehnică“ denaturează realitatea. Totodată, fluxurile de resurse presupun contractarea unor datorii între parteneri, și iarăși neinclusiunea acestui capitol generează denaturări. Experții UNCTAD concretizează această idee printr-un calcul referitor la finele anului 1972, și anume ei confruntă datoria publică externă a țărilor în curs de dezvoltare de la acea dată cu valoarea cumulată pe 12 ani a exodului de cadre calificate din țările în curs de dezvoltare spre țările occidentale cu industrie avansată. Scăzînd din datoria externă — cifră atunci la 89 miliarde de dolari — cei circa 45 miliarde de dolari la cît este evaluat „transferul invers de tehnică“, rezultă că datoria externă **reală** nu ar

fi trebuit să fie decît de circa 44 miliarde, adică **jumătate** din cea scripă după metodele de contabilizare existente.

Dar nici un fel de perfecționări contabilizării nu ar putea atenua în dențele excepțional de grave ale însă exodului, dincolo de cuantificările sale valorice. Și aceasta chiar dacă s-ar țeseama, în astfel de cuantificări, faptul, că aceeași unitate monetară venit riscă să aibă implicații mult mai serioase atunci cînd este pierdută de țară în curs de dezvoltare decît atunci cînd este cîștigată de o țară cu economie dezvoltată.

Este cu neputință de ignorat incidențele grave ale „transferului invers de tehnică“ înainte de toate asupra capacității țărilor în curs de dezvoltare a-și făuri propriul viitor, așa cum dorește poporul din fiecare țară, viitor în care starea de subdezvoltare să nu mai fie decît o tristă amintire. Așa cum s-a arătat într-unul din materialele prezentate la recenta sesiune a Comisiei pentru dezvoltarea socială a ECOSOC: „Exodul de cadre cu înaltă calificare din regiuni mai puțin dezvoltate spre țări mai dezvoltate constituie astăzi o **îngrădire serioasă a posibilităților țărilor afectate de a-și folosi pe deplin și în mod suveran resursele lor materiale, umane, științifice și tehnice**“ (doc. E/CN.5/NGO/123 din 19 ianuarie 1977). Resursa națională crucială pe care o reprezintă personalul calificat, specialiștii de toate genurile, nu poate fi înstrăinată fără ca aceasta să se repercuteze negativ asupra punerii tuturor celorlalte resurse naționale în slujba ridicării economiei. Totodată, racolarea de cadre calificate din țările în curs de dezvoltare este un factor care împotechează și viciază relațiile internaționale. Este absolut firesc faptul că sîcîrțatul țărilor capitaliste dezvoltate, în cadrul sesiunii Comisiei menționate, **„abandonarea oricărei politici de imigrare care ar viza să incite la emigrarea cadrelor științifice din țările în curs de dezvoltare“** (idem).

Practica racolării de personal calificat din țările în curs de dezvoltare se cere extirpată nu numai în interesul strict al acestor țări. Comunitatea internațională este mai conștientă astăzi ca oricînd că problema lichidării subdezvoltării nu interesează numai o zonă geografică sau alta, un grup de țări sau altul. Tensiunile pe care persistența decalajelor și cu atît mai mult tendința adîncirii lor le generează în lume afectează toate națiunile, toate statele. Cu atît mai mult, racolarea de specialiști este un atentat nu numai la eforturile pentru înlăturarea fenomenului de subdezvoltare, ci și la destinarea în relațiile internaționale, la bună înțelegere între popoare. Mai trebuie oare repetat că ea este un constant atentat la demnitatea umană a tuturor acelor, nenumărați, care se străduiesc din răsputeri în lumea de astăzi să ridice și economia țării lor la cerințele și posibilitățile epocii contemporane ale unui trai pe măsura cuceririlor umanității.

Locuri de muncă in dispariție

PESTE un milion și jumătate de locuri de muncă au dispărut în industria vest-germană de la începutul actualului deceniu. Iată ce rezultă din statistici și analize recent publicate în presa R.F.G. Slăbiciunea persistentă a investițiilor, pe fondul general al fenomenelor recesioniste, a fost una din cauzele principale care au făcut ca nu-

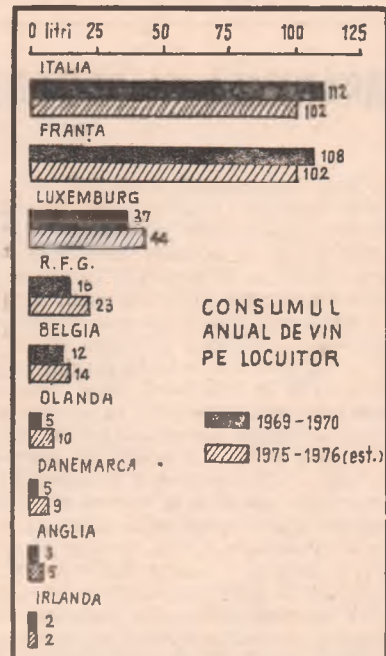
mărul celor ocupați în ansamblul acestei importante ramuri să scadă de la 10,2 milioane în 1970 la 8,6 milioane în 1976. Proporțiile reducerii au variat în diferitele ramuri, dar au fost deosebit de ridicate într-o serie de cazuri. În turnătorii, de exemplu, personalul întreprinderilor a fost micșorat pe ansamblu cu nu mai puțin de o pătrime Graficul, pe care îl reproducem după săptăminalul **VDI-Nachrichten**, înfățișează gama largă a ramurilor afectate. Raționalizarea capitalistă a producției care se răsfringe în datele prezentate își confirmă încă o dată rolul de surză a șomajului în țările occidentale.

Polonia — țară de tranzit

POLONIA dezvoltă rețeaua liniilor de transport cu feribot din Marea Baltică, cursele regulate care se efectuează în prezent în porturi din Suedia și Finlanda urmînd a fi extinse în anii 1979-1980 către Danemarca și Norvegia. În acest scop șantierele navale „A. Warski” din Szczecin urmează să construiască în perioada 1977-1980 șapte feriboturi ultramoderne, capabile să transporte — fiecare — peste 1000 de pasageri și circa 300 de automobile. Avîndu-se în vedere creșterea continuă a traficului de mărfuri și pasageri între țările din nordul și cele din centrul sau sudul Europei, liniile maritime poloneze din Marea Baltică efectuează — alături de transporturile pentru economia națională — și un volum tot mai mare de transporturi în tranzit. Este vorba de tranzitul de mărfuri (îndeosebi cele perisabile) și turiști între țări ca Suedia, Danemarca, Norvegia și Finlanda, pe o parte, și Austria, Cehoslovacia, Ungaria, România sau Bulgaria, pe de alta.

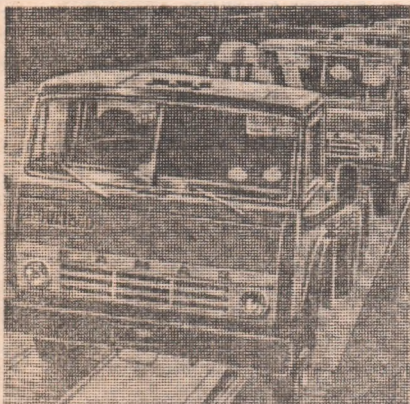
Consumuri de vin comparate

PRODUCȚIA DE VIN a țărilor membre ale Pieței Comune vest-europene sporește cu 2,25% pe an, în vreme ce consumul crește cu mai puțin de 1% pe an. Principalii consumatori — italienii și francezii — beau chiar mai puțin decît cu un deceniu în urmă (vezi graficul). Creșterea producției are la bază mai ales utilizarea îngrășămintelor și

KAMAZ — primele mii de autocamioane

PRINTRE importante obiective industriale puse în funcțiune în pragul acestui an în Uniunea Sovietică se numără și prima parte a Uzinei de autocamioane de pe Kama. De fapt, este vorba de un complex industrial mare — în faza finală — se va compune din șapte uzine, producînd anual 150

Sute de camioane noi părăsesc zilnic benzile de montaj ale KAMAZ-ului

mii de autocamioane de mare tonaj și 150 mii de motoare Diesel.

Autocamioanele KAMAZ vor constitui o întreagă familie (aproximativ 15 tipuri), cu ansambluri în cea mai mare parte unificate — soluție care permite educerea de 1,5-2 ori a consumului de muncă și a costului produselor. Tot-

odată motoarele fabricate aici vor fi montate pe autocamioane produse de uzine din Moscova și Ural, precum și pe autobuze destinate transportului urban.

Pe uriașul „poligon” al uzinei, de circa 100 kmp, au fost experimentate metodele principale noi de construcție, cum ar fi înlocuirea fundațiilor tradiționale prin piloni de susținere, montați în găuri forate în sol. Pe această cale, volumul de pămînt dislocat a fost redus cu 12 mil. mc și — ceea ce este mai important — termenul de punere în funcțiune a putut fi scurtat cu cel puțin un an.

Apa și energetica

ÎN ANUL 1985 capacitatea de răcire a apelor de suprafață (rîuri și lacuri) din R.F.G. va fi folosită într-o măsură care nu va permite folosirea ei pentru noi termocentrale. La acest rezultat adăunge o expertiză a Institutului Batelle în care se arată că, drept urmare a creșterii însemnate a producției centralelor nucleare-electrice, 73% din întregul consum de apă al R.F.G. va fi destinat în 1985 numai operațiunilor de răcire pe care le implică furnizarea de energie electrică. Experții conchid că se impune nu numai elaborarea unor noi procedee de răcire, ci și luarea de măsuri în legătură cu randamentul termic al centralelor nucleare-electrice. Se propune în speță amplasarea tuturor centralelor noi de acest fel exclusiv în zonele de coastă. În prezent termocentralele din R.F.G. consumă anual circa 15,6 mlrd. mc de apă; în 1985 cantitatea va crește la 49 mlrd. mc.

NIVELUL CONSUMURILOR SPECIFICE

(Urmare din pag. 9)

cantități importante de material se consumă pentru producerea timpăriei. a ușilor și ferestrelor din lemn. Soluțiile de concepție nouă, practicate în prezent pe scară largă în unele întreprinderi, și dintre acestea amintim pe prim plan ușile cu structuri celulare, au permis reduceri masive ale consumului de material lemnos, astfel că, în prezent, la 1 000 mp uși se folosesc în medie 44 mc lemn, față de 90 mc la tipurile vechi; de asemenea, la ferestre, consumul specific a fost redus de la 73 mc/1 000 mp la 60 mc/1 000 mp. Dar soluțiile aplicate nu au atins încă limitele tehnice posibile.

Studiile efectuate de cercetătorii Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții relevă că la uși consumul poate fi redus în continuare, până la 30 mc/1 000 mp, deci cu aproape $\frac{1}{3}$; la ferestre se pot, de asemenea, perfecționa soluțiile constructive, ținând seama, de exemplu, de faptul că utilizarea geamurilor termoizolante care se fabrică în țară, permite să se producă tipuri de ferestre cu o singură cercevea în loc de două, ușurând în mod corespunzător întreaga structură a ferestrei.

Și în acest caz se pune problema abordării complexe a reducerii consumurilor materiale, nu numai la lemn, dar la toate materialele ce concurează la fabricarea produselor. În prezent, toate ușile interioare pentru locuințe sînt prevăzute cu broaște, chei, minere, șilduri, cîntărind circa 500 gr fiecare, deși funcțional acest ansamblu are rolul numai de a menține ușa închisă (de menționat că închiderea cu cheie a ușilor interioare nu este o cerință funcțională). Utilizarea unui sistem de închidere cu pastile magnetice și folosirea unor butoane din material plastic drept minere, ar permite eliminarea feroneriei greoaie și, mai mult decît

atît, ușurarea în ansamblu a construcției ușilor. Probleme similare se pun și în ce privește sistemele de închidere folosite la diversele tipuri de mobilier.

În industria textilă, este la îndemîna oricui să constate cît de larg s-a extins în ultimii ani cererea pentru stoffe ușoare, comode, care răspund mai bine cerințelor moderne, sînt ieftine și permit o adaptabilitate practic nelimitată la cerințele modei. Și în acest domeniu sînt puse la punct soluții noi, eficiente, care răspund dezideratelor actuale de a obține produse corespunzătoare calitativ cu incorporarea unor cantități mai mici de materie primă. Astfel, fabricarea stofelor nețesute pentru paltoane, conduce, pe lîngă reduceri de consum de 10—15%, cu posibilitatea de a folosi 30—50% materie prime secundare în amestec cu materiale noi, și la folosirea unor tehnologii de fabricație de înaltă productivitate. În același sens acționează și producerea de țesături cu creșterea numărului de bătăi, concomitent cu folosirea în rețetă a unor cantități sporite de fibre sintetice și artificiale.

În fabricația articolelor din sticlă, faianță și porțelan, greutatea unitară ale unor produse depășesc încă cerințele funcționale. Programele elaborate de Ministerul Industriei Ușoare prevăd în acest sens o serie de măsuri concrete, care vor conduce la reduceri ale greutății unor articole din sticlă de largă utilizare, cum sînt, de exemplu, unele tipuri de sticle și de pahare, cu 20—40 grame/bucată, la articolele de menaj din faianță în medie cu 90 grame/bucată, iar la cele din porțelan cu 80 grame/bucată. Aceasta va însemna nu numai economisirea unor materiale deficitare cum sînt soda și caolinul, dar și reduceri importante ale consumului de combustibili, respectiv de gaz metan, care participă cu o pondere destul de ridicată în cheltuielile materiale la aceste produse.

TĂRÂNIMEA ȘI PROGRESUL ECONOMICO-SOCIAL

(Urmare din pag. 23)

Creșterea muncii materializate se cere examinată cu prudență: pe de o parte în anii cu recoltă bună în condițiile unor cheltuieli materiale constante, ponderea acestor cheltuieli poate coborî și, invers, anii cu recoltă mai slabă pot s-o influențeze în celălalt sens. Faptul esențial este că în perioada de modernizare a agriculturii — în anumite limite și într-o anumită perioadă — crește ponderea muncii materializate și îndeosebi a celei de proveniență industrială.

Asigurînd modernizarea echipamentului tehnic al agriculturii, industria a determinat modificări în însăși structura acesteia, în principal prin creșterea ponderii producției animale în totalul producției agricole (tabelul nr. 5). S-au produs modificări și în interiorul celor două subramuri — vegetală și animală. Ramurile industriale, mai accentuat ca ordine și priorități, industria alimentară și apoi și celelalte sectoare ale industriei bunurilor de consum, au solicitat și orientat puternic anumite culturi și specii de animale, cum ar fi producția cerealelor, a plantelor tehnice, a legumelor, a producției de carne, în special la acele specii cu cicluri de producție adaptabile tehnologiilor industriale. Orientarea spre îmbunătățirea raportului dintre producția vegetală și cea animală pe ansamblu și pe teritoriu, în favoarea celei din urmă, urmărește valorificarea superioară a materiilor prime vegetale, chiar în cadrul agriculturii, fiind vorba de o „prelucrare biologică” ce înglobează în produs o muncă vie suplimentară.

Progresul economiei socialiste impune și un nou model de repartizare a producției pe teritoriu, care să asigure o îmbinare rațională a ramurilor și în primul rînd a agriculturii și industriei. Desigur, procesele economice care au loc în agricultură în cadrul fiecărei zone nu pot reproduce pe cel de la nivel macro-economic, nici zona agricolă neputînd fi o copie fidelă a structurii agriculturii în ansamblu. Potrivit condițiilor economice și naturale și în concordanță cu necesitățile de ansamblu ale economiei se produce o relativă specializare a zonelor agricole și chiar o diferențiere în gradul de intensificare fără a se tînde către o dezvoltare unilaterală.

Astfel, gradul de intensificare, exprimat prin producția globală agricolă la un ha teren agricol este de 2 ori mai scăzut în grupa a IV a față de grupa I-a, iar dacă se ia ecartul minim și maxim apare că în județul Ilfov gradul de intensificare a agriculturii este de aproape 4 ori mai ridicat decît în județul Caraș-Severin.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dez
vării Economice și Sociale, Institu
Central de Cercetări Economice
Sumarul nr. 14 din 8 aprilie 1977

— Condiția umană în perspectiva
umanismului socialist (Ioniță
Olteanu)

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Exigențe ale activității pe șantie-
rele de construcție și reconstruc-
ție. Accelerarea ritmului de execu-
ție a lucrărilor (L. Țintea)

— Creșterea gradului de utilizare
a capacităților de producție (Lu-
lian Ploștinaru)

— Nivelul consumurilor specifice
și costurile de producție (II)
(Mircea Pirjol)

— Noi resurse în circuitul econo-
mic. O prețioasă „mină” de
fier vechi: haldele de zgură
(B. Vasile, T. Ludovic)

— Sprijin multilateral, colaborare
tot mai strînsă între sectorul de
stat și cel cooperatist (Marin
Capisizu)

— În dezbatere: proiectele de legi
privind ● Calitatea produselor și
serviciilor (Ion Cantea) ● Asigu-
rarea durabilității, siguranței în
exploatare, funcționalității și ca-
lității construcțiilor (Mihai Mușat)

— Un sistem simplificat de impu-
nere a veniturilor din agricul-
tură (G. Nicolescu)

CONDUCERE ● ORGANIZARE

— Aprovizionarea la timp cu piese
de schimb — condiție importan-
tă pentru buna folosire a utila-
jelor (Marian Oprea)

— Un sistem avantajos de manipu-
lare și transport în industria
textilă (dr. David Apostu)

CONSULTAȚII

— În sprijinul celor care studiază
în învățămîntul politico-ideolo-
gic de partid. Creșterea eficien-
ței economice — obiectiv central
al politicii partidului (Gheorghe
Răboacă)

LECȚII

— În ajutorul candidaților la exa-
menul de admitere în învățămî-
ntul economic superior. Imperialis-
mul — stadiul cel mai înalt al
capitalismului (lector univ. dr.
Steliana Lintaru)

TEORII — IDEI

— Tărînimea și progresul econo-
mico-social al României (II)
(prof. dr. Mircea Bulgaru)

— Școli ● curente ● economiști.
Harry Johnson — un apărător a-
nacronic al neoliberalismului
(dr. Ioan Cristescu)

ECONOMIE MONDIALĂ

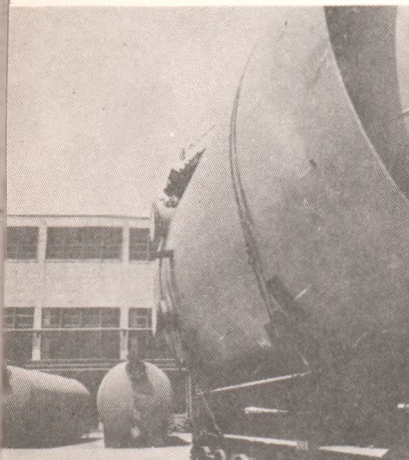
— Muncitorii străini. Dezrădăcinați
pe drumurile Europei (D. Dra-
gomirescu)

— Tendințe-conjuncturi

— Racolarea de cadre calificate
— atentat la eforturile pentru
lichidarea subdezvoltării în lume
(L. Stroja)

— Mondorama

Redacția și administrația: Calea Dorob
ților nr. 11—25. 71 131 București, telef
12 13 69.

CENTRALA DE UTILAJE ȘI PIESE DE SCHIMB PENTRU INDUSTRIA CHIMICĂ

BUCUREȘTI-ROMÂNIA

bulevardul ION ȘULEA Nr. 313, sector 4

telefon 44 11 94, 44 17 94

telex 11613

execută:

Centrala de utilaje și piese de schimb pentru industria chimică reunește întreprinderi de înaltă tehnicitate și cu tradiție industrială, specializate în fabricația de :

- utilaje și instalații pentru industria chimică (coloane, reactoare, scrubere etc.) din oțeluri inoxidabile și oțel carbon ;
- utilaje și conducte din oțeluri emailate ;
- utilaje și instalații tehnologice din materiale termoplastice ;
- rezervoare, utilaje tehnologice, conducte, instalații de ventilație din PASF (poliester armat cu fibre de sticlă) pentru industria chimică și alimentară - rezistente la fluor și la compuși acestuia ;
- rezervoare, utilaje tehnologice și conducte pentru industria chimică, minieră sau alimentară protejate cu folii de elastomeri pe bază de cauciuc natural, butadienstirenic, policloroprenic, butilic, acrilonitrilic, polietilenă clorosulfonată.
- utilaje din materiale carbograftice (schimbătoare de căldură, scrubere, coloane etc.) precum și protecții cu materiale grafitice.
- matrițe pentru industria maselor plastice și cauciucului, inclusiv pentru fabricația de anvelope de autoturisme și autocamioane.
- aparate de măsură, control, automatizare :
- a. aparate indicatoare, de măsură și control pentru temperatură, presiune, nivel și debit în instalațiile chimice (termometre, manometre cu membrană de separație, indicatoare și semnalizare de nivel, indicatoare de debit de tipul rotametrului pentru apă și aer, cutii de

protecție din rășini poliesterice armate cu fibre de sticlă echipate cu aparate de măsură și control).

- b. elemente auxiliare pentru instalații de automatizare (relee, electroventile, ventile acționate pneumatic, oale de condens).
- c. ventile și valve pentru industria cauciucului (camere de aer).
- Pompe centrifugale din oțeluri inoxidabile
- Pompe centrifugale rezistente la coroziune din: silumin
fontă silicoasă
rășini sintetice
materiale termoplastice
materiale carbograftice
fontă ebonitată și cauciucată

Armături industriale acționate electric, pneumatic sau manual confecționate din :

- oțeluri inoxidabile
- materiale termoplastice
- fontă ebonitată.
- Chituri, mortare, mase de șpaclu pe bază de lianți anorganici, utilizabile la protecții anticorozive rezistente la temperaturi până la + 1000° Celsius.
- Adezivi și masticuri pe bază de elastomeri
- Articole tehnice buretoase pe bază de latexuri sintetice pentru industria auto, mobilei etc.

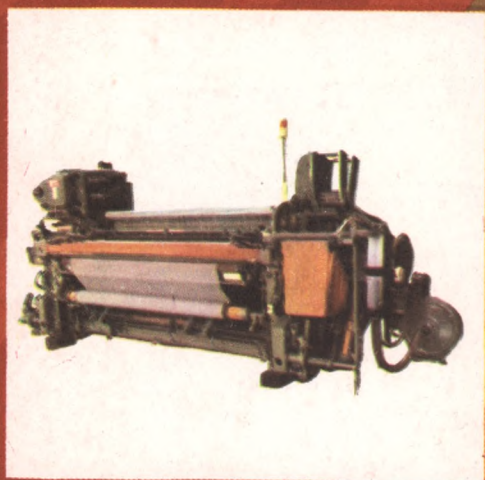
Centrala dispune de un centru pentru studii și analize privind gradul de poluare chimică a atmosferei și apelor.

De asemenea, în cadrul centralei funcționează un sector de proiectare și studii pentru utilaje în industria chimică.

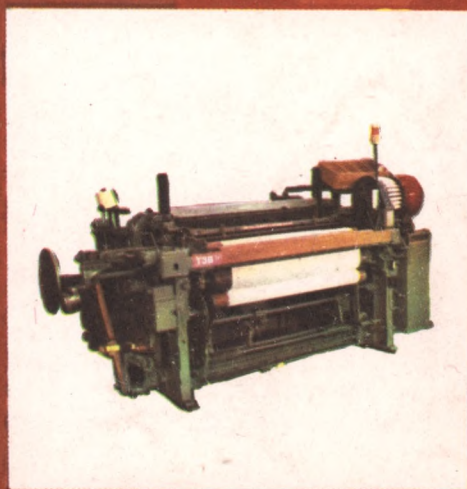
IMATEX

Întreprinderea de mașini text
Tg. Mureș — strada Gheor
Doja nr. 64-68 — telefon 3 00
3 01 47, 3 08 05

produce :

- MAȘINI DE ȚESUT
— pentru țesături de bumbac, în
și cîneapă, cu lățimea în spată
de 190 cm
- MAȘINI DE ȚESUT
fără suveică pentru saci
- MAȘINI DE BOBINAT ȘI DUBLAT
FIRE
în multiple variante din 12 în 12
fuse, de la 24 la 96 fuse
- MAȘINI DE BOBINAT
cu 2 fuse pentru cooperăția meș-
teșugărească
- PIESE DE SCHIMB PENTRU SEC-
TORUL TEXTIL

În grupa BUNURILOR DE LAR
CONSUM
sînt trusele de manichiură, ele